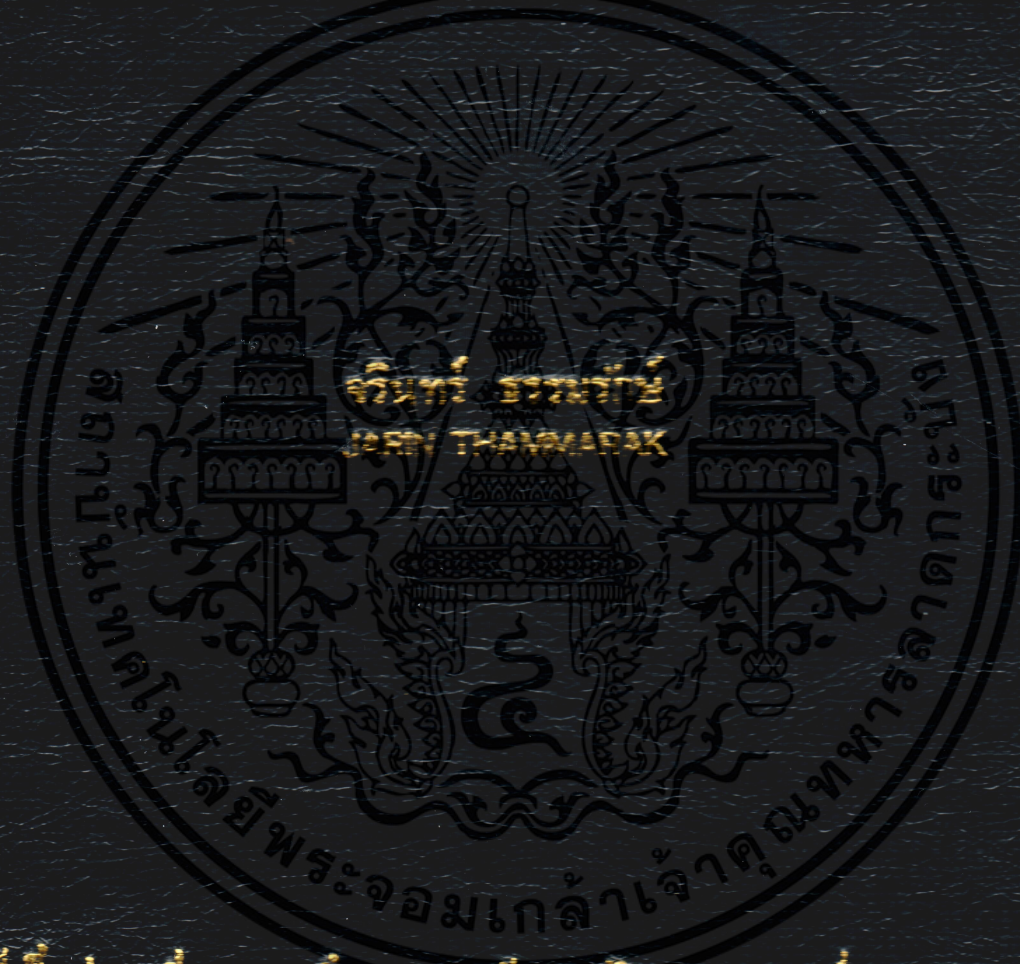

สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

เขตการศึกษา 3

CURRENT SITUATION AND PROBLEMS OF INTERNAL SUPERVISIONS
IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS EDUCATIONAL REGION 3

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารอาชีวศึกษา

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2543

ISBN 974-622-867-6

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

เขตการศึกษา 3

CURRENT SITUATION AND PROBLEMS OF INTERNAL SUPERVISIONS
IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS EDUCATIONAL REGION 3

จรินทร์ ธรรมรักษ์

JARIN THAMMARAK

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 36266
วัน, เดือน, ปี - 7 ส.ค. 2543

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ISBN 974-622-867-6

**CURRENT SITUATION AND PROBLEMS OF INTERNAL SUPERVISIONS
IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS EDUCATIONAL REGION 3**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2000

ISBN 974-622-867-6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2000

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

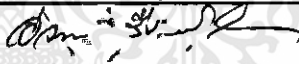

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3
 CURRENT SITUATION AND PROBLEMS OF INTERNAL SUPERVISIONS
 IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS EDUCATIONAL REGION 3

ชื่อนักศึกษา ว่าที่ ร.ต.จรินทร์ ชรรณภักย์
รหัสประจำตัว 40064135
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารอาชีวศึกษา
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ณรงค์ พิมสาร
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.วีรวัฒน์ วรณศิริ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
อาจารย์อจจรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	
ดร.ณรงค์	พิมสาร	
ดร.วีรวัฒน์	วรณศิริ	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 10 พฤษภาคม 2543 เวลา 9.30 น. เป็นต้นไป
 สถานที่สอบ ณ. ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่... 31... เดือน... พฤษภาคม... พ.ศ. 2543...

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชน

นักศึกษา

อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

รหัสประจำตัว

ว่าที่ ร.ต. จรินทร์ ธรรมรักษ์

ปริญญา

40064135

สาขาวิชา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

พ.ศ.

การบริหารอาชีวศึกษา

2543

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร. ณรงค์ พิมสาร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร. วีรวัฒน์ วรรณศิริ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวน 315 คน จากสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้คำนวณในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับสภาพในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านการปฏิบัติตามแผนและโครงการ 2) ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ 3) ด้านการประเมินผล 4) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ 5) ด้านการวางแผนการนิเทศ

2. ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ 2) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ 3) ด้านการปฏิบัติตามแผนและโครงการ 4) ด้านการประเมินผล 5) ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ

3. ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาคารนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ 2) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ 3) ด้านการปฏิบัติตามแผนและโครงการ 4) ด้านการประเมินผล 5 ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Current Situation and Problems of Internal Supervisions In Private Vocational Schools Educational Region 3
Student	Mr.Jarin Thammarak
Student ID.	40064135
Degree	Master of Industrial
Programme	Education in Vocational Administration
Year	2000
Thesis Advisor	Dr. Narong Pimsarn
Thesis Co-advisor	Dr. Weerawat Wannasiri

ABSTRACT

The purposes of the research were : (1) to determine the circumstance and problems of an internal supervision provision in private vocational schools in educational region 3 , and (2) determine the methods for the internal supervision provision problem solving in private vocational schools within educational region 3. Sample were 315 teachers from Private Vocational Schools in 21 schools. Questionnaire with rating scale were employed for data Collection. The data were analysed by the SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/ Personal Computer Plus) with percentage , mean and Standard Deviation.

The research findings were :

1. The opinions of vocational school teacher on the circumstance of the internal supervision provision in 5 aspects as a whole and each aspect were at the moderate level
2. The opinions of vocational school teacher on the problems of the internal supervision provision in 5 aspects as a whole and each aspect were at the moderate level.
3. The opinions of vocational school teachers on the methods for the internal supervision provision problem solving private vocational schools as a whole and each aspect were at the moderate level

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ดร.ณรงค์ พิมสาร อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วิวัฒน์ วรรณศิริ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และติดตามความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย , รศ.ดร.สมพร ไชยะ , ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ที่ได้กรุณาแนะนำแนวทางและให้คำแนะนำ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ

ขอขอบคุณ ครอบครัวสาระโรจน์ และ ทวีรัตน์ โดยเฉพาะ คุณโสภณ สาระวิโรจน์ เทศมนตรีนครหาดใหญ่ และเจ้าของ , ผู้จัดการ โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่ ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความอุปถัมภ์ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ คุณแม่ผ่อง ศิริรัตน์ , คุณศิริพร ธรรมรักษ์ และเด็กหญิงพรรณปพร ธรรมรักษ์ ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์พรชัย วอแสง , อาจารย์เฉลิมพงศ์ พรหมสุวรรณ , อาจารย์สุพจน์ รัตนนุพงศ์ ที่ได้ช่วยเหลือในด้านจัดพิมพ์เอกสารและคอยให้กำลังใจอยู่เสมอ ผู้บริหารและครูโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยเพื่อการวิจัย

คุณความดีของวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบให้แก่คุณแม่ - คุณแม่ ที่ได้อบรมสั่งสอนเป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือทั้งกำลังกาย และกำลังใจ จากการศึกษาวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อีกทั้งครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำด้วยความเมตตาผู้วิจัยมาโดยตลอด

จรินทร์ ธรรมรักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา และ ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ทฤษฎีและกรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	6
1.6 ตัวแปรที่จะศึกษา.....	6
1.7 ขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์.....	6
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรม และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 การนิเทศการศึกษา.....	9
2.1.1 ความหมายของการนิเทศ.....	9
2.1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	10
2.1.3 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา.....	12
2.1.4 หลักการนิเทศการศึกษา.....	14
2.1.5 กระบวนการการนิเทศการศึกษา.....	18
2.2 การนิเทศภายในโรงเรียน.....	22
2.2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	23
2.2.2 ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	28
2.2.4 หลักการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	30
2.3 รูปแบบการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน.....	31
2.4 กิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	37
2.5 ผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	41
2.6 รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา.....	45
2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	48
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	53
3.1 ประชากร.....	53
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา.....	62
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา....	69
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมทุกด้าน.....	76
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	86
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	86
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	86
5.3 สรุปผลการวิจัย.....	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.4 อภิปรายผลการวิจัย.....	87
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป.....	103
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก. หนังสือราชการ.....	110
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามในการวิจัย.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา.....	53
4.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา.....	59
4.2 จำนวนและคำร้อยละของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 จำแนกตามข้อมูล ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
4.3 ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมทุกด้าน.....	62
4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูด้านการวางแผนการนิเทศ.....	63
4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการให้ความรู้ใน สิ่งทำ.....	64
4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการปฏิบัติงาน.....	65
4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านสร้างขวัญและ กำลังใจ.....	66
4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการประเมินผล การนิเทศ.....	68
4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมทุกด้าน.....	69
4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการวางแผนการนิเทศ.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชนด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ.....	71
4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชนด้านการวางแผนการนิเทศ.....	72
4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ.....	73
4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านประเมินผลการนิเทศ.....	75
4.15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมทุกด้าน.....	76
4.16 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูด้านการวางแผนการนิเทศ.....	77
4.17 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ.....	78
4.18 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านการปฏิบัติ.....	80
4.19 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ...	81
4.20 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านการประเมินผลการนิเทศ.....	83
4.21 สรุปผลค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการนิเทศปัญหาการนิเทศ และแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวม.....	84

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.....	44
2.2 รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน...	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้า การศึกษาเป็นปัจจัยในการส่งเสริมการพัฒนาสังคม และ เศรษฐกิจของประเทศ เคยเชื่อกันว่าการศึกษาทำให้คนมีรายได้สูง และสร้างงานได้ แต่ถ้าการศึกษานั้นไม่เหมาะสม ก็ไม่สามารถจะเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นตามระดับขั้นของความรู้ที่สำเร็จการศึกษา อันเนื่องมาจากคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เพราะการที่สถานศึกษาจะผลิตนักเรียน นักศึกษา ให้มีคุณภาพ มีความรู้ และทักษะทางวิชาชีพ สามารถนำออกไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้คตินั้น มีองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน อาทิเช่น ระบบบริหารการศึกษา การวัดผล และการประเมินผล ตลอดจนการจัดให้มีการนิเทศการศึกษา (บรรจง ชูสกุลชาติ, 2527 : 68-69)

ปัจจุบันในประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือ ประเทศที่จะพัฒนาต่างพยายามอย่างยิ่งที่จะพัฒนาประเทศของตน ให้เจริญรุดหน้าต่อไป โดยไม่หยุดยั้ง ประเทศที่พัฒนาแล้วก็พยายามคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยก้าวหน้ายิ่งขึ้น ประเทศที่กำลังพัฒนาก็พยายามพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม หรือให้ทัดเทียมประเทศที่พัฒนาแล้ว ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว คือ คนในชาติจะต้องมีคุณภาพรู้จักคิดค้น ประยุกต์ความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาให้ได้มากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ทำให้คนในชาติมีคุณภาพได้ก็คือ “การศึกษา” โดยเฉพาะการศึกษาด้านอาชีวศึกษานั่นการประกอบอาชีพของพลเมืองเป็นสำคัญ ถ้าหากประเทศมีพลเมืองประกอบอาชีพตนเอง เจริญรุ่งเรืองมีรายได้สูงมากเพียงพอ ก็เท่ากับว่าประเทศนั้นมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจมั่นคง (สิทธิชัย ชาติานิติ, 2524 : 170)

แต่การที่จะจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตกำลังคนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อย่างแท้จริงนั้นต้องอาศัยครูที่มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถในการสอนหากครูขาดคุณธรรม ขาดความรู้ความสามารถและแนวคิดใหม่ ในการสอนแล้ว กำลังคนที่เป็นผลผลิตทางการศึกษาก็จะไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลทำให้การศึกษาขาดประสิทธิภาพไป ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของครูให้มีคุณภาพสูง ซึ่งวิธีการที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพสูงในอันที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ก็คือ การนิเทศการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยตรง ที่จะส่งผลและช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาบังเกิดสัมฤทธิ์ผลสูง (ธนู แสงศักดิ์, 2507 : 21)

การนิเทศการศึกษา เป็นหัวใจของการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีการประสานสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน และการสร้างขวัญและกำลังใจ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรม 1) เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่เล็กจนกระทั่งข้อบกพร่องที่มีผลทำให้เสียหายรุนแรง 2) เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการใช้หลักสูตร และการเรียน การสอนที่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น 3) เพื่อก่อหรือสร้างหรือให้รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมทางการศึกษา 4) เพื่อสร้างสรรค์ให้โอกาสได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย และหาสิ่งที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน. (เมธี ปิรันธนานนท์. 2525 : 92)

การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่สำคัญประเภทหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาที่ดี ทำให้เกิดประโยชน์กับครูด้านการพัฒนาตนเอง พัฒนางานการประสานสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานและการสร้างขวัญกำลังใจ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในหลายประการ คือ 1) ช่วยส่งเสริมกำลังใจของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะทำการนิเทศได้ทั่วถึง 2) การนิเทศโดยบุคลากรของโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมเป็นผู้รับรู้ปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมเป็นผู้รู้ปัญหานั้นได้ดี และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าการที่จะให้บุคคลภายนอกมาทำการนิเทศ 3) ผู้นิเทศในโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ช่วยให้บรรยากาศในการนิเทศเป็นไปอย่างเป็นกันเอง 4) ผู้นิเทศสามารถติดตามการปฏิบัติงานหรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลาและสามารถดำเนินไปสู่จุดหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2524 : 77)

การนิเทศที่จัดอยู่ในปัจจุบันจะมี 2 ลักษณะ คือ การนิเทศภายนอกสถานศึกษา คือ การนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ และ การนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงคณะครู ด้วยเหตุนี้บุคลากรในการนิเทศจึงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) คณะบุคลากรที่จัดการนิเทศจากภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ที่อยู่ตามกรมกองต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการนิเทศ ศึกษานิเทศก์ก็จะมีทั้งระดับกรม ระดับเขต ระดับจังหวัด บางกรณีก็จะมีระดับอำเภอ 2) คณะบุคลากรที่จัดการนิเทศจากภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการจัดการนิเทศภายในโดยการเชิญวิทยากรจากชุมชนด้วย (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. ม.ป.ป. 49-50)

การนิเทศภายในสถานศึกษา มีจุดมุ่งหมายหลักว่า เป็นการมุ่งพัฒนา ครูอาจารย์ภายในสถานศึกษา ให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อทำให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังของการศึกษา ผู้นิเทศจึงเป็นบุคลากรใดก็ได้ที่สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายตามข้อเท็จจริง แล้วผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ความสำเร็จของการนิเทศภายในส่วนหนึ่ง ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนและการเห็นความสำคัญของการนิเทศของผู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริหาร การนิเทศจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้บริหารจะไม่ได้เป็นผู้นิเทศ์โดยตรงก็สามารถพิจารณาจากบุคลากรอื่น ที่มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการเรียนการสอน โดยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนมากกว่าการชี้แนะหรือสั่งการ ซึ่งจะมีบุคลากรต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอน แต่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน มีประสบการณ์ในการสอน สามารถสาธิตหรือให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อนร่วมงานได้ ผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเป็นวิทยากรเฉพาะด้าน

ในประเทศไทย การนิเทศภายนอกโรงเรียน ที่จัดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีปัญหาอุปสรรคหลายอย่างจำกัดด้วยศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอที่จะบริหารโรงเรียน ขาดแคลนงบประมาณ ขาดแรงจูงใจในการดำเนินงาน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ขาดคู่มือเอกสาร ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และขาดแคลนเครื่องมือในการประเมินผลงานทางด้านวิชาการ นอกจากนี้บุคคลภายนอกไม่ทราบสภาพปัญหาของความต้องการนิเทศที่แท้จริง ไม่ทราบธรรมชาติของผู้รับการนิเทศและลักษณะวิชาที่แท้จริง (รุ่ง แก้วแดง. 2530 : ครั้งที่ 12) นอกจากนี้ สุทธิญา ธีระกุล และ วิจิตร วรุตบางกูร. (2524 : 42-44) ยังกล่าวถึงเหตุที่การนิเทศการศึกษาของไทย ในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะขาดบุคลากร และ บุคลากรบางส่วนที่มีความรู้ ความสามารถยังไม่เป็นที่ยอมรับของครู บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ ระบบการจัดการศึกษา ขาดการประสานงานกันระหว่างศึกษานิเทศก์ และ ผู้บริหารโรงเรียน ทำให้งานล่าช้า และไปคนละทาง ไม่ต่อเนื่อง ขาดความเข้าใจและความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด งานจึงไม่สำเร็จเท่าที่ควร

นอกจากนี้แล้วในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ยังมีปัญหาในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากมาย อาทิเช่น ปัญหาการวางแผนในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้บริหารของโรงเรียน ได้มีการแบ่งกลุ่มการทำงานและรับผิดชอบตามสาขาวิชาการต่าง ๆ ดังนั้นการขาดการวางแผนสาขาวิชาต่าง ๆ จึงทำให้การขาดการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้เกิดปัญหาซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน (เทียม เดิมสงวนวงศ์. 2524 : 2) ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานวิจัยของ (เทียม เดิมสงวนวงศ์. 2524 : 12) ซึ่งเป็นการศึกษาการปฏิบัติงานของการนิเทศทางด้าน อาชีวศึกษา พบว่ายังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูง ปัญหาการขาดเครื่องมือในการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยของ (เทียม เดิมสงวนวงศ์. 2524:13) ซึ่งเป็นการศึกษาการปฏิบัติงานของการนิเทศทางด้าน อาชีวศึกษา พบว่ายังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถสูง ปัญหาการขาดเครื่องมือในการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยของ (เทียม เดิมสงวนวงศ์. 2524 : 14) และ (สุกถักษณ์ คูหาทอง. 2525 : 18) ได้พบว่า ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษานั้น ผู้นิเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดตามประเมินผล (ประสงค์ สังฆะไชย. 2527 : 20) ได้พบว่า การติดตาม และ ประเมินผล การนิเทศการศึกษา ของหน่วยงาน เจ้าสังกัด เป็นเหตุให้โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ไม่ได้เอาใจใส่ ต่อการจัดการนิเทศการศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (กฤษณี น้ำเพชร. 2521 : 2) และ (สถาพร พันธุ์ประยูร. 2529 : 12) ได้พบว่าการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ไม่ ประสบผลสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการขาดการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นทางการ และ การทำงานร่วมกัน (อรพินทร์ กุลประภา. 2524 : 32) ได้พบว่าปัญหาในการพัฒนาบุคลากรของ โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้แก่ การขาดกำลังคน การขาดขวัญ และ กำลังใจ ขาดการยกย่องชมเชย และ การขาดความสนใจของผู้บริหาร และ ผู้ปฏิบัติการสอน รวมถึงขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการจัดการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 3 นั้น การจัดการศึกษา ยังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง กล่าวคือ นักเรียนผ่านเกณฑ์วัดดูประสงค์รายวิชา และ เมื่อมีการเรียนจนครบตามกระบวนการหลักสูตรแล้ว มีโอกาสศึกษาต่อเพิ่มเติม (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา. 2538 : เอกสารโรเนียว) แต่เมื่อเปรียบเทียบผลการเรียนเป็นรายวิชาของนักเรียนระดับอาชีวศึกษาแล้ว มีผลสัมฤทธิ์รายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ ภาษาไทย ยังอยู่ในระดับต่ำ (เอกสารรายงานผลการเรียนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา. 2528 ไม่มีเลขที่หน้า) และ จากการประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนเอกชน สายอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2538 พบว่าการบริหารงานวิชาการ ยังต้องปรับปรุงไม่ว่าด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอน และ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดปัจจัยเหล่านี้ โดยเฉพาะการนิเทศภายในส่วนใหญ่ยังขาดความต่อเนื่องและจริงจัง จากความสำคัญและปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมต่อไปว่า การนิเทศภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 3 นั้น มีปัญหาอย่างอื่นได้อีกหรือไม่ ผลการศึกษาจะสามารถนำมาใช้ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 3 ในโอกาสต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

1.3 ทฤษฎี หรือ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการนิเทศภายใน และ แนวความคิดของ สจัด อุทรานันท์ (2530 : 64-67) ที่กล่าวว่า ในการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ประชุม ปรึกษาหารือเพื่อให้มาซึ่งปัญหาและความต้องการ จำเป็นที่ต้องมีการนิเทศรวมทั้งการวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับนิเทศที่จะจัดขึ้น

2. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ (Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ จะดำเนินการโดยอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง และทำให้ผลการดำเนินงานออกมามีคุณภาพ

3. การปฏิบัติงาน (Doing) คือ การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการของการดำเนินการงานนิเทศภายใน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ และ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

4. การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) ซึ่งการเสริมกำลังใจของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และ เกิดความพึงพอใจ

5. ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศ ทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ผ่านไปแล้วว่ามีผลออกมาดีหรือไม่ หรือ ปรับปรุงอย่างไร

สรุปจากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงไม่ศึกษากระบวนการนิเทศ แต่จะศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน คือ

1. การวางแผนการนิเทศ
2. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ
3. การปฏิบัติงานตามตามแผนหรือโครงการ
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ
5. ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน คือ (1) การวางแผนการนิเทศ (2) ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ (3) การปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการ (4) การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) (5) ประเมินผลผลิตของการดำเนินงานตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวน 42 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 15 คน โดยจำแนกเป็นแต่ละจังหวัด 5 จังหวัด รวมประชากร 630 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มสถานศึกษา โดยวิธีการอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาร้อยละ 50 ของสถานศึกษา คือจำนวน 21 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 15 คน โดยจำแนกเป็นจังหวัด 5 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา มี 9 แห่ง จำนวน 135 คน จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 8 แห่ง จำนวน 120 คน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 2 แห่ง จำนวน 30 คน จังหวัดชุมพร มี 1 แห่ง จำนวน 15 คน และ จังหวัดพัทลุง มี 1 แห่ง จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 315 คน จึงใช้ทั้งหมด

1.6 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาสภาพการดำเนินการนิเทศปัญหาการนิเทศและแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีอยู่ 5 ด้าน คือ

1. การวางแผนการนิเทศ
2. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ
3. การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ
5. ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน

1.7 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพภูมิศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 3 เท่านั้น

1.8 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้เปิดทำการสอนในระดับอาชีวศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และ ครูใหญ่ ที่ปฏิบัติหน้าที่วางแผนบริหารประจำในสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารทรัพย์สินทางปัญญาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อาจก่อให้เกิดความเสียหายทางกฎหมายได้

3. ครู หมายถึง ผู้ที่ได้รับการบรรจุให้เป็นครู และมีหน้าที่สอนประจำในวิชาต่าง ๆ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และ ทักษะในการสอน การแก้ปัญหา และการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาในโรงเรียนของตน

5. สภาพการดำเนินงานนิเทศภายใน หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดนิเทศภายใน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ในการสอน การแก้ปัญหา และปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

6. ปัญหาการนิเทศภายใน หมายถึง ข้อจำกัด หรือ ความขัดข้อง ที่ทำให้การปฏิบัติงานนิเทศภายใน ไม่บรรลุผล อันเนื่องมาจาก กระบวนการการนิเทศภายใน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นในการนิเทศภายใน

7. แนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศ หมายถึง ข้อเสนอแนะที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย หรือไม่จำเป็นต้องมี หรือมีที่ทำให้การปฏิบัติงานของนิเทศภายในบรรลุผล ที่จะนำกิจกรรมต่าง ๆ ไปจัดการนิเทศภายในครั้งต่อ ๆ ไป

8. การวางแผนการนิเทศ หมายถึง เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และ ผู้รับการนิเทศ ได้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้มาซึ่งปัญหาและความต้องการ ถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ที่โรงเรียนจัดขึ้น

9. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ หมายถึง เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ โดยการประชุม , สัมมนา , ซีเจง , อบรม และ การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผลการดำเนินการนิเทศภายในออกมามีคุณภาพ

10. การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ หมายถึง ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และ ผู้สนับสนุนการนิเทศ ได้ลงมือปฏิบัติงานตามแผน และ โครงการเพื่อให้การนิเทศภายในได้สำเร็จตามกำหนดเวลา และมีคุณภาพสูง

11. การสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การเสริมกำลังใจ โดยการชมเชย ยกย่อง หรือ วิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และเกิดความพึงพอใจในการนิเทศภายในโรงเรียน

12. ประเมินผลผลิของการดำเนินงาน หมายถึง เป็นการสรุปผลการดำเนินการนิเทศภายใน ตามเครื่องมือของการประเมินผล ซึ่งได้ผ่านไปแล้ว ว่ามีผลดีหรือไม่ดี หรือ ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

หลักทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 การนิเทศการศึกษา

- 2.1.1 ความหมายของการนิเทศ
- 2.1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
- 2.1.3 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา
- 2.1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
- 2.1.5 กระบวนการการนิเทศการศึกษา

2.2 การนิเทศภายในโรงเรียน

- 2.2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.2.2 ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.2.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.2.4 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.3 รูปแบบการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.4 กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.5 ผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 การนิเทศการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ทัศนะ หรือ ข้อคิดเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้หลายแนว ตามทัศนะของแต่ละท่าน ขึ้นอยู่กับปรัชญา จุดมุ่งหมาย และ แนวทางในการจัดการศึกษาของแต่ละยุค แต่ละสมัย ซึ่งพอจะสรุปสาระสำคัญได้โดยลำดับ ดังนี้

Ben M. Harris (1975 : 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงาน หรือ เปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติงาน โรงเรียน มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านความพร้อมเป็นสำคัญ

เช่นเดียวกันกับ Carter V. Good (1973 : 539) ได้ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ยุติการศึกษานในการแนะนำครู หรือ บุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้จักวิธีการปรับปรุงงานสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษา ช่วยในการพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษาช่วยปรับปรุงวัสดุและเนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีสอนและช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน

ส่วน Adams , Harold P. และ Frank G. Dickey (1966 : 5) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า เป็นบริการเกี่ยวกับการสอน และ การปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และ สรุปว่า การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนสมัยใหม่ คือ การกระทำที่เป็นประชาธิปไตยมุ่งให้เกิดผลบวกที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการสอนในชั้นเรียน

Spears (1967 : 16) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งช่วยเหลือครูให้ช่วยตนเองได้

Wiles. (1967 : 6) ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การแนะนำกันและกัน การวางแผนร่วมกัน และการปรึกษาหารือกัน ในการหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ในประเทศไทย นักศึกษาของไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว เช่น

สาโรช บัวศรี (2504 : 68) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา คือ การช่วยเหลือตรวจตราสนับสนุน และ เกื้อกูล เพื่อให้งานวิชาการ และ ชุรการในโรงเรียนเกิดพอดีโดยไม่เกี่ยวข้องกับการบังคับบัญชา แต่เป็นการช่วยเหลือแนะนำอย่างเปิดเผย

ส่วน พันธ์ หันนาคินทร์ (2513 : 148) ได้มองเห็นความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญที่การปรับปรุง ส่งเสริมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศไม่ใช่การบังคับหรือการจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ สาย ภานุรัตน์ (2511 : 11) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามอย่างใดอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่าง ที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาที่มีคุณภาพทั้งด้านการเรียน การสอน ในทำนองเดียวกัน ชาญชัย อาจินสมาจาร (2525 : 5) อธิบายว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครู และ นักเรียน เพื่อปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สายหยุด จำปาทอง (2514 : 2) นาฎเจลิศว สุมาวงศ์ และคนอื่น ๆ (2516 : 1) มีความเห็นตรงกันว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น

อาคม จันทสุนทร (2527 : 26) สรุปว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของผู้เรียนก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ชาติตะพันธ์ (2528 : 1) ได้ให้ความเห็นว่า การนิเทศการศึกษา คือ การแนะนำ การช่วยเหลือ การปรับปรุง การประสานงาน และ การประเมินด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ครูมีความสามารถในการสอนสูงขึ้น

เพื่อให้ นักเรียนมีคุณสมบัติในด้านการเรียนสูงและเพื่อให้โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ดีขึ้นนั่นเอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 88) ให้คำนิยามว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงการร่วมมือ การช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาหารือ เพื่อช่วยให้ครูสามารถพัฒนา ความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมการสอนด้วยตนเอง สัจด์ อุทรานันท์ (2529 : 27) เห็นว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

จากความหมายตามทัศนะต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามใด ๆ ก็ตามของผู้นิเทศที่จะค้นหาแนวทางช่วยเหลือ ชี้แนะ สนับสนุน และส่งเสริม ให้ครูได้พัฒนาและปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาสูงสุดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาก็ต้องกำหนดความมุ่งหมายให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทราบแนวทางการดำเนินงานที่พึงประสงค์ ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษามีนักวิชาการได้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ที่น่าสนใจนำมาศึกษา มีดังนี้

Briggs and Justman. (1952 : 5-19) สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครูมองเห็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาชัดเจนขึ้น รวมทั้งช่วยให้มองเห็นแนวทางที่โรงเรียนจะดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น
2. ช่วยให้ผู้ครูเข้าใจปัญหาและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้
3. ช่วยสร้างความเป็นผู้นำให้กับครู เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงด้านวิชาชีพ การทำงานร่วมกันทั้งกับคณะครู และ ชุมชน
4. ช่วยให้ผู้ครูมีขวัญดี ทำงานร่วมกับกลุ่มอย่างมีความสุข โดยมุ่งผลสำเร็จร่วมกัน
5. ช่วยค้นหาและพัฒนาความสามารถของครู
6. ช่วยในการปฐมนิเทศครูใหม่
7. ช่วยพัฒนาการสอนของครู
8. ช่วยให้ผู้ครูสามารถประเมินผลตนเองได้และสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
9. ช่วยให้ผู้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหา การเรียนการสอน และหาทางช่วยเหลือนักเรียน
10. ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน
11. ช่วยให้ผู้ชุมชนเข้าใจปัญหาของโรงเรียนเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาร่วมกัน
12. ช่วยป้องกันมิให้ผู้ชุมชนเข้าใจผิดและใช้ครูโดยไม่มีเหตุผล

Good. (1959 : 559) ได้ชี้ให้เห็นจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีในการปฏิบัติไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาการ
2. เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถของครูในการเลือก และปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา
3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน
4. เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. เพื่อช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของ โรงเรียนและให้การสนับสนุนโรงเรียน
6. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา

สาย ภานุวัฒน์ (2517 : 35) และ ยง วัชชวัลดู (2524 : 4-15) กล่าวเป็นแนวทางเดียวกันว่า การนิเทศการศึกษา มีความมุ่งหมายดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่ของโรงเรียน
2. ช่วยให้ครูได้เห็นใจและเข้าใจในความต้องการของเยาวชน
3. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำตามวิถีทางประชาธิปไตย
4. ช่วยเสริมขวัญของครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง
5. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของครูแต่ละคนให้ตรงกับความสามารถของตน
6. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติหน้าที่
7. ช่วยประเมินผลงานของครู โดยอาศัยความเจริญงอกงามของเด็ก
8. ช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สังัด อุทรานันท์ (2529 : 6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนางาน
3. เพื่อประสานสัมพันธ์
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 7) กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูมองเห็นปัญหา และความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชน สามารถสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนได้ รวมทั้งการช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหา
2. เพื่อช่วยให้ครูผู้บริหาร และข้าราชการทุกฝ่าย ได้มองเห็นและเข้าใจ จุดมุ่งหมายของการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
3. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูและเจ้าหน้าที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและร่วมปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง
4. เพื่อให้ครูได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสอนตลอดจนการทำแผนการสอน สื่อการเรียน การประเมินผล
5. เพื่อประสานงานกับผู้บริหารการศึกษา ในอันที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่โรงเรียนและสำนักงานไม่อาจดำเนินงานได้ตามลำพัง
6. เพื่อช่วยประเมินผลงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจงานของโรงเรียนและอาชีพครู
8. เพื่อช่วยในด้านประชาสัมพันธ์ และสร้างครูให้มีลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ

จากความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามุ่งที่จะพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการเรียนการสอนกระบวนการดังกล่าวที่ตัวผู้สอนเป็นสำคัญ การนิเทศการศึกษาจึงมุ่งเน้นในการช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาตนเอง เพื่อที่จะได้นำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และในด้านการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา จะต้องมุ่งที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.3 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นสิ่งที่ทำให้ครูได้ปรับปรุงการสอน ดังนั้นการนิเทศการศึกษา ก็คือการปรับปรุงคุณภาพการศึกษานั้นเอง (วิจิตร ชีระกุล วรณบางกุล, กาญจนา ศรีกาฬสิทธิ์ และ สุพิชญญา ชีระกุล, 2519 : 4) จุดประสงค์ของการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา ก็เพื่อลดความสูญเปล่าทางการศึกษา ส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเดิม ตรงตามจุดหมายของการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอยู่ที่คุณภาพของการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพยิ่ง

จัน (ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์ และ คนอื่น ๆ. 2530 : 23) หากผู้นิเทศปฏิบัติงานได้ตามความมุ่งหมายที่วางไว้ การเรียนการสอนก็มีแนวโน้มว่าจะมีคุณภาพและได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

วิลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2525 : 7-8) การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) ศึกษาในเทศก์ต้องเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) โดยทำงานร่วมกับคณะครู อาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา
2. การผลิตครู สถาบันผลิตครู ไม่สามารถผลิตครูให้มีประสิทธิภาพสูงได้ทั้งหมด จำเป็นต้องมรการฝึกอบรมประจำการ (in - service education) อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม
3. มาตรฐานการศึกษา (Standardization) สถานศึกษาจำเป็นต้องรักษา มาตรฐานการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยผู้ชำนาญมีความรู้ความสามารถเพื่อนิเทศครูใน ความรู้ใหม่ ๆ ให้มีความคิดกว้างไกล ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2526 : 57) อธิบายถึงความจำเป็นของการนิเทศการ ศึกษาไว้ดังนี้

1. สภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป ศึกษาในเทศก์จึงเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการศึกษา
2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูต้องติดตามให้ทันแต่ด้วยหน้าที่และภาระการสอนที่รัดตัว ครูจึงไม่ค่อยมีโอกาสที่จะติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการได้ทัน จึงจำเป็นต้องมีศึกษาในเทศก์คอยช่วยให้ ความช่วยเหลือต่อครูในเรื่องนี้
3. การแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จะต้องมีผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ ศึกษาในเทศก์จึงเป็นผู้ที่ถูกคัดเลือกเพื่อช่วยแก้ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ
4. การศึกษาของประเทศไม่อาจรักษามาตรฐานไว้ได้หากไม่มีศึกษาในเทศก์ คอยควบคุมดูแลระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน

ชาญชัย อาจินสมาจารย์ (2531 : 5) และกิติมา ปรีดีดิติก (2529 : 390) มีความเห็นพ้องกันในเรื่องความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการบริหารทางวิชาการ การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะเกี่ยวข้องกับบุคคล การนิเทศการศึกษาเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่างกัน
2. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครูแม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูก็จะต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะทำงาน
3. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน เนื่องจากครูต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ มากมาย ไม่อาจตลอดเวลาให้แก่การเตรียมการสอน การนิเทศการศึกษาจึงสามารถลดภาระของครูได้ในกรณีเหล่านี้
4. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัย
5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็น ต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาสามารถให้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพของครูเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้ครู อาจารย์ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาได้ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา มีความจำเป็นจะต้องนิเทศการศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น หลักการนิเทศการศึกษาขึ้นอยู่กับความจำเป็นหรือจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละยุคสมัย หลักการนิเทศการศึกษาจึงเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้นิเทศได้ยึดถือในการปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ แนวคิดและทัศนคติต่าง ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาที่น่าสนใจมีดังนี้

Burton and Brucker (1953 : 71-72) ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีควรถูกต้องตามหลักวิชา
2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์
3. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นประชาธิปไตย
4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์

Adams and Dickey (1953 : 22-23) ได้กล่าวถึงการนิเทศไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูเป็นผู้รู้จักคิดค้นหาวิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูรู้จักวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง
3. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยครูให้รู้สึกมั่นคงและมั่นใจในความสามารถของตนเอง
4. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิชาการและสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้
5. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียน
6. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา

Frenseth (1961 : 23-28) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษา โดยเน้นในด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม กล่าวโดยสรุปดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาจะให้ผลอย่างสูงสุดในการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นให้ความสำคัญแก่การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และ ตั้งอยู่บนจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ซึ่งได้พิจารณา ตกลงร่วมกันโดยคณะครูและศึกษานิเทศก์
2. การนิเทศการศึกษาจะต้องให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในเรื่องใด
3. การนิเทศการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ยั่วยุและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู และจะต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์
4. การนิเทศการศึกษา จะให้ได้ผลควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาและช่วยให้ผู้ร่วมงานได้ศึกษาปัญหา ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Wiles. (1976 : 35-36) อ้างอิงมาจาก ประกอบ มณีโรจน์. (2523 : 21-22) ได้แสดงให้เห็นเป็นหลักการนิเทศการศึกษาสำหรับผู้นิเทศ ไว้ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับครูทุกคน และทำให้เขาเห็นว่าต้องการความช่วยเหลือจากผู้นิเทศ
2. แผนงานหรือความเจริญก้าวหน้าเป็นผลงานจากการทำงานร่วมกัน
3. หาโอกาสพบปะสังสรรค์ เป็นกันเองกับครูอยู่เสมอ
4. เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น และส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม
5. เป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป
6. ปรึกษากับคณะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อันจะพึงมี
7. พิจารณาสถานที่เป็นปัญหาของสมาชิกอาจซักถามหรือให้ครูเสนอปัญหาที่สนใจร่วมกัน
8. หากผู้นิเทศระดับกระแฉ่ง มีชีวิตชีวา หมุกคณะก็ย่อมเป็นเช่นนั้น
9. บทบาทการนำของผู้นิเทศการศึกษา คือ การประสานงานและช่วยเหลือทางวิชาการ
10. พังมากกว่าพูด
11. การปฏิบัติงานเริ่มด้วยปัญหาของสมาชิก
12. วางแผนปฏิบัติงานของหมู่คณะไว้
13. ตำแหน่งหน้าที่มิได้ทำให้ผู้นิเทศการศึกษาต้องเปลี่ยนพฤติกรรม หรือความเป็นมิตรกับหมู่คณะต้องชะงักงัน
14. พยายามใช้ประสบการณ์ของครูอาวุโสให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
15. ตัดสินใจแน่วแน่ทันต่อเหตุการณ์
16. เอาใจใส่และรู้งานในหน้าที่ที่ดี

Marks , Stoops and Stoops (1978 : 5-6) อ้างอิงจาก ภาณุวัฒน์ จุลโสตน (2534 : 22) ได้ให้หลักการเบื้องต้นในการนิเทศการศึกษาไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย
2. ต้องยึดถือว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการบริการ ซึ่งครูเป็นผู้ใช้บริการ
3. ต้องสอดคล้องกับ ความต้องการของครู
4. ควรเป็นการสร้างสรรค์ เจตคติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของการวิจัย และ พยายามให้ครูหาทางศึกษาวิจัย และ นำผลเข้าสู่การปฏิบัติ

6. ศึกษาหลัก ประเมินผลการนิเทศ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และ วิจิตร ศรีสอ้าน (2528 : 1291-1292) กล่าวว่า หลักของการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานร่วมกัน โดยมีสื่อสารแบบระบบเปิด การจัดบรรยากาศในการทำงานเป็นแบบสมานฉันท์ การทำงานสอดคล้องต้องกันได้ และการปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมาย ชาลูนซ์ อัจฉินสมาจาร (2529 : 16-17) ได้รวบรวมหลักการนิเทศการศึกษาที่ดีไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องสัมพันธ์กับการบริหารเพราะการบริหารและการนิเทศการศึกษาที่ดีมีหน้าที่เหมือนกัน นั่นคือ การสร้างสรรค์สภาพสภาพที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการทางการศึกษา

2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา หมายความว่า นโยบาย แผน ค่านิยม และความหมายของการนิเทศการศึกษาควรถูกกำหนดโดยแนวทางของปรัชญาหรือวิถีชีวิตในสังคมซึ่งเราจะให้การศึกษาแก่บุคคลในสังคมนั้น

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ กิจกรรม แผน วิธีการ และเทคนิคต่าง ๆ ควรตั้งอยู่บนเจตคติ และวิธีการทางวิทยาศาสตร์

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษา ควรเป็นเรื่องของความร่วมมือ ซึ่งทุกคนมีสิทธิ์ที่จะทำประโยชน์ให้ได้

5. การนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า หมายความว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องถึงการส่งเสริมความเจริญองงามของนักเรียนและครู การนิเทศสมัยใหม่ต้องเข้าเรียนการสอนในชั้นเรียน

6. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิชาชีพ ถือเป็นบริการอย่างหนึ่งเหมือนวิชาชีพอื่น ๆ

พันธ์ทวี ไสยมรรคา (2532 : 121-122) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาไว้ อย่างน่าสนใจว่าบุคลากรนิเทศการศึกษาทุกระดับ ควรยึดหลักการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

1. หลักของการเป็นเอกภาพ หมายถึง ต้องทำให้ครูเชื่อว่า เป็นพวกเดียวกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่มีนาย ลูกน้อง เป็นผู้รู้ เป็นผู้ไม่รู้ แต่เราจะเป็นผู้ทำงานหลักร่วมกัน

2. มีความเป็นเพื่อนแท้ ไม่มีความเหลื่อมล้ำกันในเรื่อง วุฒิ ระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เน้นการใช้หลักสามัคคีที่ใจครู คือ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
4. สร้างศรัทธาในตัวเอง ทำงานให้มีคุณภาพ รู้จักใช้ปัญญาในการคิดสร้างแบบค้าย รู้จัก รู้จริง รู้แจ้ง
5. มีหลักการเป็นแม่แบบทั้งในแง่คุณภาพส่วนบุคคล คือ กาย จิต อารมณ์ สังคม และ คุณภาพทางวิชาชีพ จะต้องเป็นแบบอย่างได้

2.1.5 กระบวนการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารงานประเภทหนึ่ง นั่นคือ เป็นการบริหารงานวิชาการที่จะต้องนำหลักของการศึกษามาใช้ดังที่ Ben M. Harris หรือที่เรียกว่า แฮร์ริส โพลคา (Harris Polca) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน การกำหนดงานทุกชนิดต้องประกอบด้วย การวางแผนซึ่งจะเป็นกระบวนการอันดับแรกของนักบริหาร การวางแผน ประกอบด้วย

- 1.1 การวางแผน
- 1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์
- 1.3 การหาวิธีดำเนินงาน
- 1.4 การประเมินผล
- 1.5 การวางโครงการ

2. กระบวนการจัดระเบียบงาน ซึ่งประกอบด้วย

- 2.1 การ กำหนดมาตรฐานของงาน
- 2.2 การรวบรวมแสวงหาทรัพยากรทั้งทางด้านวัสดุและกำลังคน
- 2.3 การสร้างความสัมพันธ์ของงาน
- 2.4 การมอบหมายงาน
- 2.5 การเขียนโครงสร้างขององค์กร
- 2.6 การกำหนดนโยบาย

3. กระบวนการนำ ผู้ดำเนินกระบวนการนิเทศการศึกษาจะต้องมีลักษณะงานของผู้นำ เพราะต้องอาศัยความร่วมมือและการปฏิบัติงานให้ตรงกับนโยบายที่จะปฏิบัติ กระบวนการนำ ประกอบด้วย

- 3.1 การวินิจฉัยสั่งการ
- 3.2 การคัดเลือกบุคลากรให้ทำหน้าที่
- 3.3 การกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน
- 3.4 การคิดริเริ่มในสิ่งใหม่
- 3.5 การสาธิต

- 3.6 การให้คำปรึกษา
- 3.7 การสื่อสารให้ทราบ
- 3.8 การสนับสนุนให้กำลังใจ
- 3.9 การให้คำแนะนำ
- 3.10 การแสวงหาวิธีการใหม่
- 3.11 การจูงใจ
- 3.12 การอำนวยความสะดวก
- 3.13 การอธิบายโดยใช้ตัวอย่างหรือภาพประกอบ

4. กระบวนการควบคุมงานเป็นการควบคุมงานไม่ให้เกิดความผิดพลาด และสนับสนุน ให้งานเกิดผลดี การควบคุมงาน ประกอบด้วย

- 4.1 การอำนวยความสะดวกหรือบังคับบัญชา
- 4.2 การเร่งรัด
- 4.3 การแก้ไขการกระทำผิด
- 4.4 การไล่ออก
- 4.5 การตำหนิ
- 4.6 การวางกฎเกณฑ์

5. กระบวนการประเมินผล คือ การตรวจสอบผลปฏิบัติงาน การประเมินผล ประกอบด้วย

- 5.1 การพิจารณาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- 5.2 การจัดการปฏิบัติงาน
- 5.3 การทำการวิจัย ค้นคว้าเนื้อหาวิชาใหม่

ในปี ค.ศ. 1985 Ben M. Harris ได้เปลี่ยนแปลงกระบวนการนิเทศใหม่มุ่งเน้นการวางแผนเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการนิเทศ การประเมินผลการทำงาน ประกอบด้วย

1. การประเมินผลการทำงาน เป็นกระบวนการที่ศึกษาสภาพต่าง ๆ เพื่อให้ได้แผนข้อมูลเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง การประเมินผลการทำงาน ประกอบด้วย

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ
- 1.2 การสังเกตเป็นการมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
- 1.3 การทบทวนเป็นการตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
- 1.4 การวัดพฤติกรรมการทำงาน
- 1.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

2. การจัดลำดับความสำคัญ ของงานเป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงานตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ การจัดลำดับความสำคัญของงานประกอบด้วย

- 2.1 การกำหนดเป้าหมาย
- 2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ
- 2.3 การกำหนดทางเลือก
- 2.4 การจัดความสำคัญของงาน

3. การออกแบบวิธีการทำงานเป็นกระบวนการวางแผน หรือ กำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การออกแบบวิธีการทำงาน ประกอบด้วย

- 3.1 การจัดสายงานเป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน
- 3.2 การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ
- 3.3 การเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน
- 3.4 การจัดระบบการทำงาน
- 3.5 การกำหนดแผนในการทำงาน

4. การจัดสรรทรัพยากรเป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน การจัดสรรทรัพยากร ประกอบด้วย

- 4.1 การกำหนดทรัพยากรที่ต้องการใช้ ในหน่วยงาน
- 4.2 การจัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงาน
- 4.3 การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ตามความมุ่งหมายเฉพาะ
- 4.4 การมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในโครงการต่าง ๆ

5. การประสานงานเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงาน เวลา วัสดุอุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่าง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลการประสานงาน ประกอบด้วย

- 5.1 ประสานงานการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น
- 5.2 การสร้างความกลมกลืนและพร้อมเพรียงกัน
- 5.3 การปรับปรุงการทำงานในส่วนต่าง ๆ ให้มากที่สุด
- 5.4 กำหนดเวลาในการทำงานในแต่ละช่วง
- 5.5 การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น

6. การอำนวยความสะดวก เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด การอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย

- 6.1 การแต่งตั้งบุคลากร
- 6.2 การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน

6.3 การกำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลา หรือ ปริมาณ หรือ อัตราแรงในการทำงาน

6.4 การแนะนำการปฏิบัติงาน

6.5 การชี้แจงกระบวนการทำงาน

6.6 การตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน

สำหรับกระบวนการนิเทศการศึกษาในสภาพสังคมไทย สัจด์ อุทรานันท์ (2529 : 87-91) ได้เสนอแนะไว้โดย 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning - P)

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน (Informing - I)

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Doing - D)

ขั้นที่ 4 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing - R)

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating - E)

ในส่วนของหน่วยศึกษานิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดย สุภาพ เมฆ (2534 : 10-14) สรุปกระบวนการนิเทศ ไว้ดังนี้

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีการปฏิบัติงานและการวางโปรแกรมงาน

2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคน และ วัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละชั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่โครงสร้างขององค์การและการพัฒนานโยบาย

3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading) ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจ ชูงใจให้มีกำลังใจคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ การสาธิต การชูงใจ และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้นส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

4. ขั้นควบคุม (Controlling) ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

5. ขั้นประเมินผล (Assessing) ได้แก่ การตัดสินใจการปฏิบัติงานการวิจัยและการวัดผล การปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญ คือ การพิจารณาผลงานในเชิงปฏิบัติ ว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด และการวัดผลด้วยการประเมินอย่างมีแบบแผนมีความเที่ยงตรง ทั้งนี้ควรจะมีการวิจัยด้วยการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศอย่างมีระบบ โดยเริ่มวิเคราะห์การเรียนของนักเรียน ศึกษาวิธีการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศของครู ระบุปัญหาที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุดจนถึงขั้นการประเมินผล การปฏิบัติงาน ผลการนิเทศที่มีคุณภาพบังเกิดประโยชน์กับครูผู้สอน ก็ใช้วิธีการนิเทศนี้ต่อไป แต่ถ้าผลการนิเทศไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ควรวิเคราะห์ปัญหา หรือ วิธีการขั้นตอนที่บกพร่องปรับปรุงงานนิเทศที่คาดว่าจะดีขึ้นต่อไป ซึ่งการดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้ จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่า จะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หรือ สามารถพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามต้องการ

2.2 การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการนิเทศการศึกษา จะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนของครูช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ลดความสูญเปล่าและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนดีขึ้นไป ในปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว จำนวนครูมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น การนิเทศโดยผู้นิเทศจากภายนอกไม่สามารถตอบสนองได้ทัน อีกทั้งงานนิเทศของศึกษานิเทศก์ประสบปัญหาด้านปริมาณศึกษานิเทศ — มีจำนวนไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนโรงเรียนและครู งบประมาณมีจำกัด ทั้งศึกษานิเทศก์ปัญหาโรงเรียนไม่ชัดเจนพอ จึงจำเป็นต้องอาศัยการนิเทศอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การนิเทศภายในโรงเรียน (ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ และ คนอื่น ๆ. 2531 : 1)

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ และ วิจิตร ศรีสะอาด (2528 : 1292-1293) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า ปัจจุบันนี้แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาเจริญขึ้นจากในรูปของการตรวจตรา ควบคุมดูแล มาเป็นการร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา ให้เจริญก้าวหน้าเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

มาโนชญ์ บุญญาอนุวัตร (2530 : 1) มีความเห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียน เริ่มขึ้นจากการนิเทศจากบุคคลภายนอกเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถติดตามผล และนิเทศได้อย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ และในช่วงระยะหลัง บุคลากรโรงเรียนต่าง ๆ มีความรู้สูงขึ้นจึงเห็นสมควรให้บุคลากรเหล่านั้น ดำเนินการนิเทศกันเอง เป็นการแบ่งเบาภาระของศึกษานิเทศซึ่งอยู่ภายนอก อีกทั้งยังเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูงในโรงเรียนให้ทำหน้าที่นิเทศบุคลากรในสถานศึกษาเดียวกัน ย่อมทำได้บ่อยครั้งกว่า ประหยัดงบประมาณกว่า แก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่า และแก้ปัญหาเรื่องศึกษานิเทศที่มาจากภายนอก ซึ่งมีไม่พอกับความต้องการของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ครูและผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียนย่อมสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นิเทศการศึกษาได้ ซึ่งลักษณะการนิเทศแบบนี้ คือ นิเทศภายใน และเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องจัดหรือดำเนินการให้มีขึ้นภายในโรงเรียนของตน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 7)

2.2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นักการศึกษาได้นิยามคำว่า การนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะที่น่าสนใจนำมาศึกษา มีดังนี้

Harris (1975 : 10-11) ให้ความหมายของ การนิเทศภายในโรงเรียน (Instructional Supervision) ว่าเป็นสิ่งที่บุคคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนได้กระทำลงไปกับบุคคลและวัสดุสิ่งของต่าง ๆ เพื่อที่จะรักษาไว้หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ในแนวทางที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการการสอนที่กระตุนและส่งเสริมการเรียนของนักเรียน

Krajewski , Martin and Walden (1983 : 97) อธิบายว่า การนิเทศภายใน (Instructional Supervision) เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ที่บุคคลากรในโรงเรียนดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น

ถวิล วรรณปะเก (2524 : 17) ได้ให้ทัศนะว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของบุคคลากรในโรงเรียน ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น นั่นคือ ทำให้เกิดผลต่อผู้เรียนโดยผ่านบุคคลอื่นและวัสดุ

เสาวภา เชาว์ชลากร (2525 : 37) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหาร และครูอาจารย์ในสถานศึกษาร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่าง ๆ อันเป็นการส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

อาคม จันทสุนทร (2527 : 2) นิยามว่าการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงควัฒน์ (2528 : 32) ได้บันทึกไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ซึ่งมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการเฉพาะเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือ ได้ผลงานดีคุณภาพสูง มีการพัฒนางาน พัฒนาคคน ให้มีความพอใจและมั่นใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 8) อธิบายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้ที่อยู่ในโรงเรียน ตั้งแต่ผู้บริหารลงไปในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สังค อุทรานันท์ (2530 : 108) อธิบายว่า คำว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นคำศัพท์ที่เรียกกันภายในระบบการศึกษาของประเทศไทย มีอื่น ๆ ที่เรียกแทนกันได้อีก อาทิ “การนิเทศภายในสถานศึกษา”

วิลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 1) ให้ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนว่า คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา โดยความร่วมมือกับคณะครูในโรงเรียนร่วมมือกันปรึกษาหารือ เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียนให้ดีขึ้นตลอดเวลา นอกจากนี้ทางโรงเรียนอาจเชิญวิทยากรและศึกษานิเทศก์มาร่วมด้วย

จากคำนิยามของการนิเทศภายในตามที่เสนอของนักวิชาการต่าง ๆ ที่นำมากล่าวไว้ข้างต้น พิจารณาสรุปได้สี่ประการคือ

1. เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครู อาจารย์ภายในโรงเรียน
2. การทำงานดังกล่าว มุ่งที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่ครู ได้พัฒนาตนเองในการแก้ไขปรับปรุง พัฒนาวิธีการทำงาน โดยเน้นที่การจัดการเรียนการสอนเป็นประการสำคัญ
3. เป็นการสร้างขวัญ กำลังใจ ความพึงพอใจ และความมั่นใจในการทำงาน สามารถพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
4. ผลสุดท้ายของกระบวนการ ส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์

การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาที่เช่นเดียวกัน มีความหมายครอบคลุมทั้งสี่ประการ ถือเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ภายในโรงเรียน เพื่อช่วยครูอาจารย์ให้พัฒนาตนเองให้ครูอาจารย์รู้สึกก้าวหน้าในวิชาชีพ และสุดท้ายคือส่งผลให้นักเรียนที่สอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2.2 ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 15) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์อำเภอและจังหวัดมีจำนวนจำกัด จึงนิเทศได้ไม่ทั่วถึง การนิเทศภายในทำได้ง่าย บ่อยครั้งและสม่ำเสมอว่าการนิเทศจากภายนอก บุคลากรภายในโรงเรียน
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน
3. บุคลากรในโรงเรียนปัจจุบันนี้มีศักยภาพสูง การนิเทศภายในจะช่วยกระตุ้นให้ครูได้ใช้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้สูงสุด
4. คุณภาพการศึกษาเกิดจากความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในโรงเรียนการนิเทศภายในจะส่งเสริมและเร่งระดมความร่วมมือกัน ได้ดีที่สุด

ธีรวุฒิ ประทุมมนพรัตน์ และคนอื่น ๆ (2533 : 7) ได้สรุปความสำคัญของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศการศึกษาที่แทนการนิเทศจากภายนอกได้
2. การนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยให้ครูปรับปรุงการสอนของตนเองให้มีคุณภาพขึ้น ไม่แพ้การนิเทศจากภายนอก
3. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นวิธีการช่วยตัวเองของโรงเรียนซึ่งกระทำได้ดีทันทีเมื่อมีการต้องการนิเทศ
4. การนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยครูให้ปรับปรุงการสอนของตนได้ในความถี่ที่สูง และประหยัดงบประมาณ
5. การนิเทศภายในโรงเรียนจัดทำโดยบุคลากรในโรงเรียน รู้ปัญหาด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนคืออยู่แล้ว ไม่ต้องเสียเวลาศึกษาเพิ่มเติมก็ดำเนินการช่วยเหลือครู อาจารย์ ได้ทันที
6. การนิเทศภายในโรงเรียนกระทำภายในโรงเรียน โดยบุคลากรภายในโรงเรียนทำให้ครูอาจารย์รู้สึกว่าคุณได้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน และรู้สึกภาคภูมิใจว่าการบริหารเป็นประชาธิปไตย จึงทำให้ความร่วมมือในการนำวิธีปรับปรุงการเรียนการสอนมีแนวโน้มจะได้รับความร่วมมือสูงกว่าการนิเทศจากภายนอก
7. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียน กระทำในลักษณะที่ใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่โรงเรียนมีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด
8. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรของโรงเรียนแต่ละคนได้แสดงออกในการพัฒนาการสอนของตน นับเป็นการเสริมความสามารถพิเศษของบุคลากรรายบุคคลในด้านการสอน
9. การนิเทศภายใน เป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนพบปะปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์กันและกัน นับเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
10. การนิเทศภายในโรงเรียน จะช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนรู้สึกปลอดภัย จากการถูกตำหนิ การจับผิด และการกล่าวโทษที่ไม่เป็นธรรมในด้านการเรียนการสอน
11. การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนกระทำแล้วได้มาซึ่งการพัฒนาคน คือ บุคลากรผู้สอน พัฒนาเยาวชน คือ ผู้เรียน และ พัฒนางานการสอนให้มีประสิทธิภาพสูง
12. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นวิธีการที่ทำได้ครบ ทำได้มาก ทำได้ดี ทำได้ทันที และทำได้เป็นระยะ ๆ
13. การนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยขจัดปัญหาความรู้สึกไม่เชื่อถือ ไม่เชื่อมั่น และไม่เชื่อใจ บุคคลที่เป็นศึกษานิเทศก์จากภายนอกโรงเรียนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. การนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนมีความสามารถในการประเมินผลการสอนของตนเองคิดหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาาร่วมกัน กับ เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ภายใต้อาจารย์ช่วยเหลือจากบุคลากรในโรงเรียน และ วางแผนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเองได้

15. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจบุคคลอื่น เข้าใจนักเรียน เข้าใจหลักสูตร และเข้าใจนวัตกรรมที่ใช้ประกอบการสอน จากการศึกษาถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนข้างต้น สรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งหมายรวมทั้งการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา เป็นวิธีช่วยเหลือตนเองของโรงเรียนให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ไม่ต้องรอบุคลากรจากภายนอก ทำให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกฝ่าย สนับสนุนให้ครูทำงานเต็มศักยภาพ และเป็นการบริหารแบบประชาธิปไตย

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นจะต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิ่งควัฒน์ (2528 : 19) มีความเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นงานที่ผู้บริหารเลี้ยงไม่ได้ เพราะส่งผลให้ภารกิจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และ การเรียนการสอนยังจำเป็นต้องอาศัยการบริหารมาช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ครูด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนิเทศที่จะสนับสนุนการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับผู้บริหารที่ช่วยให้งานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายและสอดคล้อง กับ นโยบายการดำเนินงานนโยบายได้งานที่มีมาตรฐานและคุณภาพสูง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 8) อธิบายถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. กระบวนการสำคัญของการพัฒนาการศึกษา ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งสามกระบวนการนี้เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเน้นกระบวนการนั้น ๆ อย่างเท่าเทียมกัน จะเน้นกระบวนการหนึ่ง กระบวนการใด เพียงกระบวนการเดียวไม่ได้ จึงถือว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนด้วย

2. ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือ บริหารงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ หน้าที่ หก ประการ คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักศึกษา งานธุรการ และ งานการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องนิเทศครูเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีสอน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ และมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายของหลักสูตร

3. ภายในโรงเรียนย่อมมีครูที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นประสิทธิภาพของการเรียนการสอนย่อมแตกต่างกัน การที่จะลดช่องว่างดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องนิเทศภายในโรงเรียน และยังทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การปฏิบัติงานใดก็ตาม โดยธรรมชาติมักมีปัญหาเกิดขึ้น หากเป็นหน่วยงานใหญ่ ปัญหาย่อมจะมีมากขึ้นและแตกต่างกัน โรงเรียนซึ่งประกอบทั้งครูและนักเรียน ซึ่งมีพื้นฐานต่าง ๆ กัน การที่จะป้องกันหรือลดปัญหาต่าง ๆ ให้น้อยลงทางหนึ่ง ได้แก่ การนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งผู้บริหารมักใช้เป็นยุทธศาสตร์สำหรับป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าวแล้ว

ชินวรณ์ บุญเกียรติ (2530 : 70) ให้เหตุผลว่า บุคลากรในโรงเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้สูงขึ้น ฉะนั้นนักการศึกษาจึงกล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้อย่างน่าสนใจ พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการช่วยเสริมกำลังของศึกษานิเทศ และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีไม่พอที่จะนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
2. การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมมีความรู้ในปัญหาได้ดีและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ
3. ผู้บริหารโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเอง ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคย เหมือนกับศึกษานิเทศหรือผู้บริหารการศึกษาภายนอกโรงเรียน
4. ผู้นิเทศภายในโรงเรียนสามารถติดตามผลการปฏิบัติงาน หรือผลงานนิเทศได้ตลอดเพราะอยู่ใกล้ชิดกัน และสามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมาย

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 116-116) ได้เน้นถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. ศึกษานิเทศโดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองความต้องการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ได้ทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศ ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. สภาพปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาอีกด้วย จึงควรที่จะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกันด้วย
4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและวิธีการนิเทศสมัยใหม่ที่ว่า การนิเทศจะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่จะต้องมีคนชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวสรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นมากเพราะเป็นความร่วมมือของบุคลากรฝ่ายภายในโรงเรียนในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกัน ซึ่งเป็นการกระทำสภาพปัญหารวดเร็วและต่อเนื่อง ดีกว่าที่จะรอการนิเทศจากบุคคลภายนอก

2.2.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาแต่ละยุคแต่ละสมัยแตกต่างกันกล่าวคือ การนิเทศการศึกษาในระยะหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบและควบคุมโรงเรียน ต่อมาเปลี่ยนเป็นคอยช่วยเหลือการดำเนินงานโรงเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชราษ. 2527 : 1303) แต่เป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาต่อการบริหาร การใช้หลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนรู้จักวิธีการสอนใหม่ ๆ และให้มีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เหมาะสมมาใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2527 : 6) ส่วนการนิเทศภายในโรงเรียนก็น่าจะมีจุดมุ่งหมายคล้ายกัน (กิตติมา. 2529 : 455) ดังความเห็นของนักวิชาการและนักการศึกษาให้ไว้ดังนี้

Neagley and Evans (1964 : 105) กลางถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้ครูแสดงความสามารถออกมาอย่างอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น
2. เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามปรัชญาที่วางไว้
3. เพื่อพัฒนาการสอน
4. เพื่อพัฒนาหลักสูตร
5. เพื่อดูแลโครงการของโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี
6. เพื่อดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ
7. เพื่อช่วยให้ มีผู้เชี่ยวชาญในการสอน และใช้บุคคลคณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ
8. เพื่อรับผิดชอบในการจัด โครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำ โรงเรียน
9. เพื่อจัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างครูและบุคคลอื่น
10. เพื่อดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์การสอน หนังสือ และ แหล่งวิชาการ
11. เพื่อช่วยให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ ๆ ในท้องถิ่น

ชาวี มณีศรี (2524 : 61) และ วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2524 : 67) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานนิเทศภายใน มีจุดมุ่งหมายต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ของเด็กที่กำลังสอนอยู่เพื่อจะดำเนินการสอนและจัดโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สนองความต้องการทั้งเด็กอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการส่งเสริมคุณภาพของการเรียนการสอน

2. เพื่อช่วยให้ครูทราบถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ซึ่งจะทำให้การวางแผนการสอนเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไปและของโรงเรียน ตลอดจนปรัชญาของโรงเรียนจะทำให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ
4. เพื่อช่วยให้ครูมีลักษณะเป็นผู้นำ และเป็นนักประชาธิปไตย
5. เพื่อช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสำรวจ และค้นหาความสามารถพิเศษของครูแต่ละคน ซึ่งจะได้อบรมหาผลงานให้เหมาะสม ตามความสามารถและความถนัด นอกจากนั้นยังได้สร้างเสริมให้ความสามารถพิเศษเหล่านั้น ได้พัฒนายิ่งขึ้นอีกด้วย
6. เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงถือว่าเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู
7. เพื่อสร้างเสริมขวัญของคณะครูให้ดีขึ้น เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภาคภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่และเป็นการกระตุ้นให้นำความคิดใหม่ ๆ มาใช้
8. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน
9. เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็ก การสอนของครู และหาช่องทางที่จะให้ผลการเรียนการมีประสิทธิภาพสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้

สำหรับสำนักงาน โครงการรับความช่วยเหลือ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 88-89) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการนิเทศภายในว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุง หรือพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน การที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดกับครูได้ปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือหรือร่วมมือกันแก้ไขปัญหาคงจะช่วยให้เกิดความอบอุ่น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ บทบาทในฐานะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นการสร้างสรรค์ความรู้สึกรักของครูว่า เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพราะกิจกรรมในกระบวนการนิเทศโดยทั่วไปนั้น ผู้นิเทศกับครูต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ต้องร่วมมือกันทำงาน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป การร่วมมือกันวางแผนปรับปรุงและบริหารงานต่าง ๆ เช่น วางแผนปรับปรุงแผนการสอน การวัดผล หรือการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีโอกาสเสนอความคิดและทางเลือกในการแก้ปัญหา ดังนั้นเมื่อถึงขั้นตอนลงมือปฏิบัติก็จะก่อให้เกิดความร่วมมือและปฏิบัติด้วยความเต็มใจ สรุปได้ว่าการนิเทศภายในมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และครูร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529:9-10) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของ กานนิเทศภายในไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงาน และความร่วมมือในการทำงานของครูเป็นคณะ ไม่ใช่ ต่างคนต่างทำ
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูรักงานวิชาการ ทำงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เคารพในหลักการ และเหตุผลของการปรับปรุงคุณภาพของงาน
3. เพื่อช่วยเหลือให้ครูปฏิบัติงานได้สะดวก มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้มีเวลาปฏิบัติงาน และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้ที่จะ ทำงานร่วมกับครู ใกล้ชิดกับครู สามารถรู้สภาพปัญหาความต้องการที่แท้จริงของครูดีกว่า ซึ่งจะ ทำให้การนิเทศเป็น ไปอย่างถูกต้องตรงจุดยิ่งขึ้น การนิเทศภายในมุ่งที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วม ใจซึ่งกันและกัน ในการช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมให้ครูสามารถช่วยเหลือ ตนเองได้ พัฒนาตนเอง ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในการ ปฏิบัติงาน โดยจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญ ของการดำเนินงาน อีกทั้งจำเป็นต่อการป้องกันปัญหาในการบริหารวิชาการด้วยทางหนึ่ง

2.2.4 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหาร โรงเรียนในการสร้างความร่วมมือร่วมใจของ บุคลากร ให้เกิดการพัฒนาดนเองในการทำงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จของการบริหารการศึกษา การ นิเทศภายในโรงเรียนมีลักษณะของการปฏิบัติเช่นเดียวกับกิจกรรมอื่น ๆ คือ ต้องอาศัยกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพราะเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายและยัง ต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันอีกด้วย

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 11) อธิบายว่ากระบวนการของการนิเทศภายในมีสามขั้น ตอนด้วยกัน กล่าวคือ

1. การประชุมครั้งแรก เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษา ซึ่งต้องเขียนไว้ อย่างชัดเจน บอกวิธีการหรือเทคนิคที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น และมุ่งบอกผู้ที่มีส่วนร่วม รับผิดชอบโครงการนี้
2. รวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม และจำเป็นที่บ่งบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ได้ตกลงกันไว้ใน ขั้นการประชุมครั้งแรก เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งอาจต้องใช้กระบวนการและวิธี การทางสถิติ เพื่อช่วยจำแนกและบ่งเฉพาะถึงผลลัพธ์ที่สำคัญ ผลที่ได้จะนำไปอธิบายในการ ประชุมครั้งสุดท้าย

3. การประชุมครั้งสุดท้าย มุ่งตรวจสอบดูว่า การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ นั้นถูกต้องเพียงใดและจากข้อมูลอื่น ๆ ที่จะมีส่วนพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น เมื่อตรวจสอบข้อมูลแล้วก็หาข้อยุติและเขียนรายงานผลให้ทราบแล้วนำไปใช้ปฏิบัติงานต่อไป

อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 80) ได้สรุปกระบวนการนิเทศภายในไว้ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ เป็นไปเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการ หรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติจัดทำให้ประสบผลสำเร็จ
2. วางแผน เป็นการกำหนดขั้นตอน และเค้าโครงการทำงานให้บรรลุผลที่ต้องการด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพมากที่สุดภายใต้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดที่มีอยู่
3. ลงมือปฏิบัติ เป็นการลงมือดำเนินงานตามขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้
4. นิเทศติดตามผล เป็นการติดตามดูแล ช่วยเหลือ กำกับ สนับสนุน ให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

จากทัศนะของนักวิชาการ ดังกล่าวสรุปได้ว่าในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศซึ่งหมายรวมทั้งของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ทำหน้าที่นิเทศในโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา จำเป็นต้องอาศัยลำดับขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการให้ความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ และในกระบวนการขั้นตอนการนิเทศนั้น นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันในกิจกรรมการวางแผนนโยบายดำเนินการตามแผนอย่างเป็นทางการขั้นตอนที่กำหนด ซึ่งอาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกันบ้าง แต่หลักการส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายกันทั้งหมด ทั้งนี้เพราะจำเป็นต้องปรับขั้นตอนเหล่านั้น ให้เข้ากับกระบวนการบริหารในโรงเรียน ซึ่งสามารถจำแนกกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ออกได้เป็น 6 ขั้นตอน กล่าวคือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก
3. การกำหนดงบประมาณ
4. การสร้างชื่อ และเครื่องมือในการนิเทศ
5. การปฏิบัติการณ์นิเทศภายในโรงเรียน
6. การประเมินผลและการรายงาน

2.3 รูปแบบการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2534 : 2-3) ได้พิจารณาเห็นว่า รูปแบบในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนนั้น มีหลายรูปแบบด้วยกัน และสถานศึกษา

แต่ละแห่งก็นำไปปฏิบัติกันในหลายรูปแบบ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีรูปแบบที่อ้างอิงได้ในรูปแบบไม่แตกต่างกันมากนัก จึงได้พิจารณากำหนดรูปแบบขึ้นใช้เฉพาะในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา โดยนำรูปแบบดังกล่าวไปทดลองแล้วนำมาพัฒนาเผยแพร่ในเอกสารนี้เรียกว่า PES'S Model ซึ่งมีรูปแบบและขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดตั้งมีการดำเนินงาน 3 กิจกรรมย่อย คือ
2. การตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
3. การทำความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียน
4. การจัดตั้งกลุ่มเพื่อการนิเทศภายใน

1. ขั้นตอนการบริหารงานของกลุ่มนิเทศภายในโรงเรียน มีการดำเนินงาน 6 กิจกรรมย่อย ดังนี้

- 1.1 การสำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็นทางวิชาการ ในโรงเรียน
- 1.2 การกำหนดจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานวิชาการ
- 1.3 การกำหนดวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ขั้น 2.1, 2.2 และ 2.3 นี้ อาจเรียกว่า ขั้นการวางแผน (Planning)
- 1.4 การปฏิบัติงานตามแผน อาจเรียกว่า ขั้นปฏิบัติงาน (Doing) จะมีกิจกรรมสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ และ กิจกรรมนิเทศ ควบคุมคุณภาพ สนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย
- 1.5 การประเมินผล (Evaluating)
- 1.6 การรายงานผล (Reporting)

2.3.1 กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

สันต์ ธรรมบำรุง (2516 : 122) กล่าวคือ “การที่จะดำเนินการนิเทศการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จด้วยดีนั้น จะต้องมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน 3 ประการ คือ บุคคล งาน และ กระบวนการ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนั้น วิจิตร (ธีรกุล วุฑฒางกูร) และ คณะ 2519 : 168) ได้ให้ความหมายของคำว่า “กระบวนการนิเทศ” ไว้ดังนี้

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษา ที่ลำดับขั้นตอนไว้ต่อเนื่องกันอย่างมีระเบียบแบบแผน มีลำดับขั้นตอนการดำเนินต่อเนื่องกันอย่างมีระบบพร้อมด้วยเหตุผล และมีความเป็นไปได้ กระบวนการนิเทศการศึกษาจะช่วยให้งานนิเทศการศึกษา ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นกระบวนการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้นิเทศการศึกษา จะต้องกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาสำหรับขั้นตอนของกระบวนการการนิเทศศึกษาภายในสถานศึกษามีผู้กล่าวถึงหลายท่านด้วยกัน

Harris (1976 : 14-16) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) ในปัจจุบันซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่สำคัญ เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง
2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) ซึ่งเป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญ
3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocation resources) ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การนำไปใช้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
5. การประสานงาน (Co-ordination) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน เวลา วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบรรลุผลสำเร็จ
6. การชี้้นำในการทำงาน (Directing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมอันจะสามารถบรรลุในการเปลี่ยนแปลง

วิจิตร (ธีรกุล) วรุตบางกูร และ คมะ (2519 : 158) ได้กล่าวว่า “การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ” ดังนั้นกระบวนการที่ใช้ในการนิเทศการศึกษาจึงสามารถใช้กระบวนการบริหารทั่ว ๆ ไปได้เช่นเดียวกับกระบวนการที่ได้รับการยกย่อง และเป็นที่รู้จักกันดี คือ กระบวนการบริหารของ Luther Gulick ซึ่งมีอยู่ 7 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน
2. การจัดโครงสร้างของการบริหาร
3. การจัดบุคลากร
4. การวินิจฉัยสั่งการ
5. การประสานงาน
6. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
7. การงบประมาณ

นอกจากนี้ สจ๊วต อุทรานันท์ (2530 : 64-67) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาที่เห็นว่ามีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ซึ่งสรุปดังนี้ คือ

1. วางแผนการนิเทศ (Planning) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และ ผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้มาซึ่งปัญหาและความต้องการ จำเป็นที่ต้องการมีการนิเทศรวมทั้งการวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้น

2. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ (Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ถึงสิ่งที่จะดำเนินการอย่างไร จะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ

3. การปฏิบัติงาน (Doing) ประกอบด้วยการปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศ ลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของให้การนิเทศขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศ และ ควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลา และ คุณภาพสูง

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ ที่ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็น ไปอย่างได้ผล

4. การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) ขั้นนี้เป็นขั้นตอนการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจ

5. ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่ามีผลเป็นอย่างไร

จากกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาดังกล่าวเมื่อสรุปแล้ว จะมีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ
2. การวางแผนการนิเทศ
3. การจัดทรัพยากรเพื่อใช้ในการนิเทศ
4. การปฏิบัติกรนิเทศ
5. การประเมินผล

อุดมศักดิ์ พลอยบุตร (2536 : 58-60) ได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ทีมงานบริหารการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมี
 - คณะกรรมการบริหารการนิเทศภายใน โรงเรียนระดับ โรงเรียน
 - ทุกหมวดวิชามีคณะกรรมการบริหารการนิเทศภายในหมวดวิชา

2. บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารการนิเทศตั้งแต่ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน และ ร่วมประเมินผล

3. โรงเรียนใช้กระบวนการนิเทศที่เป็นระบบ ดังนี้

- สร้างความเข้าใจ
- ตั้งคณะกรรมการให้ความรู้ กำกับติดตามการสนับสนุน
- กำหนดบทบาทต่อผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ชัดเจน โดยเฉพาะข้อมูลที่น่ามาประเมิน
- สำรวจปัญหา เพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและประเมินผล เพื่อการพัฒนา ต่อไป

4. โรงเรียนใช้วิธี แก้ปัญหาเชิงระบบในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็น
- วิเคราะห์ปัญหา
- หาทางเลือกที่หลากหลาย
- เลือกทางเลือกภายใต้ข้อจำกัดและปัจจัยสนับสนุนของโรงเรียน
- วางแผน
- ปฏิบัติตามแผน
- ประเมินผล
- ปรับปรุง
- นำไปใช้

5. โรงเรียนหรือหมวดวิชามีการประชุมอย่างสม่ำเสมอด้วยการใช้เทคนิค “การวางแผนเป็นทีมที่จะแก้ปัญหา และ พัฒนาการเรียนการสอน และ พัฒนาบุคลากร”

ซึ่งการวางแผนเป็นทีมนี้ให้คณะกรรมการบริหารการนิเทศ ปฏิบัติขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ทีมงานช่วยกันกำหนดเป้าหมาย หรือ จุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ในการแก้ปัญหา หรือ ที่จะพัฒนาบุคลากร

ขั้นที่ 2 ทีมงานระดมพลังสมองกำหนดภาพอนาคต คือ สิ่งที่ต้องการที่จะมีหรือสิ่งที่คาดหวังอันเป็นผลสำเร็จของการแก้ปัญหานั้นหรือที่จะพัฒนา

ขั้นที่ 3 ทีมงานระดมพลังสมองกำหนดอุปสรรคที่จะสกัดกั้นอันจะทำให้ภาพอนาคตที่กำหนดไว้นั้น ไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะต้องมองสภาพข้อจำกัดของโรงเรียนและทีมเป็นสำคัญ โดยไม่กล่าวโทษบุคคลอื่นหรือขาดงบประมาณ

ขั้นที่ 4 ทีมงานระดมพลังสมองหากลวิธีหรือกลยุทธ์ที่จะนำมาแก้อุปสรรคนั้น ๆ ที่จะนำไปสู่ภาพอนาคตและจุดหมายที่ต้องการ

ขั้นที่ 5 นำกลวิธีหรือกลยุทธ์ไปใช้วางแผน แนวทางปฏิบัติ ปฏิทินการปฏิบัติโดยทีมงานร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการ ในแต่ละกลวิธีที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา เพื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติงาน

ซึ่งอาจนำข้อมูลเหล่านี้ไปเขียนเป็นโครงการเพื่อพัฒนางานต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การวางแผน ผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารการนิเทศของโรงเรียนร่วมกันวางแผน นโยบายปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารประชุมชี้แจงบุคลากรทั้งหมด เพื่อแจ้งนโยบายเหตุผลและความจำเป็น ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 คณะกรรมการบริหาร การนิเทศระดับโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารเป็นประธาน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นรอง ประธาน หัวหน้าหมวดทุกหมวด และหัวหน้างานทุกงาน เป็นกรรมการ พร้อมทั้งกำหนดบทบาทและหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้จะมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายวางแผนการแก้ปัญหาารวม ๆ ของโรงเรียน และอื่น ๆ เห็นสมควร ระดับที่ 2 คณะกรรมการบริหารการนิเทศระดับ หมวดวิชาทุกหมวดวิชาซึ่งมีหัวหน้าหมวดเป็นประธาน ผู้ช่วยหัวหน้าหมวดรองประธาน ครูทุกคน ในหมวด เป็นกรรมการ พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ อาทิเช่น ฝ่ายพัฒนาวิชาการ ฝ่ายพัฒนา บุคลากร ฝ่ายบริการ ฝ่ายสนทนา ฯลฯ

1.3 สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการทั้ง 2 ระดับ และก่อนที่จะ ปฏิบัติงานใด ๆ ควรที่จะสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน

1.4 คณะกรรมการบริหารการนิเทศทั้ง 2 ระดับ มีการประชุมวางแผนการนิเทศ และ พัฒนาคณะกร โดยคณะกรรมการระดับโรงเรียน ก็จะวางแผนแก้ปัญหาที่เป็นภาพรวมของโรง เรียนทั้งโรงเรียน หรือที่เป็นปัญหาร่วมของแต่ละหมวดวิชา ส่วนคณะกรรมการระดับหมวดวิชา มี การประชุมวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาของแต่ละหมวดวิชาของตนเอง

2. การดำเนินการตามแผน ในการดำเนินการนิเทศและพัฒนาคณะกรควรดำเนินการตามขั้น ตอน ต่อไปนี้

2.1 สํารวจสภาพปัญหาเพื่อทราบความต้องการจำเป็น โดยคณะกรรมการดำเนินการทำ การสำรวจสภาพปัญหาด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธีการ

2.2 วิเคราะห์สภาพปัญหา ด้วยการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการแต่ละชุด ชุดเพื่อ หาสภาพปัญหาที่แท้จริงด้วยการเปรียบเทียบสิ่งที่คาดหวัง ซึ่งได้แก่ นโยบายเกณฑ์มาตรฐานหรือ ความต้องการที่จะเป็นกับสภาพความเป็นจริง หลังจากนั้นเมื่อได้สภาพปัญหาที่แท้จริงแล้วทีมงาน ช่วยกันระดมพลังสมองวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและ แนวทางแก้ปัญหา ซึ่งอาจใช้เทคนิคการ วิเคราะห์ปัญหาของ Q.C.C. มาใช้ก็ได้

2.3 ระดมความเห็น (กลวิธี) ในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายในขั้นตอนนี้ทีมงาน จะต้องช่วยกันระดมพลังสมอง ที่จะต้องหาทางเลือกในการแก้ปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

2.4 ทีมงานช่วยกันกำหนดทางเลือกหรือเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้ปัจจัยสนับสนุน และ ข้อจำกัดของโรงเรียน อุดมศักดิ์ พลอยบุตร (2536 : 64-68)

นิกร เพ็ญเวียง (2529 : 88) ได้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศภายในไว้ดังนี้ คือ การนิเทศภายในที่จะเกิดคุณค่าหรือประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริงนั้น ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอน หรือเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน นั่นคือ ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอน หรือกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 88) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และ ความต้องการ
2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก
3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ
4. การปฏิบัติการณ์นิเทศภายใน
5. การประเมินผลและรายงานผล

2.4. กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

วิธีการนิเทศภายในโรงเรียน ก็อาศัยเทคนิคการนิเทศโดยทั่วไป แต่นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะเป็นการมุ่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นเช่นกัน ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาจึงควรใช้วิธีการและเทคนิคการนิเทศให้เหมาะสมกับบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และการจัดการที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ (สัน ธรรมบำรุง ม.ป.ป. 108) กล่าวไว้ว่า การนิเทศไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีกว่ากัน วิธีการนิเทศวิธีใดวิธีหนึ่งจะได้ผลหรือไม่อย่างไรนั้น จะต้องพิจารณาถึงสภาพการณ์เฉพาะกรณีให้เหมาะสมกับเวลา บุคคล และสถานการณ์ เทคนิควิธีการนิเทศ ได้มีผู้เสนอไว้หลายวิธี ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2524 : 267-270) ได้อธิบายวิธีการนิเทศภายในที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาควรจัดให้มีขึ้น มีดังนี้

1. การปฐมนิเทศครูอาจารย์ใหม่
2. การจัดบริการทางการสอน
3. การจัดให้ครูอาจารย์ใหม่ สังเกตการสอนของอาจารย์อาวุโสที่มีประสบการณ์การสอนมานานและมีความสามารถเชี่ยวชาญทางการสอน
4. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เพื่อช่วยเหลือครูมิใช่เป็นการจับผิด
5. การจัดให้ครูได้เยี่ยมเยียนดูการสอน การดำเนินงานของโรงเรียนอื่นที่อยู่ข้างเคียงหรือต่างจังหวัดถ้ามีงบประมาณเพียงพอ
6. การ เยี่ยมเยียนการสอนของครูในชั้นอื่น ๆ ไม่ว่าเป็นระดับเดียวกันหรือต่างระดับ
7. การจัดให้มีการสาธิตการสอนจากผู้เชี่ยวชาญหรือครูอาจารย์ด้วยกันเองหรืออาจเป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ถ้าได้รับการขอร้องจากครูอาจารย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. การจัดให้มีสัปดาห์แห่งความก้าวหน้าทางวิชาการ อาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาบรรยายในหัวข้อเรื่องที่ครูส่วนใหญ่สนใจ

9. การจัดให้มีกลุ่มอภิปรายรายย่อย ๆ ตามความสนใจของครู

10. การจัดให้มีการประชุมอบรมในระหว่างฤดูร้อน ประมาณ 1-2 สัปดาห์

11. การส่งครูอาจารย์ไปร่วมอบรมต่าง ๆ เมื่อมีโอกาส

12. การรับวารสาร ทางวิชาการต่าง ๆ ไว้ให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้า

13. การแนะนำครูอาจารย์ให้เข้าเป็นสมาชิกทางวิชาการต่าง ๆ

14. การให้คำปรึกษาหารือทางด้านส่วนตัวและด้านวิชาการแก่ครูทั้งรายบุคคลและราย

กลุ่ม

15. การสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ

16. การสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้น ในหมู่ครูอาจารย์ เป็นต้นว่า สัมมนาขณะรับประทานอาหาร จัดให้มีการปาฐกถาเป็นครั้งคราว โดยเชิญบุคคลภายนอกหรือบุคคลที่มีความรู้มาให้ความรู้ที่ครูสนใจ

17. การส่งเสริมให้ครูอาจารย์เขียนบทความทางวิชาการ

18. การนำครูอาจารย์ ไปศึกษาในสถานที่ที่จะให้ความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติมและเป็นประสบการณ์จริงแก่ครู

19. การจัดรายการเล่าสู่กันฟังหรือเขียนสู่กันอ่าน

สมาคมศึกษานิเทศก์ (2525 : 59-79) ได้จำแนกวิธีการนิเทศการศึกษาภายใน ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. การเยี่ยมชั้นเรียนเป็นวิธีการที่ผู้นิเทศพบและสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อ

1.1 สำนวความต้องการของครู

1.2 การกระตุ้นให้ครูปรับปรุงการสอน

1.3 แนะนำครู

1.4 ศึกษาปัญหาของครู

1.5 ประเมินผลการสอนของครู

2. การแนะนำเป็นรายบุคคล เป็นการพบปะกันระหว่าง ครูและผู้นิเทศในเรื่องปัญหาทางวิชาการของแต่ละคน ทำให้ทั้งสองคนได้ทำงานร่วมกัน ผู้นิเทศจะแนะนำหรือเสนอแนะวิธีการปรับปรุงแก้ไขงานหรือช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ

3. การแนะนำกลุ่ม เป็นการพบปะระหว่าง ผู้นิเทศและครู ซึ่งอาจจัดเป็นการประชุมหรือเป็นกลุ่มย่อย ๆ ที่มีคนเกี่ยวข้องน้อย เช่น คณะกรรมการกลุ่มศึกษาปัญหา กลุ่มทำงาน กลุ่มสัมมนา หรืออาจจัดเป็นการประชุมใหญ่ที่มีคนเกี่ยวข้องมาก เช่นการประชุมระดับโรงเรียน การ

ประชุมระดับจังหวัด ระดับเขตหรือระดับชาติ การประชุมเหล่านี้อาจจัดในระยะเวลาสั้น ๆ หรือ ช่วงเวลานานตามวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม ในการจัดเพื่อการนิเทศการศึกษานั้น ๆ ผู้นิเทศ จะได้มีโอกาสทำความเข้าใจ ซึ่งแจ่มชัดจนแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ได้

4. การให้ครูสังเกตการสอน ได้แก่ การให้ครูได้ไปสังเกตการสอนโรงเรียนอื่น ๆ การ สาธิตการสอน การจัดศูนย์สาธิต การสังเกตการสอนชั้นอื่น จุดประสงค์หลักของการให้ครูได้ สังเกตการสอนก็เพื่อให้ครูได้เห็น และเรียนรู้วิธีการสอนที่ดี

5. การแนะนำการใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ ในการจัดการเรียน การสอน ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จึงช่วยเหลือครูเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยอาจร่วมกับครูจัดหาสื่อการสอน ต่าง ๆ ทดลองสื่อใหม่ ๆ ประเมินผลการใช้สื่อ ตลอดจนจัดทำคู่มือการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ การเรียนการสอนมีคุณภาพดีขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 137-138) อธิบายเกี่ยวกับ กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในสามารถดำเนินการได้ว่า ถ้าจะจัดกลุ่มประเภทกิจกรรมที่ใช้ใน การนิเทศอาจพิจารณาจากกลุ่มกิจกรรม ตามวิธีการนิเทศภายในได้ดังนี้

1. การเขียนเขียนและการสังเกตการณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน มีการเตรียมการและ มีการปรึกษาหารือหลังการเขียนเขียนสังเกตการณ์
2. การให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นรายกลุ่ม การนิเทศตามคำร้องขอ หรือการนิเทศ แบบคลินิก
3. การส่งผู้รู้ผู้ชำนาญการหรือผู้มีประสบการณ์สูงกว่าในเฉพาะเรื่อง ไปพบปะแลกเปลี่ยน และร่วมในการให้คำปรึกษาหารือในการปฏิบัติการเรียนการสอนหรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน
4. การจัดให้มีการเขียนเขียนในแวดวงงานเดียวกันจากผู้อื่น หรือแหล่งอื่น ซึ่งปฏิบัติงานใน ลักษณะเดียวกัน
5. ประชุมโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน เกี่ยวกับการเรียนการสอน อาทิ การประชุม ปรึกษาหารือ การประชุมอภิปราย การประชุมระดมความคิด การประชุมรับฟังคำบรรยาย การ ประชุมประจำปี-ประจำปีภาค การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ เหล่านี้เป็นต้น
6. การสาธิตวิธีการปฏิบัติเฉพาะเรื่อง เฉพาะวิธี
7. การนิเทศโดยการเผยแพร่ผ่านอุปกรณ์ และเครื่องมือทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตัวอย่าง เช่น เอกสารเผยแพร่ คู่มือ คำแนะนำเฉพาะ นิทรรศการ ป้ายนิเทศ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึก ภาพ ภาพยนต์ บทเรียนทางโทรทัศน์หรือวิทยุ บทเรียนของมหาวิทยาลัยเปิด
8. การส่งผู้ปฏิบัติไปศึกษา ฝึกอบรมหรือฝึกปฏิบัติในโครงการต่าง ๆ
9. การให้มีส่วนร่วมในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน ในลักษณะผู้ ร่วมงานหรือคณะทำงาน แล้วให้เรียนงานไปพร้อมกับการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ภายได้คำแนะนำ ของหัวหน้าคณะหรือผู้บริหาร โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 38-57) ได้แนะนำวิธีการนิเทศภายในไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. การประชุม ซึ่งมีหลายรูปแบบ ผู้บริหารโรงเรียนควรเลือกใช้แบบที่เหมาะสมกับโรงเรียน จำนวนครูและสภาพแวดล้อม
2. ให้ศึกษาจากเอกสารหรือตำรา เป็นวิธีการนิเทศ ที่มอบหมายให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำมาแลกเปลี่ยนระหว่างคณะครู รวมถึงการจัดดำเนินการให้โรงเรียนมีแหล่งหนังสือค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการสำหรับครู
3. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นวิธีการนิเทศที่มีประโยชน์ต่อครูเพื่อให้ครูปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ
4. ให้คำปรึกษาหารือ อาจทำได้ทั้งการบอก วิธีการแก้ปัญหาโดยตรง เสนอข้อมูล และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถวิเคราะห์และหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง หรือทั้งสองวิธีรวมกัน
5. การสนทนาทางวิชาการ ผู้บริหารอาจเลือกสนทนาทางวิชาการกับครูได้ตามเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม
6. การสาธิตการสอนเพื่อให้ ครูเห็นแบบอย่างการสอนที่ดีและถูกต้อง
7. การศึกษานอกสถานที่ หมายความว่ารวมถึงการไปศึกษาดูงานและกิจกรรมอื่นใดที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู

กิตติมา ปรีดีติลล (2532 : 283-290) ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 7 วิธี ดังนี้

1. การเยี่ยมชมชั้นเรียน การเยี่ยมชมชั้นเรียนขณะที่ครูกำลังสอนจะทำให้เห็นสภาพที่เป็นจริงตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่ครูประสบอยู่ เพื่อร่วมกับครูหาทางปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเยี่ยมชมชั้นเรียน ผู้นิเทศจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์ให้ครูทราบว่าการเยี่ยมชมนั้นมิใช่เพื่อจับผิดหรือเพื่อรายงานการปฏิบัติงานของครู แต่เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. การพบปะเป็นรายบุคคลกับครู วิธีการนิเทศแบบนี้จะช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครูเป็นอย่างดี เพราะจะได้ร่วมมือปรึกษาหารือในปัญหาที่มีความสนใจร่วมกัน โดยทั่วไปใช้อยู่ 3 วิธี คือ การให้คำปรึกษาทางตรง การให้คำปรึกษาทางอ้อม และการให้คำปรึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. การสาธิตการสอน คือ การแสดงวิธีการเป็นตัวอย่างให้ผู้แสดง อาจเป็นผู้นิเทศหรือวิทยากรที่ได้รับเชิญ ส่วนผู้ชมการสาธิต คือ ครูซึ่งทางโรงเรียนจัดไว้เป็นกลุ่มการสาธิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูได้เห็นตัวอย่างที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาต่าง ๆ

4. การประชุมกลุ่ม เป็นการพบปะระหว่างผู้นิเทศก์และครู ซึ่งอาจจัดเป็นกลุ่มย่อยๆ เช่น คณะกรรมการ กลุ่มทำงาน กลุ่มสัมมนา หรืออาจจัดเป็นการประชุมใหญ่ เช่น การประชุมระดับ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน เป็นต้น การประชุมกลุ่มนี้จะมีประโยชน์ คือ ให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความเข้าใจอันดีในการทำงานร่วมกัน

5. การฝึกอบรม ถือเป็นหน้าที่ของผู้นิเทศอย่างหนึ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ สมรรถภาพ และเจตคติ อันเหมาะสมให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การผลิตเอกสารทางวิชาการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีเอกสารทางวิชาการให้มากขึ้น เพื่อเป็นคู่มือแก่ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านการศึกษา รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์งานนิเทศการศึกษาอีกด้วย

7. การค้นคว้าทดลองและการวิจัยด้านวิชาการมีจุดมุ่งหมาย เพื่อค้นหาข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตลอดจนแปลความหมาย สรุปผลและการทดลองเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา แล้วจึงนำผลการกระทำเหล่านั้น ไปแก้ไขปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาได้กำหนดรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งหมายรวมทั้งโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาให้จัดทำขึ้นในแปดองค์ประกอบ คือ การประชุม การให้ศึกษาเอกสาร การบริการเอกสารทางวิชาการ การให้คำปรึกษา การสนทนาทางวิชาการ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การสาธิตการสอน การสังเกตการสอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ คือ

2.5 ผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนิเทศ ติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแลประเมินผลงานในหน้าที่บริหารทั้งหมด ตามภารกิจหกประการ คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน และ พัสดุ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 :32)

เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเข้าใจขอบข่ายของงานเพื่อจะได้บริหารงานให้ครอบคลุม ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างงาน คือ งานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านวางแผน และงานกำหนดวิธีดำเนินการ งานส่งเสริมการสอน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 16-17)

จากขอบข่ายของงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจในการบริหารโรงเรียนจะเห็นว่าผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับงานเหล่านี้มากกว่างานอื่น ๆ การนิเทศแนะนำ ช่วยเหลือทางวิชาการแก่ครูผู้สอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้บริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 22-23) ได้เน้นถึงกรณีพิเศษภายในว่าถือเป็นหน้าที่หลัก เป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น หรือสัดส่วนของครูมีพอดิบกับชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการนิเทศเอง แต่ถ้าโรงเรียนมีขนาดใหญ่ขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนอาจจะจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือในการนิเทศอีกส่วนหนึ่ง หรืออาจดำเนินการให้ครูนิเทศกันเองก็ได้ เมื่อการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมระดับโรงเรียนแล้ว ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะนิเทศ และผู้รับการนิเทศนี้ จะนำไปสู่ความสำเร็จของการนิเทศภายใน (สงัด อุทรานันท์. 2530 : 120) เมื่อบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันนิเทศภายในอย่างดีแล้ว การรู้จักประยุกต์ใช้วิธีการนิเทศภายในแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมสภาพการณ์ของโรงเรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เป้าหมายและอุดมการณ์โครงการนิเทศภายในบรรลุผลได้ในที่สุด

บุคลากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่ สำคัญที่สุด ของกระบวนการในการบริหารงานต่าง ๆ ถึงแม้ว่าจะมีการบริหารด้านอื่น ๆ ครบ แต่ถ้าบุคลากรขาดคุณภาพ การบริหารงานนั้น ๆ ย่อมเกิดสัมฤทธิ์ผลน้อย หรือไม่เกิดสัมฤทธิ์ผล ในการนิเทศภายในโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน การเตรียมการให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจถึงกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี จะช่วยให้การนิเทศภายในโรงเรียนสัมฤทธิ์ผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากลาง. 2534 :13)

จากหนังสือแนวทางดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนกล่าวได้ว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ

1. ผู้นิเทศ ได้แก่ บุคคลที่ผู้บริหารแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ ซึ่งได้มาจากบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหาร โรงเรียน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้ที่ผู้บริหารมอบหมาย

1.2 ผู้ทำหน้าที่ด้านวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าสาย หัวหน้ากลุ่ม หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ในโรงเรียน

1.3 ผู้ชำนาญการสอนในวิชานั้น ๆ ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่มีความชำนาญ หรือมีเทคนิคการสอนในวิชานั้น ๆ หรือเฉพาะเรื่องในแต่ละวิชา

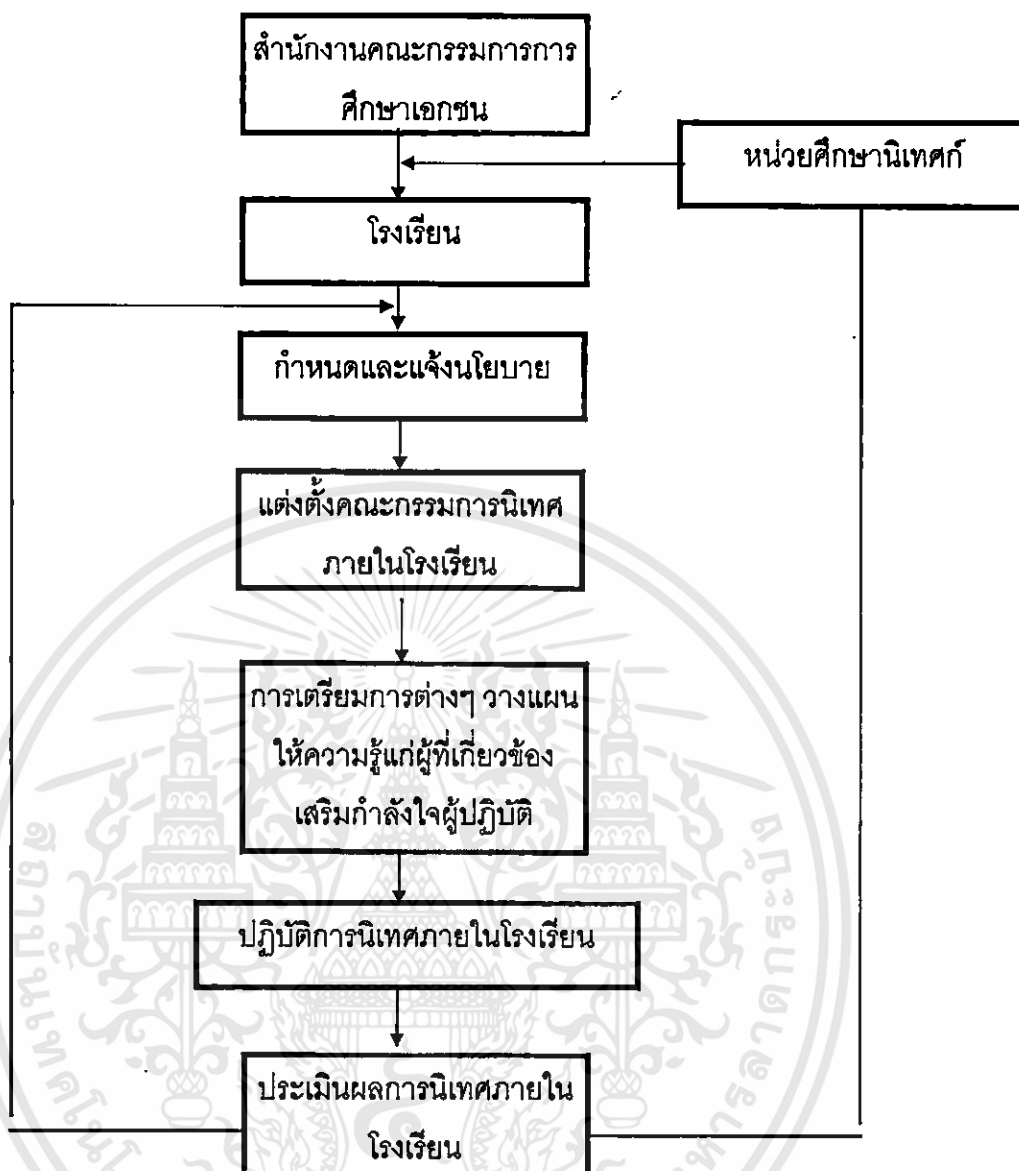
2. ผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูที่ต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาศัยผู้อื่นชี้แนะ

ผู้บริหารจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้ มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงจุดประสงค์ และกระบวนการนิเทศในโรงเรียนอย่างแท้จริง และต้องชี้แจงทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้เข้าใจว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการพัฒนาการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากลาง. 2534 :13-14)

จากที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศภายในของตน เป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ผู้บริหารควรดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ โดยมีแผนการดำเนินงาน โรงเรียน ซึ่งหมายรวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาที่แสดงลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติ มีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบ มีกรรมการควบคุมกำกับงานและการประเมินผลที่ชัดเจน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้เสนอขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศไว้ในหนังสือ “แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน” และได้เผยแพร่ในการอบรมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสายสามัญแล้ว มีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 2.1 และวิธีการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 34 : 4)

ภาพที่ 2.1 การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ที่มา : วิธีการดำเนินงานการนิเทศภายในแต่ละขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2534 : 4)

จากแผนภาพที่ 2.1 แสดงว่า การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ซึ่งรวมทั้งระดับอาชีวศึกษาในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้โรงเรียนกำหนดและแจ้งนโยบาย แล้วแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นดำเนินการ คือเตรียมการต่าง ๆ วางแผนให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง แล้วปฏิบัติงานนิเทศไปจนกระทั่งประเมินผลการนิเทศเพื่อทราบแบบเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

2.6 รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษานั้น แต่ละโรงเรียนได้ดำเนินการในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ กันไป ซึ่งเป็นการนำเอาทฤษฎี และแนวคิดของหลาย ๆ ฝ่าย มาประยุกต์ใช้ตามแต่โอกาสที่แต่ละโรงเรียนพึงปฏิบัติได้ ซึ่งในการจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา ส่วนมากจะดำเนินไปตามประสบการณ์หรือเดิมปฏิบัติตามในสิ่งที่เคยทำมาแล้ว สิ่งใดเป็นสิ่งใหม่หรือแปลกมักจะเป็นเรื่องที่มาเถียงกัน และมักไม่กล้านำไปปฏิบัติในโรงเรียน ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเราพยายามนำเอาความรู้ทางทฤษฎีซึ่งเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เข้ามาร่วมในการจัดการศึกษาและมีการศึกษารวบรวมข้อมูลอย่างรอบคอบเพื่อประกอบการตัดสินใจแล้ว ก็ย่อมทำให้เกิดความกล้าที่จะตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเหมาะสม และเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด คำว่า “ทฤษฎี” และ “ปฏิบัติ” เป็นคำที่คู่กัน คนทั่วไปมักใช้แยกทางกัน เช่น เข้าใจว่ายิ่งใช้ทฤษฎีมากเท่าไร ความเป็นไปในขั้นปฏิบัติก็ยากเท่านั้น ความเป็นจริงทฤษฎีและปฏิบัติมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทฤษฎีจะอธิบายให้เราเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่ทฤษฎีไม่ได้บอกว่าควรดำเนินการอย่างไรกับเหตุการณ์นั้น ๆ การดำเนินการหรือการจัดการเป็นเรื่องของการปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวจะอยู่ภายในขอบเขตของทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้ โดยเหตุนี้การทำงานที่ขาดทฤษฎีเป็นการทำงานแบบไม่มีหลักเกณฑ์ ขาดหลักยึดในการทำงาน โอกาสที่จะเกิดความสับสนหรือล้มเหลวในการทำงานจึงมีมาก ทฤษฎีจึงเป็นสิ่งที่จะต้องใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีภารกิจในการพัฒนารูปแบบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการส่งเสริมระบบต่าง ๆ ให้ดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ดำเนินการศึกษา ทดลองและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนสาขาอาชีวศึกษาขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า โดยปกติการนิเทศการศึกษานั้นมักจะกระทำโดยศึกษานิเทศ และผู้บริหารการศึกษา แต่ในปัจจุบันนี้ งานนิเทศการศึกษามีความสำคัญมากขึ้น เพราะเหตุที่เกิดความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งด้านเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา และการเรียนการสอน จากผลการวิจัยต่าง ๆ พบว่า แม้ว่าจะมีศึกษานิเทศและผู้บริหารอื่น ๆ ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยตรงแล้วก็ตาม การนิเทศการศึกษาก็ไม่สามารถช่วยเหลือแนะนำครูโรงเรียนการศึกษาเอกชนอาชีวศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครู อาจารย์ สาขาอาชีวศึกษาต่างก็ต้องการรับการนิเทศการศึกษาทั้งหมดทั้งนั้น และสิ่งที่ต้องการรับการนิเทศมีตั้งแต่หลักสูตร เนื้อหาวิชาเทคนิคการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนจนถึงการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน และผลการวิจัยอีกฉบับหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาพบว่า ครูใหญ่ ครูวิชาชีพและครูวิชาสามัญในสาขาเกษตรกรรม พาณิชยกรรมและศิลปกรรมมีความต้องการการนิเทศในระดับมากถึง 5 ด้าน คือ ความต้องการด้านนิเทศการสอน ด้านการพัฒนา

หลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการบริหารและส่งเสริมการศึกษา และด้านการวางแผนการวิจัยและประเมินผล ในการปฏิบัติงานทางกรณีศึกษา บุคลากรทุกสาขาวิชา มีความต้องการให้ทำงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียนกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ยกเว้นงานบางประเภทที่ต้องการให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เช่น การให้ข่าวสารต่าง ๆ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางวิชาการ เป็นต้น และผลการวิจัยฉบับนี้ได้สรุปไว้เป็นประการสุดท้ายที่สำคัญคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรปฏิบัติกรณีศึกษาศึกษาอย่างเป็นระบบ เน้นให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ โดยกระบวนการทางกรณีศึกษาศึกษาแทนการช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ จากความต้องการและความจำเป็นดังกล่าวและเพื่อให้การศึกษาคำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีระบบการศึกษาที่เรียกว่า “กรณีศึกษาภายในโรงเรียน” เพิ่มขึ้น

รูปแบบในการดำเนินงานกรณีศึกษาภายในโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้พิจารณาเห็นว่า รูปแบบในการดำเนินงานกรณีศึกษาภายในโรงเรียนนั้น มีหลายรูปแบบด้วยกัน และสถานศึกษาแต่ละแห่งก็นำไปปฏิบัติกันในหลายรูปแบบ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีรูปแบบที่อ้างอิงได้รูปแบบไม่ต่างกันมากนัก จึงพิจารณากำหนดรูปแบบขึ้นใช้เฉพาะในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา โดยนำรูปแบบดังกล่าวไปทดลองแล้วนำมาพัฒนาเผยแพร่ในเอกสารฉบับนี้เรียกว่า PES'S Model ซึ่งมีรูปแบบและขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอนใหญ่ดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดตั้ง มีการดำเนินงาน 3 กิจกรรมย่อย คือ
 - 1.1 การตั้งคณะกรรมการกรณีศึกษาภายในโรงเรียน
 - 1.2 การทำความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียน
 - 1.3 การจัดตั้งกลุ่มเพื่อกรณีศึกษาภายใน
2. ขั้นตอนการบริหารงานของกลุ่มกรณีศึกษาภายในโรงเรียน มีการดำเนินงาน 6 กิจกรรมย่อย

ดังนี้

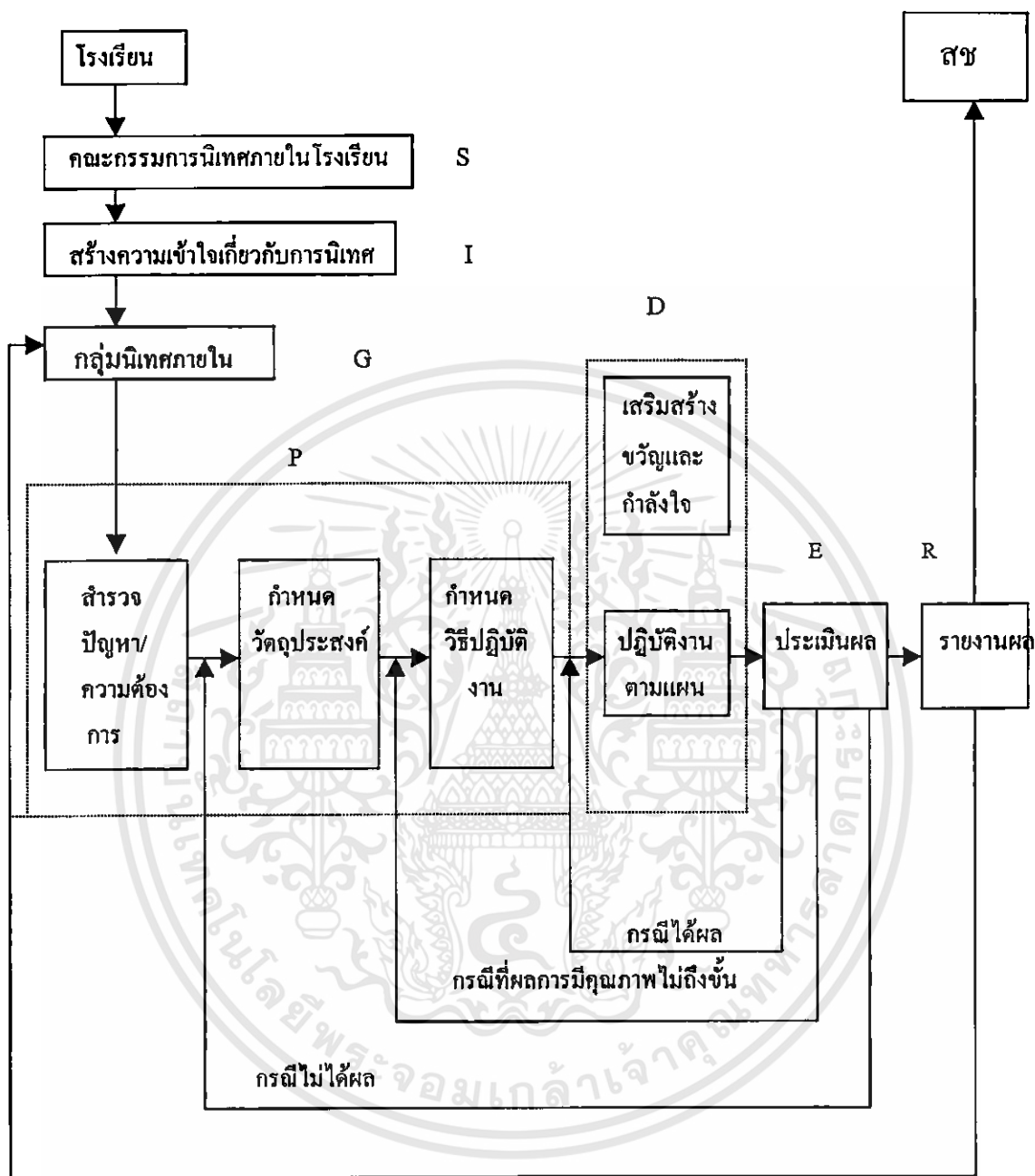
- 2.1 การสำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็นทางวิชาการในโรงเรียน
- 2.2 การกำหนดจุดประสงค์ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานวิชาการ
- 2.3 การกำหนดวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ขั้น 2.1 , 2.2 , 2.3 นี้ อาจเรียกว่า

ขั้นการวางแผน (Planning)

2.4 การปฏิบัติงานตามแผน อาจเรียกว่า ขั้นปฏิบัติงาน (Doing) จะมีกิจกรรมสร้างเสริมขวัญกำลังใจ และกิจกรรมนิเทศ ควบคุมคุณภาพ สนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

- 2.5 การประเมินผล (Evaluating)

2.6 การรายงานผล (Reporting)

ภาพที่ 2.2 รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน

กฤษฎี น้าเพชร (2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 สังกัดกองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติในด้านกระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษา และการปฏิบัติกิจกรรมนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครูอาจารย์มีความเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด สำหรับปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนพบว่า เกิดจากการขาดแคลนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโดยตรง ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อเอื้ออำนวยในการปฏิบัติงาน และขาดการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นทางการ

กิตติศักดิ์ เปรมสุข (2524 : 91) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก โดยศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรด้านประสิทธิภาพในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่างกัน มีทัศนคติระดับการปฏิบัติงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวภาพ เขาวนัลกร (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกองการมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนกลาง เกี่ยวกับแนวทางจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันและอยู่ในระดับที่เห็นด้วย สำหรับตัวแปรด้านขนาดภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัตินั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีทัศนคติที่สอดคล้องกันคือ โดยส่วนรวมที่ปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับปานกลาง และที่ควรปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวิทยุ ฤทธิ และประสิทธิภาพในการเป็นครู โดยส่วนรวมทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สังัด อุทรานันท์ (2531 : 34) ได้สังเคราะห์งานการวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย ที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2514-2530 ผลปรากฏว่า วิธีการนิเทศที่นิยมใช้มากที่สุด ก็คือการประชุม การสัมมนา และการฝึกอบรม ส่วนสภาพการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยทั่วไปพบว่า โรงเรียนทุกสังกัดและทุกระดับจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนน้อยมาก และมักจะจัดเป็นครั้งคราว ส่วนปัญหาและอุปสรรคนั้นพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการนิเทศการศึกษา ขาดวิทยากร ขาดการประสานงานกับแหล่งวิทยากร

ต่าง ๆ ขาดงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดการสนับสนุนและติดตามผลของหน่วยงาน สำหรับ ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูอาจารย์ คือ การไม่ยอมรับและไม่ศรัทธาต่อผู้ให้การนิเทศ และครู อาจารย์เกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความไว้วางใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

สงวน สุวรรณรัตน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาวิธีการนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า วิธีการนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การประชุม การสนทนาทางวิชาการ การให้คำปรึกษาหารือ การพาไปศึกษานอกสถานที่ การศึกษาจากเอกสารหรือตำรา การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการสาธิตการสอน ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ในองค์ ประกอบด้านการพาไปศึกษานอกสถานที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน และด้านสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ โรงเรียนที่ปฏิบัติงานโดย ส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ภาณุวัฒน์ จุลโชค (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนิเทศภายใน โดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับ การนิเทศตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูอาจารย์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ ผลการเปรียบเทียบพบว่าทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูอาจารย์โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

ไพรมา อ้วนไตร (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร วิทยาลัยพลศึกษาในภาคใต้ ตามทัศนะของอาจารย์พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะต่อปัญหาในการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิสิฐ ทวีกาญจน์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในของผู้ บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ส่วน ใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนครบทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดระบบ การเรียนการสอน ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดระบบหาสิ่ง อำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและด้านการประเมิน ผลการสอน

2. ปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ได้แก่ ครูในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ ครูผู้สอนบางคนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ครูที่ได้รับการบรรจุมีวิชาเอกไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน ขาดงบประมาณที่จะสนองความต้องการสื่อการเรียนการสอนของครูไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณ

สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และงานที่จะต้องมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียน ขาดเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิภาพ

สุภาพรธรรม์ ฉลาดคี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1. กรรมการนิเทศภายในโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียนมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. กรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตามสถานที่ตั้งต่างภาคกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เข็มชาติ มหิปปโกชน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพ มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโดยรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการขอโรงเรียน ด้านการวางแผน ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการนิเทศ ด้านการปฏิบัติกรนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงานผล อยู่ในระดับมาก

2. ข้าราชการครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพมีปัญหาในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการขอโรงเรียน ด้านการวางแผน ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการนิเทศ ด้านการปฏิบัติกรนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงานผล อยู่ในระดับน้อย

Jeran (1975 : 694-695) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องบทบาทที่คาดหวังของผู้ทำกรนิเทศในโรงเรียนประถมศึกษาแบบนอกโรงเรียน ที่เน้นการทำงานเป็นทีมและรายบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าการให้บริการ ด้านการนิเทศจะเป็นการช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาแบบนอกโรงเรียนมากที่สุด โดยสอบถามจากกลุ่มศึกษานิเทศ ครูใหญ่ และครูในรัฐโตโลราโด พบว่าประชากรทั้งสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมเป็นบริการที่ต้องมาเป็นลำดับแรก ครูใหญ่และศึกษานิเทศมีความเห็นตรงกันมากกว่าครูใหญ่กับครู หรือศึกษานิเทศกับครู ครูใหญ่กับศึกษานิเทศ เห็นความสำคัญบทบาทของผู้นิเทศในอันที่จะติดต่อกับครูใหญ่ เพื่อวางแผนเกี่ยวกับนักเรียนและคณะครูสูงกว่ากลุ่มครู ครูใหญ่มีความเห็นว่า การพบปะกับผู้นิเทศเป็นสิ่งสำคัญมาก เพื่อจะได้ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่วนครูได้ให้ความสำคัญในเรื่องที่จะให้ผู้นิเทศช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน

Wayne (1980 : 1293-A) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการรับรู้ บทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายงานนิเทศและวิธีการนิเทศภายในของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย ผลปรากฏว่า ในด้านหลักสูตรและการสอน การแนะแนว การบริหารและวิชาการและการนิเทศภายใน งานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบมากที่สุดคือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนครูผู้สอนทำหน้าที่นี้น้อยมาก เวลาที่ใช้ทำงาน งานที่ครูใหญ่ใช้เวลาน้อยที่สุดคือ งานเกี่ยวกับพัสดุ ส่วนงานที่ใช้เวลามากที่สุดคือ งานนิเทศภายใน งานที่เกี่ยวกับหลักสูตร งานการสอนและงานแนะแนว วิธีการนิเทศที่ได้ผล คือ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกันกับครู ส่วนวิธีที่ได้ผลน้อย ก็คือ วิธีใช้เอกสาร

Lee (1974 : 4135-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หน้าที่การนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ในโรงเรียนทางภาคใต้ของรัฐนิวแม็กซิโก สหรัฐอเมริกา โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่นิเทศของครูใหญ่และครู การศึกษาโดยใช้วิธีให้ครูและครูใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งรวบรวมพฤติกรรมทางการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ จากการรวบรวมข้อมูลสรุปได้ว่า ระดับการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่ง เพศของครู ไม่ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของครูใหญ่แตกต่างกัน ครูใหญ่ประถมศึกษา ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูภายในโรงเรียนด้วยกันมากกว่าครูประถมศึกษา ครูจะรายงานพฤติกรรมทางการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ด้านที่ไม่มีประสิทธิภาพมากกว่าด้านมีประสิทธิภาพ แต่ครูใหญ่รายงานพฤติกรรมด้านมีประสิทธิภาพมากกว่าด้านไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูใหญ่เชื่อว่าตนทำหน้าที่ที่ดีที่สุดแล้ว และมากกว่าที่ครูดคิด

สรุปผลการวิจัยดังกล่าว อาจจะสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ยังปฏิบัติอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ทั้งนี้ น่าจะเกิดจากผู้บริหารและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนเอกชน ถ้าผู้บริหารไม่มีความรู้และเข้าใจเรื่องนี้แล้ว เป็นเรื่องยากที่จะพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการได้ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน มีความสนใจเรื่องสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ระดับอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ดีขึ้นตามลำดับ

2.8 หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ได้นำหลักการนิเทศการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน พอสรุปได้ดังนี้

โทมัส เอช บริกส์ และ โจเซฟ จัสต์แมน (Griggs and Justman. 1952 : 141) ได้ให้หลักแห่งการนิเทศไว้ คือ

1. การนิเทศการศึกษา จะต้องเป็นการเสริมสร้าง และเป็นการสร้างสรรค์
2. การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
3. การนิเทศการศึกษา จะต้องเกี่ยวข้องกับอยู่กับการรวบรวมแหล่งวิทยาการเข้าเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะแบ่งแยกผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล
4. การนิเทศการศึกษา ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพ มากกว่าที่จะเน้นความมุ่งหมายของการศึกษา
5. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา ก็คือ การหาทางช่วยให้เด็ก ได้บรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษา
6. การนิเทศการศึกษา จะต้องหาทางส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของครู โดยเฉพาะในเรื่องความถนัดของแต่ละบุคคล
7. การนิเทศการศึกษา จะต้องเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ที่มอบอุ่นให้แก่ครูและมนุษยสัมพันธ์อันดีในหมู่ครู
8. การนิเทศการศึกษา ควรจะเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังเผชิญอยู่
9. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้า และความหมายของครูให้สูงขึ้น
10. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการปรับปรุง และส่งเสริมสมรรถวิสัย ทักษะคติและข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง
11. การนิเทศการศึกษา ควรเป็น ไปอย่างง่าย ๆ และ ไม่มีพิธีรีตอง
12. การนิเทศการศึกษา ควรใช้เครื่องมือและกลวิธีที่ง่าย ๆ
13. การนิเทศการศึกษา ควรจะตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล
14. การนิเทศการศึกษา ควรจะมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินผลได้โดยตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ถึงสภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวน 42 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 15 คน โดยจำแนกเป็นแต่ละจังหวัด 5 จังหวัด รวมประชากร 630 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มสถานศึกษา โดยวิธีการอย่างง่าย (Sampling) มาร้อยละ 50 ของสถานศึกษา คือ จำนวน 21 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 15 คน โดยจำแนกเป็นจังหวัด 5 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา มี 9 แห่ง จำนวน 135 คน จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 8 แห่ง จำนวน 120 คน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 2 แห่ง จำนวน 30 คน จังหวัดชุมพร มี 1 แห่ง จำนวน 15 คน และ จังหวัดพัทลุง มี 21 แห่ง จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 315 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
1	ช่างกลภาคใต้เทคโนโลยี	15	15	100
2	แจ้งบริหารธุรกิจ	15	15	100
3	เทคโนโลยีช่างกลสงขลา	15	15	100
4	เพชรสยามพาณิชย์การ	15	15	100
5	สงขลาเทคโนโลยี	15	15	100
6	บริหารธุรกิจวิทยา	15	15	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโรงเรียน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
7	ส่องแสงพัฒนชยกรรม	15	15	100
8	หาดใหญ่อำนวยการพัฒนชยกรรม	15	15	100
9	อุดมศึกษาพัฒนชยกรรม	15	15	100
10	ชุมชนบริหารธุรกิจ	15	15	100
11	สุราษฎร์เทคโนโลยี	15	15	100
12	โปลีเทคนิคสุราษฎร์ธานี	15	15	100
13	พัฒนชยกรรมพัทลุง	15	15	100
14	จรัสพิชการอาชีวศึกษา	15	15	100
15	นครอาชีวศึกษา	15	15	100
16	นครพัฒนชยกรรม	15	15	100
17	พัฒนชยกรรมทุ่งสง	15	15	100
18	เทคโนโลยีภาคใต้	15	15	100
19	ปากพนังพัฒนชยกรรม	15	15	100
20	สิทธิพัฒนชยกรรมและเทคนิค	15	15	100
21	พัฒนชยกรรมศักดิ์ศิลป์	15	15	100
	รวม	315	305	96.83

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามรวม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดให้เลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินการนิเทศภายใน ในเขตการศึกษา 3 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ใน 5 ด้าน คือ

1. การวางแผนการนิเทศภายใน 2) ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ 3) การปฏิบัติ 4) การสร้างขวัญและ กำลังใจ 5) ประเมินผลผลิตของการ ดำเนินงาน จำนวน 35 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วน ประมวลค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	สภาพการดำเนินงานมากที่สุด
4	“	สภาพการดำเนินงานมาก
3	“	สภาพการดำเนินงานปานกลาง
2	“	สภาพการดำเนินงานน้อย
1	“	สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบปัญหาในการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน คือ 1) การวางแผนการนิเทศภายใน 2) ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ 3) การปฏิบัติ 4) การสร้างขวัญ และ กำลังใจ 5) ประเมินผลของการดำเนินงานจำนวน 35 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	สภาพปัญหามากที่สุด
4	“	สภาพปัญหามาก
3	“	สภาพปัญหาปานกลาง
2	“	สภาพปัญหาน้อย
1	“	สภาพปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหา การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน คือ การวางแผนการนิเทศภายใน ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ การปฏิบัติ การสร้างขวัญ และ กำลังใจ ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน จำนวน 35 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	“	เห็นด้วยมาก
3	“	เห็นด้วยปานกลาง
2	“	เห็นด้วยน้อย
1	“	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎีเอกสาร ตำรา และ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
2. ศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยของ ศุภโชค เสือทอง (2539 : 215-226) , รินทร์ทอง วรรณศิริ (2514 : 85-148)
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แนะนำ และ ปรับปรุงแก้ไข

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และ ความถูกต้องของภาษารวม 5 คน

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ ของแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย

1. ร้อยศรี สุวิษ แก้วเกษ ผ.อ. สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เขตการศึกษา 3
2. ดร. อารมภ์ จินดาพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน
3. นางรพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. ดร. มัย สุขเอี่ยม ผู้อำนวยการกองแผนสถาบันเทคโนโลยี ราชมนฑล
5. ดร. รักเกียรติ แก้วจางง ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศ และ อาชีวศึกษาภาคใต้

2. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อเสนอแนะปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

3: หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามอย่างละเอียดแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับครูใน โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α - Coefficient) กำหนดค่าของความเชื่อมั่น ที่ระดับ 0.75 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. บันทึกเสนอขออนุญาตให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือ ในการตรวจแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เพื่อขออนุญาตขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือ จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง พร้อมแบบสอบถามไปขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งทางไปรษณีย์และบางส่วนนำส่งด้วยตัวเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บ และ รวบรวมแบบสอบถามคืนจาก โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 แต่ละแห่ง ด้วยการให้ส่งกลับมาทางไปรษณีย์ สำหรับแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวน และ ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมาแต่ละฉบับ
2. ใช้โปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science Personal Computer Plus)
3. ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
4. ตอนที่ 2 ก. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็นรายข้อเฉพาะด้าน และ รวมทุกด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำบรรยายประกอบ
ข. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็นรายข้อเฉพาะด้าน และ รวมทุกด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมคำบรรยายประกอบ
5. ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้การค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็นรายข้อเฉพาะด้าน และ รวมทุกด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมคำบรรยาย
6. เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเกณฑ์ออกเป็น 3 เกณฑ์ คือ 1) สภาพในการดำเนินงานการนิเทศภายใน 2) สภาพปัญหาในการดำเนินงานการนิเทศภายใน 3) แนวทางแก้ปัญหาในการนิเทศภายใน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล เป็น 5 ระดับ โดยใช้จุดตัดคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ ดังนี้

6.1 สภาพในการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 โดยแบ่งเป็นเกณฑ์ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.50 - 5.00	ระดับปฏิบัติมากที่สุด
3.50 - 4.49	ระดับปฏิบัติมาก
2.50 - 3.49	ระดับปฏิบัติปานกลาง
1.50 - 2.49	ระดับปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.49	ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

6.2 สภาพปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ได้แบ่งเป็นเกณฑ์ ดังนี้

4.50 - 5.00	ระดับปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	ระดับปัญหามาก
2.50 - 3.49	ระดับ ปัญหาปานกลาง
1.50 - 2.49	ระดับปัญหาน้อย
1.00 - 1.49	ระดับปัญหาน้อยที่สุด

6.3 แนวทางในการแก้ปัญหาการนิเทศเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ได้แบ่งเป็นเกณฑ์ ดังนี้

4.50 - 5.00	ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 - 4.49	ระดับความเห็นด้วยมาก
2.50 - 3.49	ระดับความเห็นด้วยปานกลาง
1.50 - 2.49	ระดับความเห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.49	ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. ค่าความถี่และร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพในการดำเนินการนิเทศ ปัญหาการนิเทศภายใน และแนวทางการแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ 3) การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) การประเมินผลการนิเทศ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา โดยผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง แบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

ตารางที่ 4.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
1	ช่างกลภาคใต้เทคโนโลยี	15	15	100
2	แจ้งบริหารธุรกิจ	15	15	100
3	เทคโนโลยีช่างกลสงขลา	15	15	100
4	เพชรสยามพาณิชย์การ	15	15	100
5	สงขลาเทคโนโลยี	15	15	100
6	บริหารธุรกิจวิทยา	15	15	100
7	ส่องแสงพาณิชย์กรรม	15	15	100
8	หาดใหญ่อำนวยการวิทย์พาณิชย์การ	15	15	100
9	อุดมศึกษาพาณิชย์การ	15	15	100
10	ชุมพรบริหารธุรกิจ	15	15	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
11	สุราษฎร์เทคโนโลยี	15	15	100
12	โปลีเทคนิคสุราษฎร์ธานี	15	15	100
13	พณิชยการพัทลุง	15	15	100
14	จรัสพิชการอาชีวศึกษา	15	15	100
15	นครอาชีวศึกษา	15	15	100
16	นครพณิชยการ	15	15	100
17	พณิชยการทุ่งสง	15	15	100
18	เทคโนโลยีภาคใต้	15	15	100
19	ปากพ่องพณิชยการ	15	15	100
20	สิทธิพณิชยการและเทคนิค	15	15	100
21	พณิชยการศักดิ์ศิลป์	15	15	100
	รวม	315	305	96.83

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน ช่างกลภาคใต้เทคโนโลยี จำนวน 15 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โรงเรียน แห่งบริหารธุรกิจ จำนวน 15 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โรงเรียน เทคโนโลยีช่างกลสงขลา จำนวน 15 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โรงเรียน เพชรสยามพณิชยการ จำนวน 15 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โรงเรียน สงขลาเทคโนโลยี จำนวน 15 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดแสดง
ในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและค่าร้อยละของจำนวนครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3
จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	80	26.20
- หญิง	225	73.80
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 30 ปี	156	51.10
- 30 - 40 ปี	119	39.00
- มากกว่า 40 ปี	30	09.80
3. วุฒิทางการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	15.70
- ปริญญาตรี	246	80.70
- สูงกว่าปริญญาตรี	11	03.60
4. ตำแหน่งของผู้ตอบ		
- ครูผู้สอน	211	69.20
- หัวหน้าหมวด / งาน / คณะ	94	30.80
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	133	43.60
- ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	172	56.40
รวม	305	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 เพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 156 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 30–40 ปี และ กลุ่มอายุมากกว่า 40 ปี ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
เขตการศึกษา 3 ซึ่งได้เสนอในตารางที่ 4.3 – 4.8 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวม
ทุกด้าน

สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน	\bar{X}	S.D	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.22	0.72	ปานกลาง	5
2. ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ	3.32	0.73	ปานกลาง	2
3. ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ	3.39	0.80	ปานกลาง	1
4. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ	3.26	0.85	ปานกลาง	4
5. ด้านการประเมินผล	3.32	0.86	ปานกลาง	3
รวม	3.30	0.72	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมแล้ว
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินการนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ คือ ด้านการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 3.39 ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำมีค่าเฉลี่ย 3.32 ด้าน
การประเมินผลมีค่าเฉลี่ย 3.32 ด้านการสร้างขวัญ และ กำลังใจ ค่าเฉลี่ย 3.26 และ ด้านการวางแผน
การนิเทศ ค่าเฉลี่ย 3.22

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูด้านการวางแผนการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศ	(N = 305)		ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. ก่อนจัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในได้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการ การนิเทศ จากครู-อาจารย์.....	3.20	0.90	ปานกลาง	6
2. จัดประชุมครู-อาจารย์เพื่อกำหนดคน โยบายและวางแผนการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	3.40	0.94	ปานกลาง	1
3. จัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ.....	3.32	0.98	ปานกลาง	3
4. วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อการนิเทศภายในเป็นการเฉพาะ.....	2.71	0.97	ปานกลาง	7
5. จัดแผนการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานการนิเทศภายใน.....	3.30	0.94	ปานกลาง	5
6. จัดการวางแผนการนิเทศภายในระยะสั้นและระยะยาว.....	3.30	0.91	ปานกลาง	4
7. ประเมินผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ...	3.33	0.95	ปานกลาง	2
รวม	3.22	0.72	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการวางแผนการนิเทศในภาพรวมนั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่

1. จัดประชุมครู-อาจารย์เพื่อกำหนดคน โยบายและวางแผนการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา ค่าเฉลี่ย 3.40
2. ประเมินผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ย 3.33
3. จัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ค่าเฉลี่ย 3.32

ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำ 3 อันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อการนิเทศภายในเป็นการเฉพาะ ค่าเฉลี่ย 2.71
2. ก่อนจัดทำแผนและโครงการนิเทศภายใน ได้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการ การนิเทศจากครู-อาจารย์ 3.20

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ

การให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ	(N = 305)		ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. ก่อนนำแผนหรือโครงการนิเทศภายในไปปฏิบัติ ท่านได้มีการให้ความรู้แก่ครูก่อน.....	3.34	0.97	ปานกลาง	4
2. จัดประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ก่อนนำแผน/โครงการนิเทศไปปฏิบัติจริง.....	3.42	0.97	ปานกลาง	3
3. จัดการฝึกอบรมหรือสัมมนาครูทุกคนเกี่ยวกับการนำแผน/โครงการนิเทศไปปฏิบัติจริง.....	3.24	1.02	ปานกลาง	6
4. ให้ความรู้แก่ครูส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน.....	3.54	0.96	มาก	1
5. การติดตามและการประเมินผลตลอดจนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ.....	3.24	0.90	ปานกลาง	5
6. ให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินการโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ...	2.95	0.98	ปานกลาง	7
7. ให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ.....	3.50	0.87	มาก	2
รวม	3.32	0.72	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำในภาพรวมแล้ว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่

1. ให้ความรู้แก่ครูส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.54
 2. ให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.50
- ส่วนข้ออื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ

ดังนี้

1. จัดประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ ก่อนนำแผน/โครงการนิเทศ ไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 3.42
2. ก่อนนำแผนหรือโครงการนิเทศภายในไปปฏิบัติ ได้มีการให้ความรู้แก่ครูก่อน มีค่าเฉลี่ย 3.34
3. การติดตามและการประเมินผลตลอดจนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 3.24

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ในด้านการปฏิบัติ

การปฏิบัติงานตามแผน และโครงการ	(N = 305)		ระดับการ ปฏิบัติ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. การนิเทศส่วนมากจะดำเนินการตามนโยบายและ แผนที่ตั้งไว้.....	3.51	0.90	มาก	3
2. ช่วยเหลือครูที่ได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง.....	3.21	1.00	ปานกลาง	6
3. การนิเทศภายในจะใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา นั้น ๆ.....	3.19	1.09	ปานกลาง	7
4. การนิเทศภายในสถานศึกษามีการดำเนินการตาม แผนและโครงการ.....	3.53	0.89	มาก	2
5. ผู้บริหารให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศ ภายใน.....	3.79	0.96	มาก	1
6. มีการติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง.....	3.28	0.97	ปานกลาง	4
7. การสรุปผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ.....	3.24	1.05	ปานกลาง	5
รวม	3.39	0.80	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูเอกชนอาชีวศึกษาในด้านการปฏิบัติงานตามแผน และโครงการ ในภาพรวมแล้ว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 แต่เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนข้ออื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาค่า ดังนี้

1. การนิเทศภายในสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนและโครงการมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.53
2. การนิเทศส่วนมากจะดำเนินการตามนโยบายและแผนที่ตั้งไว้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51
3. มีการติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.28
4. สรุปผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.24
5. ช่วยเหลือครูที่ได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เท่ากับ 3.21
6. การนิเทศภายในจะใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เท่ากับ 3.19

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการ สร้างขวัญและ กำลังใจ

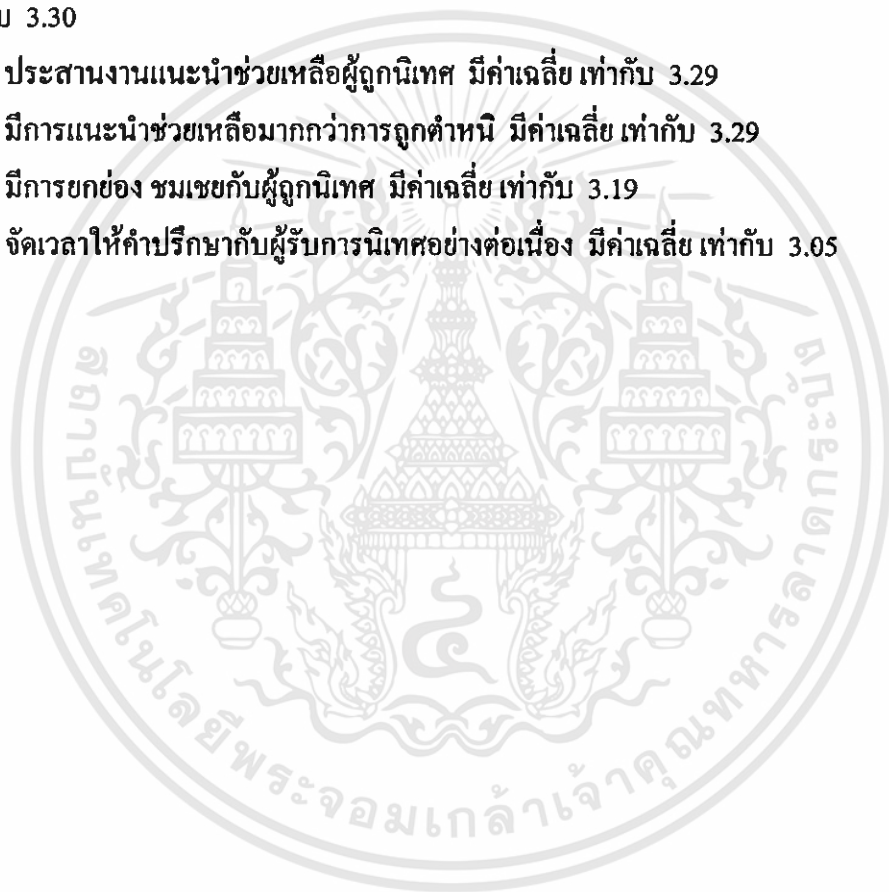
การสร้างขวัญและกำลังใจ	(N = 305)		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D		
1. มีการยกย่อง ชมเชยกับผู้ถูกนิเทศ.....	3.19	1.00	ปานกลาง	6
2. ให้ความสนใจกับผู้นิเทศภายในสถานศึกษา.....	3.38	0.94	ปานกลาง	1
3. ประสานงานและแนะนำช่วยเหลือกับผู้ถูกนิเทศ...	3.29	0.97	ปานกลาง	4
4. ช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง.....	3.30	0.99	ปานกลาง	2
5. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถามข้อสงสัยและ เสนอความคิดเห็นในการนิเทศภายใน.....	3.30	1.12	ปานกลาง	3
6. จัดเวลาให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศอย่าง ต่อเนื่อง.....	3.05	1.01	ปานกลาง	7
7. ให้มีการแนะนำช่วยเหลือมากกว่าการถูกดำเนิน.....	3.29	1.09	ปานกลาง	5
รวม	3.26	0.85	ปานกลาง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ในด้านการสร้างขวัญ และ กำลังใจ ในภาพรวมแล้ว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.26

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ดังนี้

1. ให้ความสนใจกับผู้นิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 3.38
2. ช่วยเหลือครูในการจัดการเรียน การสอน อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30
3. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถามข้อสงสัย และ เสนอความคิดเห็นในการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.30
4. ประสานงานแนะนำช่วยเหลือผู้ถูกนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.29
5. มีการแนะนำช่วยเหลือมากกว่าการถูกตำหนิ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.29
6. มีการยกย่อง ชมเชยกับผู้ถูกนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.19
7. จัดเวลาให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.05

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้าน
ประเมินผลการนิเทศ

ประเมินการนิเทศ	(N = 305)		ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศภายในอย่างชัดเจน.....	3.44	1.00	ปานกลาง	1
2. มีการแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการประเมินผล.....	3.40	0.98	ปานกลาง	2
3. มีการจัดเครื่องมือสำหรับประเมินผลการนิเทศ.....	3.30	1.05	ปานกลาง	5
4. ก่อนการประเมินผลการนิเทศ ได้มีการอบรมและสัมมนาครูผู้รับการนิเทศให้รู้จักการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการนิเทศ.....	3.12	1.00	ปานกลาง	7
5. หลังการนิเทศทุกครั้งมีการแจ้งผลให้กับผู้ถูกนิเทศทราบ.....	3.29	1.14	ปานกลาง	6
6. มีการสรุปการปฏิบัติงานการนิเทศภายในทุกครั้งที่มีการนิเทศ.....	3.32	1.04	ปานกลาง	4
7. มีการนำผลการนิเทศมาใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของครู.....	3.36	1.13	ปานกลาง	3
รวม	3.32	0.86	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านประเมินผลการนิเทศ ในภาพรวมแล้ว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.44
2. มีการแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบถึงวัตถุประสงค์ และ วิธีการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.40
3. มีการนำผลการนิเทศมาใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.36

4. มีการสรุปการปฏิบัติงานการนิเทศภายในทุกครั้งที่มีการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.32
5. มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.30
6. หลังการนิเทศทุกครั้งมีการแจ้งผลให้กับผู้ถูกนิเทศทราบ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.29
7. ก่อนการประเมินผลการนิเทศได้มีการอบรมและสัมมนาครูผู้รับการนิเทศให้รู้จักการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.12

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ซึ่งนำเสนอใน
ตาราง 4.9 – 4.14**

**ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชนโดยรวมทุกด้าน**

สภาพการดำเนินงาน	(N = 305)		ระดับของปัญหา	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ.....	2.76	0.61	ปานกลาง	1
2. ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ.....	2.71	0.64	ปานกลาง	2
3. ด้านการปฏิบัติตามแผนและโครงการ.....	2.59	0.70	ปานกลาง	3
4. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ.....	2.56	0.71	ปานกลาง	5
5. ด้านการประเมินผล.....	2.57	0.71	ปานกลาง	4
รวม	2.64	0.61	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า การนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมแล้ว ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.64

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนิเทศภายในมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไป ต่ำ เรียงลำดับ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.76
2. ด้านการให้ความรู้สิ่งที่ทำ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.71
3. ด้านการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.59
4. ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.57
5. ด้านการสร้างขวัญ และ กำลังใจ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.56

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการ
วางแผนการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศ	(N = 305)		ระดับของปัญหา	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. ก่อนจัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในได้มีการ สำรวจปัญหาและความต้องการการนิเทศจากครู- อาจารย์.....	2.90	0.75	ปานกลาง	1
2. จัดประชุมครู-อาจารย์เพื่อกำหนดนโยบายและวาง แผนการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	2.78	0.78	ปานกลาง	3
3. จัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในอย่างเป็น ระบบ.....	2.84	0.83	ปานกลาง	2
4. วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อการนิเทศภายใน เป็นการเฉพาะ.....	2.75	0.87	ปานกลาง	5
5. จัดแผนการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงาน การนิเทศภายใน.....	2.78	0.78	ปานกลาง	3
6. จัดการวางแผนการนิเทศภายในระยะสั้นและ ระยะยาว.....	2.71	0.81	ปานกลาง	6
7. ประเมินผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ.....	2.59	0.82	ปานกลาง	7
รวม	2.76	0.61	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านวางแผนการนิเทศ ในภาพรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. ก่อนจัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในได้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศจากครู-อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.90
2. จัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.84
3. จัดแผนการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ

2.78

4. จัดประชุมครู-อาจารย์ เพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.78
5. วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อการนิเทศภายในเป็นการเฉพาะ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.75
6. จัดการวางแผนการนิเทศภายในระยะสั้นและระยะยาว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.71
7. ประเมินผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.59

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ

การให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ	(N = 305)		ระดับของปัญหา	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. ก่อนนำแผนหรือโครงการนิเทศภายในไปปฏิบัติ ท่านได้มีการให้ความรู้แก่ครูก่อน.....	2.73	0.81	ปานกลาง	3
2. จัดประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ก่อนนำแผน/โครงการนิเทศไปปฏิบัติจริง.....	2.73	0.84	ปานกลาง	4
3. จัดการฝึกอบรมหรือสัมมนาครูทุกคนเกี่ยวกับการนำแผน/โครงการนิเทศไปปฏิบัติจริง.....	2.74	0.82	ปานกลาง	1
4. ให้ความรู้แก่ครูส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน.....	2.65	0.79	ปานกลาง	4
5. การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการใช้เครื่องมือ ต่าง ๆ.....	2.73	0.84	ปานกลาง	4
6. ให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินการ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ...	2.73	0.91	ปานกลาง	2
7. ให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ.....	2.64	0.80	ปานกลาง	7
รวม	2.71	0.64	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้าน การให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ ในภาพรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.71

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. จัดการฝึกอบรมหรือสัมมนาครูทุกคนเกี่ยวกับการนำแผน/โครงการนิเทศไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.74
2. ให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินการ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.73
3. จัดประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ก่อนนำแผน/โครงการไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.73
4. ก่อนนำแผนหรือโครงการนิเทศภายในไปปฏิบัติ ท่านได้มีการให้ความรู้แก่ครูก่อน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.73
5. การติดตามและประเมินผล จลลดจนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.73
6. ให้ความรู้แก่ครูส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.65
7. ให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.64

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการวางแผน การนิเทศ

การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ	(N = 305)		ระดับของปัญหา	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. การนิเทศส่วนมากจะดำเนินการตามนโยบายและแผนที่ตั้งไว้.....	2.65	0.84	ปานกลาง	2
2. ช่วยเหลือครูที่ได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง.....	2.65	0.84	ปานกลาง	3
3. การนิเทศภายในจะใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ	2.69	0.90	ปานกลาง	1
4. การนิเทศภายในสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนและโครงการ.....	2.55	0.90	ปานกลาง	4
5. ผู้บริหารให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน.....	2.53	0.92	ปานกลาง	6
6. มีการติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง.....	2.55	0.84	ปานกลาง	5
7. มีการสรุปผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ.....	2.52	0.87	ปานกลาง	7
รวม	2.59	0.70	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการในภาพรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.59

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. การนิเทศภายในจะใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.69
2. การนิเทศส่วนมากจะดำเนินการตามนโยบายและแผนที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.65
3. ช่วยเหลือครูที่ได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.65
4. การนิเทศภายในสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนและโครงการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.55
5. มีการติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.55
6. ผู้บริหารให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.53
7. มีการสรุปผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.52

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ

การสร้างขวัญและกำลังใจ	(N = 305)		ระดับของปัญหา	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. มีการยกย่องชมเชยกับผู้ถูกนิเทศ.....	2.44	0.85	น้อย	7
2. ให้ความสนใจกับผู้นิเทศภายในสถานศึกษา.....	2.55	0.82	ปานกลาง	6
3. ประสานแนะนำช่วยเหลือกับผู้ถูกนิเทศ.....	2.57	0.84	ปานกลาง	4
4. ช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง.....	2.58	0.87	ปานกลาง	3
5. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถามข้อสงสัยและเสนอความคิดเห็นในการนิเทศภายใน.....	2.57	0.91	ปานกลาง	5
6. ได้จัดเวลาให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง.....	2.64	0.85	ปานกลาง	1
7. ให้มีคำแนะนำช่วยเหลือมากกว่าการถูกตำหนิ	2.60	0.94	ปานกลาง	2
รวม	2.56	0.71	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในภาพรวมแล้ว ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.56

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. ได้จัดเวลาให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.64
2. ให้มีการแนะนำช่วยเหลือมากกว่าการถูกตำหนิ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.60
3. ช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.58
4. ประสานแนะนำช่วยเหลือกับผู้ถูกนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.57
5. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถามข้อสงสัยและเสนอความคิดเห็นในการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.57
6. ให้ความสนใจกับผู้นิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.55
7. มีการยกย่องชมเชยกับผู้ถูกนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.44

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านประเมินผลการนิเทศ

ประเมินผลการนิเทศ	(N = 305)		ระดับของปัญหา	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศ ภายในอย่างชัดเจน.....	2.55	0.88	ปานกลาง	5
2. มีการแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบถึงวัตถุประสงค์ และวิธีการประเมินผล.....	2.56	0.84	ปานกลาง	3
3. มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการ นิเทศ.....	2.66	0.88	ปานกลาง	1
4. ก่อนการประเมินผลการนิเทศ ได้มีการอบรมและ สัมมนาครูผู้รับการนิเทศให้รู้จักการใช้เครื่องมือ วัดผลและประเมินผลการนิเทศ.....	2.60	0.87	ปานกลาง	2
5. หลังการนิเทศทุกครั้งมีการแจ้งผลให้กับผู้ถูกนิเทศ ทราบ.....	2.52	0.92	ปานกลาง	6
6. มีการสรุปการปฏิบัติงานการนิเทศภายในทุกครั้ง ที่มีการนิเทศ.....	2.51	0.83	ปานกลาง	7
7. มีการนำผลการนิเทศมาใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนของครู.....	2.56	0.94	ปานกลาง	4
รวม	2.57	0.71	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขต
การศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านประเมินผลการนิเทศ ในภาพรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.57

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านประเมินผลการนิเทศมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ
โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.66
2. ก่อนการประเมินผลการนิเทศได้มีการอบรมและสัมมนาครูผู้รับการนิเทศให้รู้จักการใช้
เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.60
3. มีการนำผลการนิเทศมาใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ย เท่า
กับ 2.56

4. มีการแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.56
5. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศภายในอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.55
6. หลังการนิเทศทุกครั้งมีการแจ้งผลให้กับผู้ถูกนิเทศทราบ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.52
7. มีการสรุปการปฏิบัติงานการนิเทศภายในทุกครั้งที่มีการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.51

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ซึ่ง
นำเสนอในตาราง 4.15 – 4.20

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหการนิเทศภายในโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมทุกด้าน

แนวทางแก้ไข	(N = 305)		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ.....	4.17	0.64	มาก	1
2. ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ.....	4.13	0.68	มาก	5
3. ด้านการปฏิบัติตามแผนและโครงการ.....	4.16	0.68	มาก	3
4. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ.....	4.16	0.66	มาก	2
5. ด้านการประเมินผล.....	4.15	0.65	มาก	4
รวม	4.15	0.85	มาก	

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหการนิเทศภายใน ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.15

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหการนิเทศภายใน แต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านที่ต่ำ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	มีค่าเฉลี่ย	เท่ากับ 4.17
2. ด้านการปฏิบัติ	มีค่าเฉลี่ย	เท่ากับ 4.16
3. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ	มีค่าเฉลี่ย	เท่ากับ 4.16

3. ครู-อาจารย์ ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือ โครงการนิเทศภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20

4. ก่อนจัดทำแผน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ควรมีการสำรวจความต้องการจากครู ผู้สอนก่อน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.12

5. ควรมีการวางแผนการนิเทศ นิเทศภายในตลอดปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10

6. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการจัดแผนหรือ โครงการการนิเทศภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.06

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ

การให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ	(N = 305)		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D		
1. ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในควรได้รับทราบความ สำคัญและวิธีการนิเทศ.....	4.28	0.62	มาก	2
2. ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบขั้นตอนหรือวิธีการ นิเทศโดยละเอียด.....	4.23	0.67	มาก	3
3. ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบและเข้าใจแผนหรือ โครงการ.....	4.29	0.72	มาก	1
4. ผู้รับการนิเทศควรมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ การ ติดตามหรือการประเมินผลการนิเทศ.....	4.18	0.52	มาก	4
5. ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบว่าบุคคลใดนิเทศ วิชาใด.....	3.92	0.63	มาก	7
6. ผู้รับการนิเทศควรได้ทราบวันเริ่มต้นและวัน สิ้นสุดของการนิเทศ.....	4.02	0.64	มาก	5
7. ผู้รับการนิเทศควรได้รับผลการนิเทศทันที ที่มี การนิเทศในครั้งนั้น ๆ.....	3.96	0.61	มาก	6
รวม	4.16	0.64	มาก	

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.16

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบและเข้าใจแผนหรือ โครงการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.29
2. ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในควรได้รับทราบความสำคัญและวิธีการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ

4.28

3. ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบขั้นตอนหรือวิธีการนิเทศโดยละเอียด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.23

4. ผู้รับการนิเทศควรมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ การติดตามหรือการประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.18

5. ผู้รับการนิเทศควรได้ทราบวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดของการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02

6. ผู้รับการนิเทศควรได้รับผลการนิเทศทันที ที่มีการนิเทศในครั้งนั้น ๆ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ

3.96

7. ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบว่าบุคคลใดนิเทศวิชาใด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.92

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู ในด้านการปฏิบัติ

การปฏิบัติงาน	(N = 305)		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. ก่อนนำแผนและโครงการไปปฏิบัติงานควรมีการประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ.....	4.28	0.81	มาก	1
2. การนิเทศภายในควรมีเครื่องมือสำหรับการนิเทศทุกครั้ง.....	4.11	0.85	มาก	6
3. ควรจัดทำเอกสารการนิเทศแจกให้กับครูผู้สอนถือปฏิบัติ.....	4.08	0.89	มาก	8
4. การนิเทศควรใช้หลาย ๆ วิธี.....	4.14	0.90	มาก	5
5. ผู้นิเทศควรแจ้งผลการนิเทศให้แก่ครูผู้รับการนิเทศทุกครั้ง.....	4.18	0.89	มาก	4
6. ผู้นิเทศควรให้คำปรึกษาแก่ครูผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ.....	4.22	0.76	มาก	2
7. การนิเทศถือว่าเป็นภารกิจหนึ่งของหน้าที่ผู้บริหาร.....	4.09	0.87	มาก	7
8. การกำหนดวิธีการปฏิบัติงานนิเทศภายในจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจน.....	4.22	0.80	มาก	3
รวม	4.16	0.68	มาก	

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในด้านการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.16

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับ แนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเมื่อเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. ก่อนนำแผนและโครงการไปปฏิบัติงาน ควรมีการประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28
2. ผู้นิเทศควรให้คำปรึกษาแก่ครูผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.18

3. การกำหนดวิธีการปฏิบัติงานนิเทศภายในจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ

4.22

4. การนิเทศควรใช้หลาย ๆ วิธี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.14

5. การนิเทศภายในควรมีเครื่องมือสำหรับนิเทศทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.11

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหานิเทศภายในโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านการสร้างขวัญและ
กำลังใจ

การสร้างขวัญและกำลังใจ	(N = 305)		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D		
1. การนิเทศภายในของโรงเรียนควรกระทำในลักษณะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู-อาจารย์.....	4.31	0.87	มาก	2
2. การนิเทศควรเป็นลักษณะในการช่วยเหลือครู-อาจารย์ได้รับทราบเอง.....	3.98	0.92	มาก	6
3. การนิเทศ ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างความมั่นใจให้แก่ครู-อาจารย์.....	4.22	0.82	มาก	4
4. ในการนิเทศหากพบว่าครู-อาจารย์ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน/โครงการ ควรให้คำแนะนำมากกว่าตำหนิ.....	4.28	0.86	มาก	3
5. ควรจัดให้มีการยกย่อง ชมเชยครู – อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนดีเด่น.....	4.33	0.84	มาก	1
6. ก่อนการนิเทศแต่ละครั้งควรแจ้งให้ครู-อาจารย์ทราบล่วงหน้า.....	3.91	1.04	มาก	7
7. ควรให้ครู-อาจารย์ร่วมจัดทำแผน/โครงการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ.....	4.07	0.80	มาก	5
รวม	4.16	0.80	มาก	

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นคล้ายกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.16

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นคล้ายกับแนวทางแก้ไข ปัญหาการนิเทศภายในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการยกย่อง ชมเชยครู-อาจารย์ ที่ปฏิบัติการสอนดีเด่น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.33
2. การนิเทศภายในของโรงเรียนควรกระทำในลักษณะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู-อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.31
3. ในกรณีนิเทศหากพบว่าครู-อาจารย์ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน/โครงการ ควรให้คำแนะนำมากกว่าตำหนิ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28
4. การนิเทศ ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างความมั่นใจให้แก่ครู-อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูในด้านการประเมินผลการนิเทศ

การประเมินผลการนิเทศ	(N = 305)		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D		
1. ควรมีการติดตามการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ.....	4.19	0.75	มาก	3
2. ควรให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการนิเทศ.....	4.03	0.79	มาก	7
3. ผู้บริหาร ผู้นิเทศและครู-อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการนิเทศ.....	4.09	0.81	มาก	5
4. การประเมินผลการนิเทศควรดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ.....	4.07	0.80	มาก	6
5. ควรแจ้งผลการนิเทศให้ครู-อาจารย์ทราบทุกครั้งหลังการนิเทศ.....	4.23	0.78	มาก	2
6. ควรนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของครู-อาจารย์.....	4.27	0.78	มาก	1
7. ผู้บริหารควรถือว่าการประเมินผลการนิเทศเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการ.....	4.17	0.84	มาก	4
รวม	4.15	0.65	มาก	

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.15

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในด้านการประเมินผลการนิเทศ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1. ควรนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของครู-อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.27
2. ควรแจ้งผลการนิเทศให้ครู-อาจารย์ทราบทุกครั้ง หลังการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.23
3. ควรมีการติดตามการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19

4. ผู้บริหารควรถือว่าการประเมินผลการนิเทศเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.17
5. ผู้บริหาร ผู้นิเทศและครู-อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.09
6. การประเมินผลการนิเทศควรดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.07
7. ควรให้ครู-อาจารย์ มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.03

ตารางที่ 4.21 สรุปผลค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการนิเทศ-ปัญหาการนิเทศ และแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวม

ข้อความ	สภาพการดำเนินการนิเทศ				ปัญหาการนิเทศ				แนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศ			
	\bar{X}	.S.D.	ระดับปฏิบัติ	อันดับที่	\bar{X}	.S.D.	ระดับปฏิบัติ	อันดับที่	\bar{X}	.S.D.	ระดับปฏิบัติ	อันดับที่
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.22	0.72	ปานกลาง	5	2.76	0.61	ปานกลาง	1	4.17	0.64	มาก	1
2. ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ	3.32	0.73	ปานกลาง	2	2.71	0.64	ปานกลาง	2	4.13	0.68	มาก	5
3. ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ	3.39	0.80	ปานกลาง	1	2.59	0.70	ปานกลาง	3	4.16	0.68	มาก	3
4. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ	3.26	0.85	ปานกลาง	4	2.56	0.71	ปานกลาง	5	4.16	0.66	มาก	2
5. ด้านการประเมินผล	3.32	0.86	ปานกลาง	3	2.57	0.71	ปานกลาง	4	4.15	0.65	มาก	4
รวม	3.30	0.72	ปานกลาง		2.64	0.61	ปานกลาง		4.15	0.85	มาก	

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า ความคิดของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมแล้วมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมแล้ว มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับ ดังนี้ พบว่า ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ อยู่ในอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ อยู่ในอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

3.32 ด้านการประเมินผล อยู่ในอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ อยู่ในอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และด้านการวางแผนการนิเทศอยู่ในอันดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการวางแผนการนิเทศ อยู่ในอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ อยู่ในอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ อยู่ในอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 ด้านการประเมินผล อยู่ในอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสาระสำคัญของการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 โดยครอบคลุมสาระ ดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ โดยประกอบด้วยข้อเสนอแนะทั่วไป และ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาสภาพในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

5.1.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

5.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

5.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวน 42 สถานศึกษา โดยการสุ่มสถานศึกษา มาร้อยละ 50 ของสถานศึกษา คือ จำนวน 21 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 15 คน โดยจำแนกเป็น จังหวัด 5 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา 9 แห่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช 8 แห่ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2 แห่ง จังหวัดชุมพร 1 แห่ง และ จังหวัดพัทลุง 1 แห่ง ได้ส่งแบบสอบถามตามรายชื่อสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 315 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 305 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.83

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้รับการแนะนำ ปรับปรุง แก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ และ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.98 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating-Scale)

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating-Scale)

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating-Scale)

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer Plus)

5.4 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา แบ่งเป็นเพศชาย 80 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 อายุ 30-40 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 09.80 มีวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ปริญญาตรี จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 80.70 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 03.60 ตำแหน่งผู้ตอบ เป็นครูผู้สอน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 69.20 และหัวหน้าหมวด/งาน/คณะ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และมีประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งเป็นต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 43.60 และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 56.40

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน สรุปไว้ดังนี้

1. สภาพในการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.30

2. สภาพในการดำเนินงานนิเทศภายในเรียงลำดับ แต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ มีการปฏิบัติโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.39 เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุน การดำเนินการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.79 รองลงมา ก็คือ การนิเทศภายในสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนและโครงการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.53 และ ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือ การนิเทศภายใน จะใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.19

2.2 ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.32 เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า การให้ความรู้แก่ครูส่วนมาก จะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.54 รองลงมา คือ ให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.50 และ ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือ ให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินการ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.95

2.3 ด้านการประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.32 เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการนิเทศภายในอย่างชัดเจน มีการปฏิบัติในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.44 รองลงมา ก็คือ มีการแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบถึงวัตถุประสงค์ และ วิธีการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.40 และข้อที่มีปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือ ก่อนการประเมินผลการนิเทศได้มีการอบรมและสัมมนาครูผู้รับการนิเทศให้รู้จักการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.12

2.4 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.26 เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่าให้ความสนใจกับผู้นิเทศภายในสถานศึกษา มีการปฏิบัติในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.38 รองลงมา ก็คือ มีการเปิดโอกาสให้ครู ได้ซักถามข้อสงสัย และ เสนอความคิดเห็นในการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.30 และ ข้อที่ปฏิบัติในลำดับสุดท้าย ก็คือ ได้จัดเวลาให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.05

2.5 ด้านการวางแผนการนิเทศ มีการปฏิบัติโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดประชุม ครู-อาจารย์ เพื่อกำหนดนโยบาย และ วางแผน การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการปฏิบัติในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.40 รองลงมาคือ การประเมินผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.33 และ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือ การวางแผนจัดสรรงบประมาณ เพื่อการนิเทศภายในเป็นการเฉพาะ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.71

ตอนที่ 3 ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน สรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมแล้ว พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.64

2. สภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูแต่ละด้านเรียงลำดับดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.76 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ก่อนจัดทำแผนและโครงการนิเทศภายใน ได้มีการสำรวจปัญหาและตามต้องการนิเทศจากครู-อาจารย์ มีปัญหาในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.90 รองลงมา คือ จัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.84 และ ข้อที่มีปัญหาอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือ ประเมินผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.59

2.2 ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าจัดการอบรมหรือสัมมนาครูทุกคนเกี่ยวกับการนำแผน/โครงการนิเทศไปปฏิบัติจริงมีปัญหาในลำดับที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 รองลงมาคือให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินการโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 และข้อที่มีปัญหาอยู่ในลำดับสุดท้ายก็คือ ให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64

2.3 ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการนิเทศภายในจะใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ มีปัญหาในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 รองลงมาคือ การนิเทศส่วนมากจะดำเนินการตามนโยบายและแผนที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และข้อที่มีปัญหาอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือมีการสรุปผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52

2.4 ด้านประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินผลการนิเทศมีปัญหาในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 รองลงมาคือก่อนการประเมินผลการนิเทศได้มีการอบรมและสัมมนาครูผู้รับการนิเทศให้รู้จักการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 และข้อที่มีปัญหาอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือมีการสรุปการปฏิบัติงานการนิเทศภายในทุกครั้งที่มีการนิเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51

2.5 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความเห็นกับการได้จัดเวลาให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 รองลงมาคือให้มีการแนะนำช่วยเหลือมากกว่าการถูกตำหนิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 และข้อที่มีปัญหาอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือมีการยกย่องชมเชยกับผู้ถูกนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44

ตอนที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้านสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูเรียงลำดับแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ เห็นด้วยต่อแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูมีความเห็นด้วยกับการนิเทศหลังจากทำแผนหรือโครงการนิเทศภายในเสร็จแล้ว ควรประชุมชี้แจงให้ครู-อาจารย์ทราบโดยทั่วกัน เสนอแนะให้แก้ไขลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมาคือในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนควรวางแผนและจัดทำโครงการประจำปีภาคเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และข้อที่ครูเห็นด้วยอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการจัดทำแผนหรือโครงการการนิเทศภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

2.2 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ แนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในเห็นด้วยกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูเห็นด้วยกับที่ควรจัดให้มีการยกย่องชมเชยครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนดีเด่น เสนอแนะให้แก้ไขลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมาคือมีการนิเทศภายในโรงเรียนควรกระทำในลักษณะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู-อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และข้อที่ครูเห็นด้วยอยู่ในลำดับสุดท้ายก็คือ ก่อนการนิเทศแต่ละครั้ง ควรแจ้งให้ครู-อาจารย์ทราบล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

2.3 ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการเห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความเห็นด้วยกับการปฏิบัติก่อนนำแผนและโครงการ ไปปฏิบัติงานควรมีการประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจเสนอแนะให้แก้ไขลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 รองลงมาคือ การกำหนดวิธีการปฏิบัติงานนิเทศภายในจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และข้อที่ครูมีความเห็นด้วยในลำดับสุดท้าย ก็คือควรจัดทำเอกสารการนิเทศแจกให้กับครูผู้สอนถือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08

2.4 ด้านการประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน เห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของครู-อาจารย์ เสนอแนะให้แก้ไขลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.27 รองลงมาคือควรแจ้งผลการนิเทศให้ครู-อาจารย์ทราบทุกครั้ง หลังการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และข้อที่ครูเห็นด้วยอยู่ในลำดับสุดท้าย ก็คือควรให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

2.5 ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ เห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูมีความเห็นด้วยกับการที่ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบและเข้าใจแผนหรือโครงการให้แก้ไขลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมาคือผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในควรได้รับทราบความเห็นด้วยในลำดับสุดท้ายก็คือ ผู้รับการนิเทศควรได้รับทราบว่าบุคคลใดนิเทศวิชาใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการอภิปราย แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัยในภาพรวมเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน

อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

ตอนที่ 3 อภิปรายผลการวิจัยในภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

ชีวิตศึกษา เขตการศึกษา 3

ตอนที่ 4 อภิปรายผลการวิจัยในภาพรวมเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3

และจะอภิปรายผลการวิจัยของแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยจะยกเอาประเด็นสำคัญ ๆ ของแต่ละด้านมาอภิปราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่า ประกอบกับเพศหญิงมักจะทำให้ความสนใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือการให้ความร่วมมือมากกว่าเพศชาย ซึ่งอาจให้ความสนใจน้อยหรืออาจสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งครูที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายก็เป็นได้

ด้านอายุ พบว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี มากสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้มีการปรับปรุงหรือจัดระบบการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด จึงได้มีการบรรจุผู้ที่จบการศึกษาออกมาใหม่ ๆ เข้าบรรจุเป็นครูผู้สอนเพราะมีความกระตือรือร้นในการ

ทำงานและประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วงนี้ยังไม่มีปัญหาด้านอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทุ่มเทการทำงานมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า

ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบรรจุบุคคลเข้าทำงานในตำแหน่งครูปัจจุบันก็จะให้ความสำคัญต่อวุฒิการศึกษาเหมือนกัน ประกอบกับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก็ได้เปิดทำ

การจัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลานาน ก็จะทำให้ความสำคัญต่อวุฒิการศึกษาของครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน สำหรับผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอาจเป็นเพราะทางโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีข้อยกเว้นในบางกรณีที่เป็นวิชาขาดแคลน จึงยังคงมีผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือขณะกำลังทำการศึกษาค่อยอยู่หรืออาจเป็นผู้ที่ได้รับบรรจุตั้งแต่ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนครั้งแรก เพราะเริ่มแรกอาจจำเป็นต้องรับ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เมื่อทำงานไประยะหนึ่งจะอนุญาตให้ไปศึกษาเพิ่มเติมและหากพบว่าครูที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีจะสนับสนุนให้ลาศึกษาต่อ หรือเรียนภาคนอกเวลา และบางแห่งก็จะให้ทุนการศึกษากับครู-อาจารย์ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่วนตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า จะเป็นตำแหน่งครูผู้สอนมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่ได้จัดสัดส่วนในการให้ตอบแบบสอบถามประกอบกับตำแหน่งครูผู้สอนมีมากกว่าครูสายหัวหน้าหมวด หัวหน้างาน เพราะแต่ละตำแหน่งมีน้อยกว่า เป็นต้น

และในด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนมากมีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้เปิดทำการสอนมาเป็นเวลานาน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีประสบการณ์ทั้งการบริหารและการสอนเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผู้บริหารยังต้องการผู้ที่มีประสบการณ์เฉพาะ ผู้มีประสบการณ์ย่อมที่จะมีความคิดสุ่มรอบคอบ สามารถจะตัดสินใจสั่งการด้วยความรอบคอบ ไม่วู่วาม อันจะช่วยให้การบริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาให้เจริญรุดหน้าต่อไป สำหรับครูที่มีประสบการณ์การสอนมานานก็จะเป็นผู้ที่มีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน การนำเสนอค่อนข้างจะได้ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนมาน้อยเพราะจะมีความมุ่งมั่นเน้นการสอนในด้านเนื้อหาให้กับผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีเทคนิคการสอนหรือวิธีการที่หลากหลายอันอาจจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัยความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาแต่ละแห่งได้มีการจัดระบบการเรียนการสอนและได้มีการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน

เอกชนอาชีวศึกษาที่ต้องมีความพร้อมทุก ๆ ด้าน เพราะปัจจุบันได้มีโรงเรียนเปิดสอนอยู่ในค่อนข้างที่จะสูง โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพทั้งระดับ ปวช. และปวส. ตลอดจนบางสถานศึกษาก็ขอเปิดสอนในระดับปริญญาตรีกันแล้วในปัจจุบัน ดังนั้นโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมทุก ๆ ด้านเพื่อที่จะเรียกความสนใจของผู้ปกครองนักเรียนให้เกิดความสนใจในสถานศึกษาของตนจึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเพื่อที่จะให้โรงเรียนได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคมทางผู้จัดการหรือผู้บริหารของโรงเรียนจึงให้ความสำคัญทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะจะต้องมีการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียนเกิดขึ้น จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ได้เกิดความวิตกกังวลต่อระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนมากนัก ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนก็ได้มีการเตรียมการสอนอยู่ตลอดเวลาเพื่อจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากที่สุด เพราะหากผู้เรียนจบออกไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ผลที่ตามมาก็จะมีผู้เรียนลดลงอันจะทำให้สถานภาพของครูผู้สอนก็ไม่มั่นคงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภาณุวัฒน์ จุลโชค (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษานิเทศภายใน โดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาพัทลุง พบว่า ระดับการนิเทศตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูอาจารย์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงวน สุวรรณรัตน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า วิธีการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ 2) ด้านผลการผลิตของการดำเนินการ 3) ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ 4) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ 5) ด้านการวางแผนการนิเทศ

1. ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาได้มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอนของครู ตลอดจนการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือครูที่มีปัญหาในการสอนจะได้ให้ข้อเสนอแนะ หรือสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน การที่จะทำให้อำนาจสำเร็จได้ต้องอาศัยการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Frenseth (1961 : 23-28) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษา โดยเน้นในด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม กล่าวโดยสรุปดังนี้ การนิเทศการศึกษาจะให้ผลอย่างสูงสุดในการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นให้ความสำคัญแก่การแก้ปัญหาอย่างมาเหตุผล และตั้งอยู่บนจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ซึ่งได้พิจารณา ตกลงร่วมกันโดยคณะครูและศึกษานิเทศ และให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะให้

ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในเรื่องใดและมีการสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง และการนิเทศจะให้ได้ผล ควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาและช่วยให้ผู้ร่วมงานได้ศึกษาปัญหา ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ และวิจิตร ศรีสอ้าน (2528 : 1291-1292) กล่าวว่า หลักการของการนิเทศการศึกษาเป็น การทำงานร่วมกัน โดยมีสื่อสารแบบระบบเปิด การจัดบรรยากาศในการทำงานเป็นแบบสมานฉันท์ การทำงานสอดคล้องต้องกันได้ และการปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมาย

2. ด้านประเมินผลผลิตของการดำเนินการ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาได้มีการกำหนด เกณฑ์การประเมินผลการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน และมีการแจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการประเมินผล ตลอดจนให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนของครู และมีการสรุปผลการปฏิบัติงานการนิเทศภายในทุกครั้งที่มีการนิเทศจึงทำให้ ระดับความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับปานกลางเพราะทางโรงเรียนได้มีการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง และชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่ บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman. 1952 : 5-19) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้มองเห็น จุดหมายของการศึกษาชัดเจนขึ้น รวมทั้งช่วยให้มองเห็นแนวทางที่โรงเรียนจะดำเนินการไปสู่ จุดมุ่งหมายนั้น 2) ช่วยให้ผู้เข้าใจปัญหาและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาให้ กับผู้เรียนได้ 3) ช่วยสร้างความเป็นผู้นำให้กับครู เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงด้านวิชาชีพ การ ทำงานร่วมกันทั้งกับคณะครู และชุมชน 4) ช่วยให้ผู้มีขวัญดี ทำงานร่วมกับกลุ่มอย่างมีความสุข โดยมุ่งผลสำเร็จร่วมกัน 5) ช่วยค้นหาและพัฒนาความสามารถของครู 6) ช่วยในการปฐมนิเทศครู ใหม่ 7) ช่วยพัฒนาการสอนของครู 8) ช่วยให้ผู้สามารถประเมินผลตนเองได้และสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน 9) ช่วยให้ผู้สามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน และหาทางช่วยเหลือนัก เรียน 10) ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน 11) ช่วยให้ผู้ชุมชนเข้าใจปัญหา ของโรงเรียนเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาร่วมกัน และ 12) ช่วยป้องกันมิให้ผู้ชุมชนเข้าใจผิดและใช้ครูโดย ไม่มีเหตุผล

3. ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีการปฏิบัติการนิเทศอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนได้ให้ความรู้ต่อครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องและ สม่าเสมอ เช่น จัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ชี้แจง อบรม ตลอดจนจัดให้มีการศึกษาดูงานจาก สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จหรือสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นในการ จัดการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาในแต่ละปี ทั้งนี้เพื่อให้ครู อาจารย์ในสถานศึกษาของตน

เองเกิดความกระตือรือร้นที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขการสอนของตนเอง เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สังค์ อุทรานันท์ (2531 : 34) ได้สังเคราะห์งานการวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2514-2530 พบว่า วิธีการนิเทศที่นิยมใช้มากที่สุด ก็คือ การประชุม การสัมมนา และการฝึกอบรม เป็นต้น และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงวน สุวรรณรัตน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องก การศึกษาวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า วิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์อยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การประชุม การสนทนาทางวิชาการ การให้คำปรึกษาหารือ การพาไปศึกษานอกสถานที่ การศึกษาจากเอกสารหรือตำรา การสังเกต การสอนในชั้นเรียน และการสาธิตการสอน ตามลำดับ

4. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในด้านต่าง ๆ เช่น ให้ค่าตอบแทนที่สูง ยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานได้ดี ไม่ลา ไม่ขาดการสอนตลอดจนเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยอาจให้ทั้งครูที่ทำการนิเทศและครูที่ปฏิบัติการสอน จึงทำให้ผู้ที่รับการนิเทศและผู้นิเทศเกิดความมั่นคงในสวัสดิการของตนเองที่ได้รับอยู่ไม่คิดที่จะดิ้นรนไปหางานอื่นทำ เมื่อทางโรงเรียนได้ให้สวัสดิการพร้อมจึงทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้ ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักการการนิเทศการศึกษาที่ สาย ภานุรัตน์ (25117 : 35) และขง วิชชวัลดู (2524 : 4-15) ได้กล่าวเป็นแนวทางเดียวกันว่า การนิเทศการศึกษา มีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) ช่วยให้ครูได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่ของโรงเรียน 2) ช่วยให้ครูได้เห็นใจและเข้าใจในความต้องการของเยาวชน 3) ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำตามวิถีทางประชาธิปไตย 4) ช่วยเสริมขวัญของครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง 5) ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของครูแต่ละคนให้ตรงกับความสามารถของตน 6) ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติหน้าที่ 7) ช่วยประเมินผลงานของครูโดยอาศัยความเจริญงอกงามของเด็ก และ 8) ช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5. ด้านการวางแผนการนิเทศ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะการวางแผนการนิเทศถือว่าเป็นหนึ่งในกระบวนการนิเทศการศึกษาที่ต้องการควบคุมให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมาย เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่สำคัญและจำเป็นที่สุด เพื่อว่าการจัดการเรียนการสอนมีข้อดีข้อเสียอย่างไร จะสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อผู้บริหารจะได้นำผลนั้นมาปรับปรุงแก้ไข

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ เมฆ (2534 : 10-14) ที่ได้สรุปกระบวนการนิเทศไว้ดังนี้ กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นวางแผน ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีการปฏิบัติงานและการวางแผนโครงการ 2) ขั้นการจัดโครงการ ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคน และ วัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่โครงสร้างขององค์กรและการพัฒนานโยบาย 3) ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเข้าใจ จูงใจให้มีกำลังใจคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำ ฯลฯ 4) ขั้นควบคุม ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม และ 5) ขั้นประเมินผล ได้แก่ การตัดสินใจ การปฏิบัติงานการวิจัยและการวัดผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญ คือ การพิจารณาผลงานเชิงปฏิบัติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด ฯลฯ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เข็มชาติ มหิทธิโกษณ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ข้าราชการครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพ มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ ด้านการสร้างสื่อ และด้านการประเมินผลและรายงานผล

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ดังนี้

ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้มีการเตรียมความพร้อมไว้ทุก ๆ ด้านก่อนที่จะเปิดทำการสอนในแต่ละภาคเรียน ทั้งเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและให้สอดคล้องกับความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ เพราะฉะนั้นทางโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 3 จึงต้องทำการศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัดเพื่อที่จะให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพทั้งนี้เพื่อให้เกิดแรงจูงใจจากผู้ปกครองของนักเรียน และชุมชนในการที่จะเปิดรับสมัครเรียนในภาคเรียนต่อ ๆ ไป ประกอบกับปัจจุบันเป็นยุคที่จะต้องมีการแข่งขันกันเพราะมีสถานศึกษาที่เปิดทำการสอนในระดับเดียวกันนี้มีอยู่มากมาย จึงจำเป็นที่ทางโรงเรียนจะต้องมีการจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพรธรรม ฉลาดดี (2542 : 93) ได้ทำการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งคริสตจักรใน

ประเทศไทย ในด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย และยังคงคล้องกับผลงานวิจัยของ รินทร์ทอง วรรณศิริ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ภาคใต้ พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ 3) ด้านการปฏิบัติตามแผนและโครงการ 4) ด้านประเมินผลผลิตของการดำเนินการ 5) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียน ได้มีการประชุมครู อาจารย์เพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน และได้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการการนิเทศจากครู อาจารย์ ตลอดจนจัดทำแผนและโครงการนิเทศภายในไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันปัญหาจากการเรียนการสอนที่ไม่บรรลุเป้าหมายหรือนโยบายของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ เมื่อทางโรงเรียนได้ทำการนิเทศภายในเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ จึงมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถที่จะทำการแก้ไขได้ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 62-63) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจความเอาใจใส่ของฝ่ายบริหาร ผู้บริหารต้องคำนึงเสมอว่า การนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะปล่อยปละละเลยไม่ได้ ต้องรู้จักวางแผนให้การสนับสนุนดูแล ตลอดจนติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม และยังคงคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิฐ ทวีกาญจน์ (2542 : 79) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัญหาด้านการจัดระบบการเรียนการสอน ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนประสบมากที่สุดคือ ครูผู้สอนบางคนไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน และครูไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการจัดระบบการเรียนการสอน ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากทางโรงเรียนได้มีการวางแผนและโครงการจัดการนิเทศภายในไว้แล้วก็ตามหากครูผู้สอนยังไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนก็จะประสบปัญหาตามมาดังกล่าวได้

2. ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนจัดการศึกษาอบรมหรือสัมมนาครูทุกคนเกี่ยวกับการนำแผน/โครงการนิเทศไปปฏิบัติจริง โดยให้ความรู้แก่ครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความรู้จึงทำให้มีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 1) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า คือการที่ผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา โดยความร่วมมือกับคณะครูในโรงเรียนร่วมมือกันปรึกษาหารือ เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผน

ปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียนให้ดีขึ้นตลอดเวลา นอกจากนี้ทางโรงเรียนอาจเชิญวิทยากรและศึกษานิเทศก์มาร่วมด้วย และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณ์ น้าเพชร (2521 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 สังกัดกองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเกิดจากการขาดแคลนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโดยตรง ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อเอื้ออำนวยในการปฏิบัติงาน และขาดการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นทางการ

3. ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางผู้บริหารของโรงเรียนให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน และมีการติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพบปัญหาอุปสรรคก็ให้ความช่วยเหลือครูที่ประสบกับปัญหาเหล่านั้น และการนิเทศส่วนมากก็จะดำเนินการตามนโยบายและแผนงานและโครงการของโรงเรียนที่กำหนดไว้ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นผู้ทำการนิเทศ จึงทำให้มีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิกร เพ็ญเวียง (2529 : 88) ได้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศภายในว่า การนิเทศภายในที่จะเกิดคุณค่าหรือประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริงนั้น ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอน หรือเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน นั่นคือ ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง และยังคงสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงควัฒน์ (2528 : 32) กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ซึ่งมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการเฉพาะเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือ ได้ผลงานคุณภาพสูง มีการพัฒนางาน พัฒนาคคน ให้มีความพอใจและมั่นใจ

4. ด้านประเมินผลผลิตของการดำเนินการ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับคณะครู อาจารย์ ได้มีการเตรียมการวางแผนการประเมินผลการเรียนการสอนตลอดจนการดำเนินงานของโรงเรียนไว้ โดยการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน และมีการแจ้งให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับทราบกันทุกฝ่าย ตลอดจนได้มีการสรุปผลการนิเทศทุกครั้งที่มีการนิเทศเพื่อจะได้นำผลการนิเทศไปใช้สำหรับปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของครู จึงทำให้ปัญหาในด้านการประเมินผลอยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหามาก ซึ่งสอดคล้องกับ Carter v. Good (1959 : 9) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือ ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในการแนะนำครูหรือผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาให้รู้วิธีการปรับปรุงการสอนหรือการให้การศึกษา โดยการช่วยเหลือให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพทางการศึกษา โดยพัฒนาครู ช่วยเหลือ และปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีสอนและการประเมินผลการสอน

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 88) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ 4) การปฏิบัติการนิเทศภายใน และ 5) การประเมินผลและรายงานผล ซึ่งจะเห็นได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาก็ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในในเรื่องของกระบวนการนิเทศภายในก็ได้กำหนดความสำคัญของการประเมินผลและรายงานผลไว้ด้วย เพราะจะเป็นหัวใจ และเป็นแนวทางที่จะนำผลการนิเทศภายในที่ได้รับมาปรับปรุงและจัดระบบการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งสองส่วนคือส่วนของเจ้าของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา และส่วนของผู้เรียนก็ได้รับความรู้ และสามารถนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในชีวิตประจำวันเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

5. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะทางผู้บริหารของโรงเรียนให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยให้การแนะนำช่วยเหลือมากกว่าการถูกตำหนิและไม่ใช้เป็นการจับผิดของผู้บริหารของโรงเรียน จึงทำให้ผู้นิเทศและรับการนิเทศเกิดความพึงพอใจในระดับหนึ่งในอันที่จะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พนัส หันนาคินทร์ (2523 : 148) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาไม่ใช่การบังคับหรือการจับผิดแต่เป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงตั้งอยู่บนรากฐานแห่งมนุษยสัมพันธ์อันดี และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เมธี ปิลาธนา นนท์ (2523 : 148) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่หนึ่งในการดำเนินงานในโรงเรียน ซึ่งเป็นก้าวนำของผู้ปฏิบัติงานที่เป็นอยู่และเพื่อมั่นใจว่า การบริหารของโรงเรียนที่เป็นอยู่นั้นได้ดำเนินตามความมุ่งหมายที่วางไว้ หน้าที่การควบคุมจะช่วยแก้ไขการปฏิบัติงานทั้งของครูผู้สอนและงานฝ่ายบริหาร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ดังนี้

ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษาภายในเท่าที่ควรจึงทำให้ครู อาจารย์ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหในระดับมากทุก ๆ ด้าน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาต้องนำไปพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยรายละเอียด

แนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละด้านเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ 2) ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ 3) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ 4) ด้านการประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน 5) ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ในด้านการวางแผนการนิเทศว่า ควรมีการทำแผนหรือโครงการนิเทศภายในและเมื่อทำเสร็จแล้ว ควรประชุมชี้แจงให้ครู อาจารย์ทราบโดยทั่วกัน และในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนควรวางแผนและจัดทำโครงการประจำทุก ๆ ภาคเรียน พร้อมควรให้ครู อาจารย์ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือโครงการนิเทศภายในโรงเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สัจด์ อุทรานันท์ (2529 : 27) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ รินทร์ ทอง วรรณศิริ (2542 : 155) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ภาคใต้ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากคือ ครูไม่มีส่วนร่วมในการตั้งคณะกรรมการ การนิเทศภายในมักทำการเฉพาะกิจเป็นครั้งคราวและขาดข้อมูลเกี่ยวกับตัวครู และความต้องการของครู ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรได้เปิด โอกาสให้บุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานมากที่สุด โดยใช้อำนาจน้อยที่สุด เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงออกถึงความสามารถอย่างเต็มที่ในบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนของท่านก็จะประสบความสำเร็จได้อย่างแน่นอนเพราะบุคลากรทุกส่วนของโรงเรียนมีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน

2. ด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ในด้านการปฏิบัติงานว่า ก่อนนำแผนและโครงการไปปฏิบัติงานควรมีการประชุมชี้แจงครู อาจารย์ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ ให้กำหนดวิธีการปฏิบัติงานนิเทศภายในว่ามีความจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจน ผู้นิเทศควรให้คำปรึกษาแก่ครูผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และผู้นิเทศควรแจ้งผลการนิเทศให้แก่ครูผู้รับการนิเทศทุกครั้ง และการนิเทศควรใช้หลาย ๆ วิธี ดังนั้นผู้จัดการหรือผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ต้องมีการนำข้อเสนอแนะของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไปปฏิบัติอย่างจริงจังซึ่งเพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งทางโรงเรียนและผู้เรียน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อจะได้รับทราบถึงสภาพปัญหาการสอนของครูผู้สอนว่ามีปัญหาในด้านใดบ้าง ซึ่งอาคม จันทสุนทร (2527 : 2) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจว่า ควรจัดให้มีการยกย่อง ชมเชยครู อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนดีเด่น การนิเทศภายในของโรงเรียนควรกระทำในลักษณะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู อาจารย์ และในการนิเทศหากพบว่า ครู อาจารย์ ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน/โครงการควรให้คำแนะนำมากกว่าตำหนิ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการนิเทศภายในของโรงเรียน เมื่อทางผู้บริหารได้รับทราบข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ แล้วก็ควรที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของครูผู้สอนก็จะเป็นช่วยเสริมสร้างขวัญและให้กำลังใจกับครูผู้สอน และหากพบว่ามิชอบก็ควรจะให้คำแนะนำมากกว่าการตำหนิ โดยเฉพาะการสร้างขวัญและกำลังใจนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิรุฬ รัชตวาสน์ (2534 : 114) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการบริหารด้านขวัญและกำลังใจแก่ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาว่า “ผู้บังคับบัญชาจะต้องทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความจริงใจต่อครูของตน มองเห็นความทุกข์ของลูกน้องเหมือนความทุกข์ของตน มีคุณธรรมในการปกครองลูกน้อง มีความยุติธรรม คนทำความดีควรได้รับการตอบสนองด้วยความดี ประกาศเกียรติคุณมีเครื่องตอบแทนที่ผู้รับแล้วมีความภาคภูมิใจจนเป็นที่ปรากฏชัดแก่บุคคลทั่วไปไม่ลังเลใจในการที่จะต้องยกย่องชมเชยบุคคลเหล่านี้ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ในทำนองกลับกันคนที่ทำผิดควรจะต้องได้รับการลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดเหล่านั้น โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นคนของใคร”

4. ด้านการประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ในด้านการประเมินผลผลิตของการดำเนินงานไว้ว่า ควรนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของครู-อาจารย์ และแจ้งผลการนิเทศทุกครั้งให้ครู - อาจารย์ทราบหลังการนิเทศ ควรมีการติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารควรถือว่าการประเมินผลการนิเทศเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง สมควรที่จะได้นำไปพิจารณาปรับปรุงในการจัดระบบการเรียนการสอนต่อไปโดยเฉพาะในเรื่องของการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เข็มชาติ มหิปปโกชน (2542 : 138) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการประเมินผลและรายงานผล มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในด้านการประเมินผลและรายงานผลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ในด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำว่า ผู้รับการนิเทศควรได้รับผลการนิเทศทันที ที่มีการนิเทศในครั้งนั้น ๆ และผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในควรได้รับ

ทราบความสำคัญและวิธีการนิเทศ และผู้รับการนิเทศควรมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ การติดตามหรือ การประเมินผลการนิเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้รับการนิเทศต้องการที่จะทราบผลจากการนิเทศภายในของ ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศเพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงการสอนของตนเอง ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนควรที่จะได้มีการจัดทำแผนหรือ โครงการการนิเทศภายในให้บุคลากรทุก ๆ ส่วนของโรงเรียนได้รับทราบ โดยเฉพาะครูผู้สอนจะต้องมีส่วนร่วมและรับทราบข้อมูลอย่างชัดเจนและการนิเทศก็ให้กระทำกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ก็เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 8) อธิบายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความพยายามทุก ชนิดของผู้ที่อยู่ในโรงเรียน ตั้งแต่ผู้บริหารลงไปอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียน การสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าใน วิชาชีพ และผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการอภิปราย จากสภาพการดำเนินงานการนิเทศ ปัญหาการนิเทศ และแนวทางแก้ไข ปัญหาการนิเทศตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 จากสภาพการ ดำเนินงานการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ที่มีการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในลำดับที่ 5 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้ให้ความสำคัญของการปฏิบัติงานตามแผนและ โครงการมากมาเป็นลำดับที่ 1 มากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะเป็นเรื่องของการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม แผนงานและโครงการที่ทางโรงเรียนได้ตั้งไว้โดยเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทางโรงเรียนควรจะเริ่มการนิเทศจาก สภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะต้องอยู่บนหลักการและเหตุผลที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้ ดังนั้นครูโรงเรียนเอกชนจึงเห็นว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานและโครงการแล้ว ทุก ๆ อย่างก็จะ บังเกิดผลประโยชน์หรือประสบความสำเร็จได้ ส่วนการวางแผนการนิเทศนั้น ก็เป็นกระบวนการของ การนิเทศการศึกษาที่ต้องควบคุมให้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายอยู่แล้ว จึงให้ความสำคัญอยู่ในลำดับสุดท้ายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโทมัน เอช บริกส์ และโจเซฟ จัคส์ตแมน (Briggs and Justman . 1952 : 141) ที่ได้ให้หลักแห่งการนิเทศไว้ว่า การนิเทศการศึกษา ควรจะเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังเผชิญอยู่ และการนิเทศการศึกษาควรจะต้องอยู่บนหลักการ และเหตุผล ส่วนปัญหาการนิเทศและแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศ ได้ให้ความเห็นว่า ด้านการ วางแผนการนิเทศ ว่าเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการ ศึกษา 3 มองเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาจะให้ประสบความสำเร็จ นั้นได้ ทางโรงเรียนควรจะได้มีการวางแผนการการนิเทศไว้เป็นอันดับแรก เพราะเมื่อทางโรงเรียนได้ มีการวางแผนการนิเทศไว้แล้วก็ดำเนินการนิเทศภายในสถานการศึกษาของตนเองก็สามารถที่จะทราบ ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนว่า มีปัญหาที่จะต้องดำเนินการ แก้ไขอะไรบ้าง และหากจะให้เกิดประสิทธิภาพและส่งเสริมผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการ

เรียนการสอนนั้นจะต้องกระทำกันอย่างเป็นขั้นตอน ดังนั้นจึงให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิกร เพ็ญเวียง (2529 : 88) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศภายในที่จะเกิดคุณค่าหรือประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริงนั้นต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอน หรือเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน นั่นคือ ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง ส่วนสภาพการดำเนินงานการนิเทศ ได้ให้ความสำคัญของด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ โดยครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3 ได้ให้ความสำคัญไว้เป็นลำดับที่ 1 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเห็นว่าหากได้มีการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการแล้ว การทำงานทุกอย่างก็จะประสบผลสำเร็จได้ ประกอบกับในปัจจุบันไม่ว่าหน่วยงานใด ก็จะมีการจัดทำแผนงานและโครงการของหน่วยงานไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และเมื่อสิ้นปีก็จะมีการสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา สำหรับปัญหาการนิเทศและแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศ ได้ให้ความสำคัญของด้านการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการไว้ในลำดับสาม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนได้มีการบริหารงานหรือปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ทางผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับคณะครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้จัดทำแผนงานไว้อย่างเคร่งครัดและปฏิบัติไปตามขั้นตอนของแผนงานที่กำหนดไว้ดังกล่าว จึงทำให้การบริหารของโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จค่อนข้างสูงก็เป็นได้ จึงไม่ได้จัดให้ความสำคัญเป็นลำดับที่หนึ่งเหมือนกับสภาพการดำเนินงานดังกล่าว ประกอบกับผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศภายในเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวันทนีย์ เพ็ญฟูเกียรติ (2530 : ๖) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครู ต่อการนิเทศงานวิชาการภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พอจะให้ข้อเสนอแนะ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารในสถานศึกษา หรือ ครูใหญ่ ควรวางแผนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการนิเทศภายในเป็นการเฉพาะ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีการสำรวจปัญหา และความต้องการการนิเทศจากครู-อาจารย์ ก่อนจัดทำแผนและโครงการนิเทศภายใน

1.3 จะต้องมีกรรขกขงขมเซขกับผู้ดูแลนิเทศ และให้ขมสนใจกับผู้นิเทศภายในสถานศึกษา

1.4 ควรให้ผู้นิเทศได้รับผลการนิเทศทันที ที่มีกรรนิเทศในครั้งนั้น ๆ และ ทราบว่าบุคคลใดนิเทศวิชาใด ตลอดจนใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ โดยตรง

2. ระดับเขตการศึกษา

2.1 เขตการศึกษาควรจะได้มีการเชิญผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่ควบคุมดูแลการบริหารของโรงเรียนมาร่วมประชุมชี้แจงนโยบายหรือข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ในด้านการจัดทำแผนและโครงการนิเทศที่ทางโรงเรียนจะต้องนำปฏิบัติมาร่วมประชุมอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้ระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2.2 ทางสำนักงานเขตการศึกษา ควรจะได้มีการฝึกอบรมวิทยากร ของเขตการศึกษาให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในสาขาวิชาต่าง ๆ หลากหลายสาขาวิชา

3. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับการจัดอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โรงเรียนให้แก่สถานศึกษาที่สังกัดทุก ๆ ปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยเฉพาะด้านการจัดทำแผนงบประมาณโรงเรียน และจัดอบรม การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยให้ครูสามารถปฏิบัติได้ เพื่อที่จะทำให้การจัดการเรียน การสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

5.7 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินการ ปัญหาการนิเทศภายใน และแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษาต่าง ๆ

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามแผน การจัดสรรงบประมาณเพื่อการนิเทศภายในเป็นการเฉพาะ

บรรณานุกรม

กฤษณี น้ำเพชร. 2521. วิธีปฏิบัติในการจัดนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , (อัดสำเนา)

กิติมา ปรีดีคิดก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรพัฒนา .

กิติมา ปรีดีคิดก. 2529. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , (อัดสำเนา)

กิตติศักดิ์ เปรมสุข. 2524. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก , (อัดสำเนา)

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. 2527. การบริหารและการนิเทศการศึกษา การประถมศึกษา อำเภอ / กิ่งอำเภอ เล่ม 11. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

คณะกรรมการการประถมแห่งชาติ. สำนักงาน. 2534. การนิเทศภายในโรงเรียน เอกสารการ นิเทศการศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. 2526. คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับ จังหวัด. กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ .

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน , สำนักงาน. 2524. คู่มือการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษา ธิการ .

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. สำนักงาน. 2534. หน่วยศึกษานิเทศก์. สารระทัษะเทคนิคของการ นิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา. คู่มือเล่ม 1

ชารี มณีศรี. 2539. ม.ป.ป. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : อมรการพิมพ์

ชารี มณีศรี. 2534. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : ศิลปบรรณาการ .

ชาญชัย อัจฉินสมาจาร. 2529. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : จงเจริญการพิมพ์ .

ชินวรณ์ บุญเกียรติ. 2530. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา , อัดสำเนา.

ถวิล วรรณปะเก. 2524. ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษาเกี่ยวกับการ นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดใน เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อัดสำเนา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เทียม เต็มดวงวงศ์. 2524. การนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และ คนอื่น ๆ. 2533. คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. สงขลา : เทพการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2524. ชี้ทางนักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอส เอ็ม เอ็ม.
- นิพนธ์ กิनावงศ์. 2526. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์แฉศ.
- นิพนธ์ ศศิธร. 2528. หลักการพูดต่อชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นาฏเจลิชว สุมาวงศ์ และ คนอื่น ๆ. 2516. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.
- ประกอบ มณีโรจน์. 2533. การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด หาดิระพันธ์. 2528. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชานิเทศการศึกษาระดับปริญญาโท. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อุดรธานี.
- ประสงค์ สังข์ไชย. 2538. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา. ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และ วิจิตร ศรีสะอาด. 2528. "การประสานงานและนิเทศงาน. ในเอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 9-15. หน้า 1292-1293. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พนัส หันนาคินทร์. 2513. หลักการบริหารโรงเรียน. พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ไพโรมา อ้วนไทร. 2534. การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ ตามทัศนะของอาจารย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- พันธ์ทวี ไสยมรรคา. 2532. "หลักการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน." การพัฒนาหลักสูตร. 6(89) : 24-26 ; สิงหาคม.
- ภาณุวัฒน์ จุลโสด. 2534. การศึกษาการนิเทศภายในโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , ถ่ายเอกสาร.
- มานอชญ์ บุญญานวัตร. 2530. "การนิเทศภายใน โรงเรียน." ในเอกสารสัมมนาทางการบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารการศึกษา. หน้า 1. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, อุดรธานี. ด้านการคำ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เมธี ปิลาณานนท์. 2525. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร
 ยง วัชสวัสดิ์. 2524. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตไทย .
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2530. เอกสารอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนระดับสูง รุ่นที่ 11 เรื่องการ
 นิเทศภายใน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, อัดสำเนา.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2524. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , อัดสำเนา.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2535 หลักการนิเทศการศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , : 7-8.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล. 2519. การนิเทศ
 การศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์แมศ.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล. 2523. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศ
 การศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. สมุทรปราการ : ขนิษฐการพิมพ์ .
- วันทนี้อยู่ เพ็ญเกียรติ. 2531. การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการ
 ภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
 สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
 บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการจังหวัดสงขลา. 2538 . สำนักงาน. เอกสารโรเนียว
- สุกัลกษณ์ อุหาทอง. 2525. “การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สังกัดกรมสามัญ
 ศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และ ศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 9.”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาพร พันธุ์ประยูร. 2530. การศึกษางานการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
 สามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังัด อุทรานันท์. 2529. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม .
- สังัด อุทรานันท์. 2530. การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : มิตรสยาม .
- สังัด อุทรานันท์. 2531 “การสังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย.” วิจัย
 สานเทศ. 8 (93) : 25-41 , มิถุนายน.
- สงวน สุวรรณรัตน์. 2534. การศึกษาวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาหลักสูตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

- สันต์ ธรรมบำรุง. 2536. ม.ป.ป. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : วรวิธิการพิมพ์.
- สันต์ ธรรมบำรุง. 2525. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต .
- สาโรช บัวศรี. 2504. แนวความคิดในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มงคลการพิมพ์.
- สาย ภาณุรัตน์. 2517. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว .
- สาย ภาณุรัตน์. 2511. คู่มือนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2) พระนคร : แผนกการพิมพ์
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 11.
- เสาวภา เชาว์ชลากร. 2525. การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง
สังกัดกองมัธยมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
อัครสำเนา .
- อาคม จันทสุนทร. 2527. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาสัมมนาทางการนิเทศการศึกษา และ
พัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษามหิดลวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อรพินทร์ กุลประภา. 2524. การพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษามหิดล
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. 2536. การนิเทศภายในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ. สารพัฒนาหลักสูตร.
ปีที่ 12 อันดับที่ 114 .
- อุทัย บุญประเสริฐ. และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์. 2528. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศ
ภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- Briggs ; Thomas H. and Justman, Joseph. 1952. **Improving Instruction Through
Supervision.** New York : Macmillan Company.
- Jeran Danial. 1975. "Role Expectation of Elementary School Supervisors in Open
Space School Which Emphasis Team Teaching and Individualized Instruction."
Dissertation Abstracts International. 36 : 694-695-A ; August
- Lee , Bill D. 1974. "Critical Incidents of Supervisory Functions of Principals in
Southeastern New Mexico." **Dissertation Abstracts International.** 35 : 4135-
A ; January
- Wayne, Bullis Elmer. 1980. "Perception of Elementary School Concerning Their Role in
Supervision." **Dissertation Abstracts Internationl.** 41 : 1293-A ;
October ,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๒๐๒/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ ร.ต.จรินทร์ ธรรมรักษ์

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ ร.ต.จรินทร์ ธรรมรักษ์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ณรงค์	ทิมสาร	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.วีรวัฒน์	วรรณศิริ	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม
2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

อาจารย์อัฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	กรรมการ
ผศ.ดร.สมพร	ไชยะ	กรรมการ
ดร.ณรงค์	ทิมสาร	กรรมการ
ดร.วีรวัฒน์	วรรณศิริ	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

Ban

(รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

[Signature]

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2542

1. ว่าที่ร้อยตรีจรินทร์ ธรรมรักษ์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3” โดยมี ดร.ณรงค์ พิมสาร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ และ ดร.วีรวัฒน์ วรณศิริ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑1 ตุลาคม พ.ศ.2542

(รศ.ดร.มนัส สัจวารศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 4314

คณะกรรมการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนจลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

15 ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ร้อยตรีสุวิษ แก้วเกษ

ด้วยคณะกรรมการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถาม ให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม ของนักศึกษา ชื่อว่าที่ร้อยตรีจรินทร์ ธรรมรักษ์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3"

คณะกรรมการ หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663.2642

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ ๔314

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนจลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

15 ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.อารมณ จินดาพันธ์

ด้วยคณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วย
ตรวจแบบสอบถาม ให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม ของนักศึกษา ชื่อ
ว่าที่ร้อยตรีจรินทร์ ธรรมรักษ์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพและปัญหาการนิเทศภายใน
ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3"

คณะกรรมการอุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่งและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3269040

๓๒-
1๐ ตุลาคม ๒๕๔๒

ที่ ทม 1504/ ๓314

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนจลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.มัธ ฤชเอี่ยม

ด้วยคณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถาม ให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม ของนักศึกษา ชื่อว่าที่ร้อยตรีจรินทร์ ธรรมรักษ์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3”

คณะกรรมการอุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগัจฉณนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร 3266052-6!01 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 4314

คณะกรรมการผู้ทดสอบ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

15 ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.รักเกียรติ แก้วจำนง

ด้วยคณะกรรมการผู้ทดสอบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถาม ให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม ของนักศึกษา ชื่อว่าที่ร้อยตรีจรินทร์ ธรรมรักษ์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3"

คณะกรรมการผู้ทดสอบ หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สิกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3269040

15 ตุลาคม 42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไปว่ากรณีใดหนึ่งสิ่ง ลึกซึ้งหาวิธีให้ตัวเองไปเอง และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 4311

คณะกรรมการชุดสหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

15 ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางระพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์

ด้วยคณะกรรมการชุดสหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถาม ให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม ของนักศึกษา ชื่อว่าที่ร้อยตรีจรินทร์ ธรรมรักษ์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3"

คณะกรรมการชุดสหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรพรรณ ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 4508

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

29 ตุลาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่

ด้วย ว่าที่ร้อยตรี จรินทร์ ธรรมรักษ์ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัย
เพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
เขตการศึกษา 3"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาต
ให้นักศึกษาได้ทดลองใช้แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร 3266052-6101 ต่อ 2663.2642

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 4718

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย ว่าที่ร้อยตรี จรินทร์ ธรรมรักษ์ ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียง
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3" ซึ่งได้รับอนุมัติ
หัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2542

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงาน
ของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาต ให้นักศึกษาทำ
การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

ที่ ศธ 1207/ ๕1๗

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ 10300

19 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีจรินทร์ ธรรมรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 3" มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับครูผู้สอนในโรงเรียนของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูล เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางศิริลักษณ์ มโนรมย์)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กองนโยบายและแผน

โทร. 02-2817112

โทรสาร 02-2828654

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ในเขตการศึกษา 3 ใน 5 ด้าน

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning)
2. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ (Informing)
3. การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ (Doing)
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing)
5. ประเมินผลการนิเทศ (Evaluation)

2. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน
- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง () หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด

	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ
☐ ชาย
☐ หญิง	[] 1
2. อายุ
☐ ต่ำกว่า 30 ปี
☐ 30-40 ปี
☐ มากกว่า 41 ปี	[] 2
3. วุฒิทางการศึกษา
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	[] 3
4. สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตำแหน่งของท่าน)
☐ ครูผู้สอน
☐ หัวหน้าหมวด / งาน / คณะ	[] 4
5. ประสบการณ์ในการทำงาน
☐ ต่ำกว่า 5 ปี
☐ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	[] 5

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับ ตอนที่ 1 สภาพในการดำเนินงานนิเทศภายใน และ ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนนิเทศ 2) ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ 3) การปฏิบัติตามแผนและโครงการ 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน

คำชี้แจง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การตอบแบบสอบถามให้เขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 สภาพในการดำเนินงานนิเทศภายใน

- 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ปัญหาในการดำเนินงานนิเทศภายใน

- 5 หมายถึง ปัญหามากที่สุด
 4 หมายถึง ปัญหามาก
 3 หมายถึง ปัญหาปานกลาง
 2 หมายถึง ปัญหาเล็กน้อย
 1 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	ข้อความ	สภาพการดำเนินการนิเทศ					ปัญหาการดำเนินการนิเทศ				
		ระดับการปฏิบัติการนิเทศ					ระดับปัญหาในการนิเทศ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ในการนิเทศภายในโรงเรียนของท่าน ได้มีการประชุมวางแผนการนิเทศกับผู้บริหารและครูในโรงเรียน.....		✓						✓		

จากตัวอย่าง

แสดงว่าสภาพการปฏิบัติงานในการนิเทศภายในโรงเรียนของท่านได้ มีการประชุมวางแผนการนิเทศกับผู้บริหาร และ ครูในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่	ข้อความ	สภาพการดำเนินการนิเทศ					ปัญหาการดำเนินการนิเทศ				
		ระดับการปฏิบัติการนิเทศ					ระดับปัญหาในการนิเทศ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	1.การวางแผนการนิเทศ การนิเทศภายในโรงเรียนท่านได้ ดำเนินการใน และ มีปัญหาในเรื่อง ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ประชุมอาจารย์เพื่อวางแผนในการ จัดการนิเทศ.....										
2	การกำหนดนโยบายในการวางแผน การนิเทศการสอนในสถาน ศึกษา.....										
3	จัดทำกรวางแผนและโครงการ นิเทศภายในอย่างเป็นระบบ.....										
4	มีการวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการนิเทศภายใน.....										
5	มีการวางแผนในการกำกับดูแล และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การนิเทศภายใน.....										
6	มีการจัดการวางแผนการนิเทศภายใน ในระยะสั้น และ ระยะยาว.....										
7	มีการประชุมวางแผนในการ วิเคราะห์และปรับปรุงงานนิเทศ ภายใน.....										
8	2. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ ในการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ ท่านได้ ดำเนินการ และ มีปัญหาในเรื่องต่อ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด มีขั้นตอนในการให้ความรู้ในการ นิเทศภายใน.....										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	ข้อความ	สภาพการดำเนินการนิเทศ					ปัญหาการดำเนินการนิเทศ					
		ระดับการปฏิบัติการนิเทศ					ระดับปัญหาในการนิเทศ					
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
9	มีการประชุมผู้นิเทศเกี่ยวกับการนิเทศภายใน											
10	สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและผลิตเครื่องมือที่ทันสมัยและสะดวกมาใช้ในการนิเทศ											
11	มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาของครูที่จะทำการนิเทศภายใน											
12	มีการกำหนดวิธีการ และ ลำดับขั้นในการใช้เครื่องมือการนิเทศอย่างถูกวิธี											
13	ผู้นิเทศมีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างแท้จริง											
14	มีการจัดแหล่งความรู้ที่จะให้ความรู้กับผู้นิเทศอย่างชัดเจน											
15	3. การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ ในการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการท่านได้ดำเนินการ และมีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้เล็กน้อย เพียงใด มีความคิดว่าการนิเทศภายในเป็นการจับผิด											
16	หลังจากที่ครูรับการนิเทศแล้วมีการช่วยเหลือจากผู้นิเทศอย่างคอบเนื่อง											

ข้อที่	ข้อความ	สภาพการดำเนินการนิเทศ					ปัญหาการดำเนินการนิเทศ				
		ระดับการปฏิบัติการนิเทศ					ระดับปัญหาในการนิเทศ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17	วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา โดยตรงมีน้อย										
18	ผู้นิเทศไม่ทราบขั้นตอนการนำเครื่องมือมานิเทศครูผู้สอน										
19	กิจกรรมที่สนับสนุนให้ครูนำไปปฏิบัติตามแผนและโครงการมีน้อย										
20	ผู้บริหารมิได้จัดให้มีการติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง										
21	ในการปฏิบัติงานไม่มีการสรุปผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง										
22	4. การสร้างขวัญและกำลังใจในการสร้างขวัญและกำลังใจ ท่านได้ดำเนินการ และมีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด มีการยกย่อง ชมเชย กับผู้ถูกนิเทศมากน้อยเพียงใด										
23	ให้ความสนใจ กับ ผู้นิเทศภายในสถานศึกษามากน้อยเพียงใด										
24	มีการประสานงานและมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับผู้ถูกนิเทศ										
25	หลังจากที่ครูได้รับการนิเทศแล้วมีการช่วยเหลือจากผู้ถูกนิเทศอย่างต่อเนื่อง										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	ข้อความ	สภาพการดำเนินการนิเทศ					ปัญหาการดำเนินการนิเทศ				
		ระดับการปฏิบัติการนิเทศ					ระดับปัญหาในการนิเทศ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
26	มีการเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถามข้อสงสัยและเสนอความคิดเห็นในการนิเทศภายใน										
27	ให้ความความสนใจกับผู้นิเทศภายในสถานศึกษามากน้อยเพียงใด										
28	ผู้นิเทศได้จัดเวลาให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง										
29	5.ประเมินผลผลิตของการดำเนินการ มีการวางแผนการประเมินผลการนิเทศภายในเป็นแนวทางเดียวกัน										
30	มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบเครื่องมือจากฝ่ายวิชาการ หรือฝ่ายรับผิดชอบการนิเทศภายใน										
31	มีการจัดให้ครูเข้าการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลการสร้างเครื่องมือ										
32	จัดให้มีการติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานและพัฒนาของผู้รับการนิเทศ										
33	การนิเทศภายใน มักทำเป็นการเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว										
34	มีการสรุปการปฏิบัติงานการนิเทศภายในทุกครั้ง ที่มีการนิเทศ										
35	มีการปลูกฝังให้ผู้นิเทศทุกคนมีความรู้สึกร่วมและตั้งใจในการปฏิบัติงานนิเทศภายในร่วมกัน										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข ปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
เขตการศึกษา 3

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนนี้ ต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการนิเทศภายใน ใน 5 ด้าน คือ (1) ด้านการวางแผนนิเทศ (2) ให้ความรู้
ในสิ่งที่ทำ (3) การปฏิบัติงาน (4) การสร้างขวัญและกำลังใจ (5) ประเมินผลผลิต
ของการดำเนินงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) การตอบแบบสอบถามให้เขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็น
ที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึงเห็นด้วยอย่างมากที่สุด
4 หมายถึงเห็นด้วยอย่างมาก
3 หมายถึงเห็นด้วยอย่างปานกลาง
2 หมายถึงเห็นด้วยอย่างน้อย
1 หมายถึงเห็นด้วยอย่างที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ในการนิเทศภายในโรงเรียนของ ท่าน แต่ละครั้ง จะต้องมีการวางแผน ก่อนทุกครั้ง	✓				

จากตัวอย่าง แสดงว่าท่านมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวในระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	1. การวางแผนการนิเทศ ในการนิเทศภายในท่านมีความคิด เห็นในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียง ใด ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าจะต้องมี การวางแผนก่อนทุกครั้ง					
2	เมื่อท่านจัดนิเทศภายในแล้วจำเป็น จะต้องนำเอาผลการนิเทศมา ปรึกษาหารือกัน เพื่อที่จะวางแผน นิเทศในขั้นต่อไป					
3	จำเป็นมากในการวางแผนปรึกษา กันในการสร้างเครื่องมือการนิเทศ ภายใน					
4	ในการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่จำ เป็นต้องจัดวางแผนให้มีการกำกับ ติดตามและประเมินผล					
5	การมอบหมายให้บุคคลใดรับผิดชอบ งานนิเทศภายใน จำเป็นจะ ต้องมีการวางแผนปรึกษาหารือกัน					
6	การนิเทศภายใน ไม่จำเป็นต้องวาง แผนให้เป็นลำดับขั้น					
7	จำเป็นมากในการวางแผนจัดสรร งบประมาณ ในการนิเทศภายใน					
8	2. ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ ในการนิเทศภายในท่านมีความคิด เห็นในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียง ใด ผู้นิเทศจะต้องเป็นบุคคลที่มีความ กระตือรือร้น ในการให้ความรู้ยู่ ตลอดเวลา					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9	การนิเทศภายในโรงเรียนทุกครั้ง ต้องมีการประชุมชี้แจงเครื่องมือ เกี่ยวกับการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศ ทราบ _____					
10	การจัดทำเอกสารการนิเทศ แจกให้ กับครูผู้สอน ถือเป็นกิจกรรมที่จำ เป็นต่อการนิเทศ _____					
11	ในกาณิเทศแต่ละครั้งจะต้องทราบ ขั้นตอนการดำเนินการทุกครั้ง เพื่อ จะทำให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณ ภาพ _____					
12	ในการนิเทศภายในจำเป็นจะต้องมี ผู้นิเทศที่มีความรู้ความสามารถ เฉพาะด้าน _____					
13	ผู้นิเทศ และ ผู้รับการนิเทศจำเป็น จะต้องมีเวลาพบปะหารือกันมาก ขึ้น _____					
15	3. การปฏิบัติงาน ในการนิเทศภายใน ท่านมีความคิด เห็นในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียง ใด ในการปฏิบัติงานจะต้องเสนอ ความคิดเห็นในสิ่งที่ดี ๆ รวมถึง การสร้างเจตคติที่ดีในการปฏิบัติ งาน _____					
16	การจัดทำเอกสารการนิเทศ แจกให้ กับครูผู้สอนถือว่าเป็นกิจกรรมที่จำ เป็นต่อการนิเทศ _____					
17	ผู้นิเทศควรใช้เทคนิคการนิเทศการ สอนด้วยการสาธิตการสอนให้ครูผู้ สอนได้เห็นจริง _____					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
18	ในการปฏิบัติงานการนิเทศทุกครั้ง จะต้องมีการจดบันทึกทุกครั้ง					
19	การนิเทศภายใน มักทำเป็นการ เฉพาะกิจเป็นครั้งคราว					
20	การกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมาย ของการนิเทศภายใน จะต้อง มาจากคณะกรรมการและครูผู้สอน					
21	การกำหนดวิธีปฏิบัติงานนิเทศภายใน จำเป็นจะต้องกำหนดให้ชัดเจน					
22	4. การสร้างขวัญและกำลังใจ ในการนิเทศภายในท่านมีความคิด เห็นในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียง ใด กิจกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียน ต้องกระทำในลักษณะของการ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการสอนแก่ผู้สอน					
23	ผู้นิเทศต้องเป็นผู้ประสาน และ มี มนุษยสัมพันธ์ที่ดี กับผู้ที่ถูกนิเทศ					
24	ทุกครั้งของการนิเทศ ผู้นิเทศต้อง แจ้งผลการนิเทศให้แก่ผู้รับการ นิเทศ					
25	การยกย่อง ชมเชย จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่ถูกนิเทศ					
26	ผู้นิเทศควรสร้างความมั่นใจ และ เป็นกันเองกับผู้ถูกนิเทศ					
27	การนิเทศแต่ละครั้งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้นิเทศจะต้องแจ้งให้ผู้ถูกนิเทศ ทราบล่วงหน้า					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
28	วิทยากรผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ จำเป็นจะต้องมีเวลาให้กับผู้ถูกนิเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจ					
29	5. ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน ในการนิเทศภายในท่านมีความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ผู้นิเทศต้องมีการติดตามการนิเทศภายหลังจากการนิเทศเสร็จสิ้นลงทุกครั้ง					
30	ผู้นิเทศจะต้องให้มีการกระตุ้นให้ครูเสนอปัญหาและสร้างความคิดเห็น					
31	การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในนั้น ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์การประเมินชัดเจน					
32	ทุกครั้งของการนิเทศ ผู้นิเทศจำเป็นจะต้องแจ้งผลการนิเทศให้แก่ผู้รับการนิเทศ					
33	จำเป็นอย่างไร้ในการประเมินผลการนิเทศภายใน จะต้องวางเกณฑ์ให้เป็นแนวทางเดียวกัน					
34	การอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการวัดผล และ ประเมินผล การสร้างเครื่องมือ จำเป็นจะต้องให้ครูเข้าร่วม					
35	ผู้บริหารควรจัดให้มีการติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนางานนิเทศอย่างต่อเนื่อง					

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	ว่าที่ ร.ต.จรินทร์ ธรรมรักษ์
วัน เดือน ปีเกิด	20 ธันวาคม 2504
สถานที่เกิด	จังหวัดพังงา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2526 ปริญญาตรี การศึกษามัธยมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2537 ครูโรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2528 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่ พ.ศ. 2529 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่ พ.ศ. 2535 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนนางเอื้อยวิทยา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2536 หัวหน้าแผนงาน โรงเรียนนางเอื้อยวิทยา พ.ศ. 2538 ผู้ช่วยผู้จัดการ โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2542 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายแผนงาน และนโยบายโรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่